

Ne vorbește Parintele Cleopa

Vol.1

Cu binecuvântarea P.S.
EFTIMIE
Episcopul Romanului și Husilor

Această carte apare sub îngrijirea Arhim. Ioanichie Balan

EDITURA EPISCOPIEI ROMANULUI ȘI HUSILOR

1995

DESPRE FRICA DE DUMNEZEU

Sa vorbim despre ceva care intelegem cu totii, si cei mai de jos si cei mai de sus. Vorbim ceva de inteles, dar totodata si ce este mai de folos pentru fapta buna. Vom vorbi despre frica lui Dumnezeu.

La Pilde spune asa: Cu frica lui Dumnezeu se abate tot omul de la rau. Daca se abate omul de frica lui Dumnezeu de la tot raul, deci frica lui Dumnezeu este prima piedica a pacatului, care impiedica pacatul sa nu intre in sufletul nostru.

Proorocul David, prin Duhul Sfant, ati vazut in Psaltire ca ne spune : Inceperea intelepciunii este frica Domnului si intelegere buna este tuturor celor ce o fac pe dansa. Si iarasi zice Solomon, fiul sau, despre intelepciune mai mult, ca frica Domnului este scoala intelepciunii. Iar Isus fiul lui Sirah, in Cartea intelepciunii lui, spune asa: " Frica Domnului mai presus de toata intelepciunea a covarsit".

Vedeti, trei prooroci mari lauda frica lui Dumnezeu, care mai de care mai inalt filosofand despre dansa, ca intr-adevar, cum spune si Sfantul Isaac Sirul: Frica lui Dumnezeu este temelia tuturor faptelor bune. El spune ca intelepciunea are doua capete: primul capat este frica lui Dumnezeu si al doilea capat este dragostea de Dumnezeu. Dar pentru ce asa? Pentru ca toata fapta buna se incepe de la frica lui Dumnezeu si se termina in dragostea de Dumnezeu, care este legatura desavarsirii si treapta cea mai de sus a tuturor faptelor bune, caci mai mare decat toate este dragostea. Dar, ca sa ajunga cineva la dragostea de Dumnezeu, negresit trebuie sa aiba mai intai frica lui Dumnezeu. Ca de aici porneste toata fapta buna: din a se teme omul de Domnul.

Auzi ce zice Duhul Sfant? Fericit este omul care se teme de Domnul, ca intru poruncile Lui va voi foarte. Ai auzit? Cine se teme de Dumnezeu, voi este foarte mult sa faca poruncile lui Dumnezeu, adica faptele bune; dupa cum si cela ce nu se teme, isi da frau liber la toata rautatea si la tot pacatul.

Cine are frica lui Dumnezeu, este ceel mai intept om de pe fata pamantului. Pentru ca spune Sfantul Grigore de Nissa, marele filosof si fratele marelui Vasile, asa: " Am vazut pe multi oameni care s-au silit sa invete toata stiinta cea din afara, iar in cele teologhicesci, adica in stiinta despre Dumnezeu, nu putin au sporit. Dar fiindca le-a lipsit lor adevarata intelepciune, care este frica lui Dumnezeu, departe s-au facut de Dumnezeu si in mocirla tuturor relelor au ajuns ".

Auzi pe unul ca are doua doctorate, doua licente. Dar auzi ca-i preacurvar, un ateu, un om necredincios, un om fara judecata, fara mila de saraci, fara dragoste de aproapele lui, care da cu piciorul in toata fapta buna si in credinta cea dreapta. Ce-i foloseste lui stiinta cea din afara, daca n-are frica lui Dumnezeu? Mai bine nu se nastea unul ca acesta, care nu cunoaste pe Ziditorul sau si nu se teme de el in toata vremea, ca sa se fereasca de rau si sa faca binele.

De aceea va spun: îi bine ca omul să învețe carte multă, să fie și inginer, să fie și doctor, să fie și profesor și profesor universitar; să fie și militar, să fie și general, ce-a rânduit Dumnezeu pentru fiecare. Dar în toate treptele lui să nu uite frica de Dumnezeu. Ca, dacă a uitat de Dumnezeu, mai bine nu mai venea în lumea aceasta și mai bine nu se năstăa să vada atata bunătate a lui Dumnezeu.

Cum ne-a dat El nouă viață, mintea, aerul, lumina, căldura, ploile la vreme, hrană, belșug, sănătate, vedere, auz, înțelepciune și, după atâtea binefaceri ale lui Dumnezeu, să închidă ochii ca păsările cele de noapte, care nu vad decât numai la întuneric și să nu vada pe Dumnezeu, Care este lumina cea neapropiată și locuiește în lumina cea neapropiată.

De aceea am început să vă spun: fericite de omul care se teme de Dumnezeu, că acela este adevărat om înțelept și acela va avea fericire și în veacul de acum și în veacul cel viitor.

Cine se teme de Dumnezeu, nu-i place să ia avutul altuia. Cine se teme de Dumnezeu, nu se duce la femeia altuia. Cine se teme de Dumnezeu, și cu soția să trăiește în curăție, după rânduiala Bisericii.

Cine se teme de Dumnezeu, nu face avorturi, nu-i betiv, nu-i tutungiu, nu-i bataus, nu-i ravnitor de avere străină, nu-i nesupus, ascultă de stăpânirea statului, cinstește stăpânirea, după Apostolul Pavel: El da celui cu cinstea, cinste; celui cu dajdia, dajdie; celui cu frica, frică; și nimanui cu nimic nu-i rămâne dator, decât să iubească pe Dumnezeu și pe aproapele.

Cine se teme de Dumnezeu, nu doarme în timpul Sfintei Liturghii, acasă, Duminică. Cine se teme de Dumnezeu, nu lasă copiii să crească în faradelegi; ci îi ceartă și-i îndreaptă, îi învață să se închine lui Dumnezeu, să postească, să meargă la biserică și să ducă viața curată în familie. Cine se teme de Dumnezeu, nu pierde vremea în desert. Ori lucrează, ori se roagă lui Dumnezeu, ori citește Sfintele Scripturi, ori cugetă la judecata viitoare, la moarte, la răsplata, la fericirea raiului și la iad.

Cine se teme de Dumnezeu, iubește pe tot omul și ajută pe tot omul cu multă dragoste, când este în necazuri. Cine se teme de Dumnezeu, nu crută averea sa o dea la saraci. Cine se teme de Dumnezeu, are mare frică, nu numai să nu greșască cu lucrul sau cu cuvântul, lui Dumnezeu, ci și cu gândul. Dar de ce? Stie ce zice Duhul Sfânt : că Dumnezeu pe cele mai înainte gândite ale noastre le-a văzut și le vede.

Ați auzit la Iov? Ați auzit om temător de Dumnezeu? ce zice dumnezeiasca Scriptură? " Era un om în țara Asidiei, în ținutul Uz în Arabia, și era cel mai bogat om de la răsăritul soarelui". Dar auzi ce spune: Și era foarte temător de Dumnezeu. În toată seara, aducea un bou jertfă. Pentru ce ? El trăiește înainte de Legea Scrisă. Este al cincilea de la Avraam și trăiește aproape cu o mie de ani înainte de Moise.

Și el, acest om al lui Dumnezeu, avea șapte feciori și trei fete și aducea jertfă de curățire, cum se aduceau jertfele sângeroase atunci, nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi gresit ceva cu gândul lui Dumnezeu. Ați auzit? Care din tata și mama de azi, care părinți mai au grijă ce gândesc copiii lor? Cine se mai

teme azi de pacatele cu gandul ale copiilor lor? " Vai de mine, or fi cugetat ceva rau copiii mei! Poate au cugetat la furt, sau la ura, sau la desfranare, sau la betie, sau la razbunare.

Vai de mine, sa aduc jertfa lui Dumnezeu, ca sa-i ierte Dumnezeu, ca au gresit cu gandul !"

Ai auzit parinte de copii? Ai auzit tata de copii? Se teme sa nu fi gresit cu gandul, copiii lui, catre Dumnezeu ! Ai auzit de ce l-a laudat Dumnezeu pe Iov? Iata cum spune Scriptura: Fost-a intru una din zile si au venit ingerii Domnului inaintea Domnului. ca-s miliarde de miliarde de ingeri. Nimeni nu-i poate numara, dupa cum spune proorocul Ieremia: Oastea cerului cine o va numara? Ca-s mai multi ca nisipul marii. Si ei merg la Dumnezeu, Care este Minte; Mintea cea dintâi, izvorul tuturor mintilor rationale, celor din cer si de pe pamant, si dau raportul ganditor si cuvantator , ce fac cu mantuirea sufletelor; ce fac oamenii pe pamant si cum se lupta ei si slujesc lui Dumnezeu la mantuirea lumii.

Ce zice Apostolul Pavel? Au nu sunt toti slugi - zice de ingeri -, care se trimit de Dumnezeu spre slujba, pentru cei ce vor sa mosteneasca mantuirea? Ai auzit acre-i slujba lor? Sunt pusi in slujba mantuirii neamului omenesc. Asa au venit ingerii; si vesnic vin ca fulgerul, si dau raportul lui Dumnezeu, ce fac oamenii pe pamant, si fiecare inger pazitor spune de sufletul sau ce i s-a incredintat ce face in acel minut.

Atunci a venit si satana, si Dumnezeu il intreaba:

- Dar tu de unde vii? Da ce? Nu stia Dumnezeu de unde vine diavolul, daca Dumnezeu este in tot locul de fata? Cum spune la Ieremia : Eu sunt Care umplu cerul si pamantul. Exista loc unde nu-i Dumnezeu, in iad, sau in rai, sau in cer, sau pe pamant? Exista vreun cer sau mai presus de toate cerurile unde nu-i Dumnezeu? Si atunci nu stia Dumnezeu de unde vine ? Da' de ce i-a pus intrebarea? Ca sa ne raspunda noua cum a fost istoria lui Iov.

- De unde vii tu? - l-a intrebat Dumnezeu pe satana. Iar el a zis :

- Doamne, cutreierat-am pamantul si toate cate sunt sub cer si iata sunt de fata.

Ai auzit cum lucreaza el? Ca nu-i singur. A treia parte din stelele cerului au cazut, cum arata Sfantul Grigore de Nissa. Si la Apocalipsa zice: Am vazut un drac mare ros care a tarat cu coada lui a treia parte din stelele cerului si le-a daramat pe pamant.

Unde-i locuinta demonilor acum? In vazduh. Dar nu numai in vazduhul asta care inconjoara planeta noastra si celelalte planete, zeci de miliarde, ci spatiul interplanetar si spatiul interstelar care n-are margine. Ca de aicea pana la Calea Lactee, pana la Drumul Robilor, avem paisprezece milioane de ani calatoria luminii, si lumina merge cu 300.000 de km pe secunda, cat ai inchide ochii.

Ai auzit cat ii de mare spatiul acesta ? Satana il umple. Ca auzi ca la ceata care a cazut, i-a dat Dumnezeu loc sub cer. Locul asta le-a dat. Cine ne invata aceasta? Marele Apostol Pavel, gura lui Hristos, ce zice: Domnii puterii

vazduhului, duhurile rautatii raspandite in aer. Si marele prooroc David zice : Multi sunt cei ce se lupta cu noi de la inaltime, adica din vazduh.

De aceea a spus cu dreptate satana: Cutreierat-am pamantul, Doamne, si toate cele de sub cer si iata sunt de fata. Si ce-l intreaba Dumnezeu:

- Fost-ai pe la robul meu Iov? Ca nu este nimenea asemenea pe pamant ca Iov, om temator de Dumnezeu si care foarte vietuieste cu dreptate. Apoi, cand zice acestea, Cel ce a facut cerul si pamantul, Cel ce cerceteaza inimile tuturor, cand lauda pe un om, cine poate sa zica ceva impotriva? Ca nu este nimeni pe pamant ca Iov, temator de Dumnezeu si foarte drept inaintea Mea.

Ai auzit? Si nu pentru ca era sarac sau necajit. Ci, foarte bogat. Ca ce spune Scriptura? Ca era bogat foarte, cel mai bogat om de la rasaritul soarelui. Dar averea nu l-a biruit, nu l-a despartit de Dumnezeu. Fiindca iubea pe Dumnezeu mult mai tare decat averea. Nimica nu era la dansul averea. Ca o carpa lepadata era. Si aceasta a aratat-o istoria lui Iov, care voi spune-o pe scurt de aici inainte.

Ce s-a intamplat? A zis satana catre Dumnezeu:

- Da, Doamne, Tu spui ca Iov ii drept tare si se teme de Tine. Dar nu degeaba se teme el de tine!

- Dar de ce?

- Daca i-ai inmultit averea lui si turmele lui acopera o tara, cum nu Te va iubi pe Tine? Si cum nu s-ar teme, daca i-ai dat atata avere si cinste? Socotea diavolul ca de aceea Iov se teme de Dumnezeu, ca are atata avere. Dar n-a fost asa. Iov era adevarat temator de Dumnezeu.

- Dar ce vrei tu? zice Dumnezeu.

- Doamne, da-l pe mana mea, sa-Ti arat eu Tie daca nu te va blestema in fata! a zis satana.

- Ce vrei, ma? i-a spus El;

- Da-l pe mana mea pe Iov, sa-i iau eu averile si copiii si toate, sa vedem nu te va blestema in fata? Ca, daca ai ingradit acum cu puterea Ta averile lui si toate averile si slugile lui sunt ingradite de Tine, eu nu ma pot apropia de el.

Dar de ce il ingradea puterea lui Dumnezeu? Ca era foarte drept si cinstitor de Dumnezeu si nu se putea apropia de gospodaria lui nimic. Ca ingerii Domnului il pazeau, fiindca si el pazea porunca lui Dumnezeu.

- Ce vrei? l-a intrebat Dumnezeu pe satana.

- Da-l pe mana mea! a raspuns el.

- Ti-l dau. Du-te ! Dar de el sa nu te atingi!

Ai vazut ca diavolul nu poate face nimic fara voia lui Dumnezeu si fara ingaduinta Lui? Putea el sa se duca peste Iov si mai inainte, ca avea mare ciuda pe el, ca era drept, insa pana n-a luat blagoslovenia lui Dumnezeu nu s-a dus. Ca si diavolul ii tot sluga lui Dumnezeu; ca tot Dumnezeu l-a facut si pe el, si numai unde ii ingaduie Dumnezeu se duce. Ca daca ar fi asa sa faca ce vrea el, n-ar ramanea un om pe fata pamantului intr-o singura zi, cata ura are el pe oameni. Dar puterea draceasca este ingradita de puterea Atottiitorului Dumnezeu si nu-i ingaduie sa faca mai mult decat vrea El.

Ai auzit ce spune Apostolul Petru ? Credincios este Dumnezeu și nu va lăsa pe voi să vă ispiți mai presus decât puterile voastre și, odată cu ispita va trimite și ajutorul. Ați văzut în Evanghelia, când Hristos a scos din Gaadara demonii din cei doi indraciți, ca i-a întrebat : " Cum va cheama?" "Legheon, Doamne, este numele nostru". Legheon înseamnă 6000 de demoni. Atăția erau în doi oameni! Ca legheon îi cuvânt grecesc, legiune de ostasi. Legheon sau legiune. În doi oameni erau 6000 de demoni.

De aceea se culcau în morminte și în haine nu umblau, ca umblau goi prin pustiu, cum spune Evanghelia. Erau mulți. Cu toate că erau mulți, ca o legiune avea exact 6000 de demoni, și ei au spus că-s o legiune, un legheon. Dacă volesti, Doamne, să ne scoti pe noi din oamenii acestia, da-ne voie să ne ducem în porci. Ca era o turmă de porci pe malul Marii Galileea. Am fost acolo unde s-au înecat porcii, ca am trecut prin toate locurile, când am fost la Ierusalim. Erau ca 2000 de porci, aproape de cetatea Gadaara și Gherghesa. Sunt două cetăți alături pe podisul Golan.

Și când le-a dat voie, au intrat demonii în porci și s-au dus în mare și s-au înecat toți. Dar de ce a dat voie Domnul diavolilor să se bage în porci? Ca legea lui Moisi nu dădea voie să tie porci. Iar ei, împotriva legii, țineau și mâncau carne de porc. Și atunci i-a dus în mare, pentru cei care-i țineau, ca-i țineau pentru negustorie, să vândă la alții.

Ia să revenim la Iov. Și a venit diavolul la Iov. Și prima dată, când a ajuns asupra gospodăriei lui Iov, a pogorât foc din cer. Dar ce? Satana-i în cer? Nu l-a dat Arhanghelul Mihail jos din cer?

N-a fost luptă cu Arhanghelul Mihail, cum vedem la Apocalipsa? Și loc nu s-a mai aflat pentru ei în cer. Dar de ce spune Scriptura "cer"? Aerul se numește cer. Tariile aerului se numesc "cer" în Sfânta Scriptură. Ca auzi ce zice Scriptura : Laudati pe Domnul paserile cerului. Nu cumva ele traiesc în cer, fiindcă le spune paserile cerului? Nu. Traiesc în aer. Deci, să înțelegeți, după Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin, aerul se numește cer.

Deci satana a pogorât foc din văzduh - din aer. Și avea bietul Iov 7000 de oi, 3000 de camile, 500 de perechi de boi, 500 de perechi de asini, 3000 de slugi cu braie de aur încinși care slujeau la atata avere, șapte feciori și trei fete, palate și mosii. Și prima dată turmele oilor au căzut jertfa. A pogorât satana foc din cer, adică din văzduh, și au ars turmele lui Iov, deodată cu tot cu ciobani, cu tot cu slugi, cu stani, cu caini; 7000 de oi deodată le-a mistuit focul. Dar, prin iconomie dumnezeiască, a rămas un singur om, ca să ducă vestea. Și a venit la Iov. Iov era ca un împărat, purta porfira și era un om foarte cinstit de împărații pământului, ca făcea negustorie cu oamenii din alte țări, ca avea avere mare. Și a venit sluga și a zis:

- Stăpâne, doamne!
- Ce este, fiule?

- Iată slugile tale, ciobanii tăi și turmele tale pășteau la munte și la ses. Și a venit foc din cer – adică din văzduh -, deodată, și a mistuit turmele tale și pastorii tăi, și slugile tale și tot ce era acolo. Și am rămas eu singur și am venit să-ți spun ce s-a întâmplat. Iar Iov a zis:

- Nu-i nimica, fiule! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac ! Si n-a cartit.

Si nici n-a terminat cel de la oi și vine cel de la camile:

- Stăpâne, doamnă, haldeii au trecut Iordanul, au rapit camilele tale, 3000 de camile, și pastorii și toate și le-au dus în țara lor și am scăpat eu singur și am venit să-ți spun. Si a zis Iov:

- Nu-i nimica, fiule ! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac !

Si nici n-au trecut putine minute, vine al treilea, cel de la boi :

- Stăpâne, doamnă, talharii au venit din pustiu, au junghiat pe slugile tale și cele 500 de perechi de boi, i-au luat și s-au dus cu ei. Si a zis Iov același cuvânt :

- Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac !

Si n-a trecut decăt puțin și a venit cel de la asini

- Stăpâne, doamnă, din partile Damascului au venit sirienii și au prins slugile tale și cu tot cu asine le-au trecut în țara lor. Si acolo erau 500 de perechi de asine, fiindcă în țările calde camila și asinul sunt cele mai cautate animale, care pot rabda de sete și traiesc cu puțină hrană. Si a zis Iov același cuvânt :

- Nu-i nimica, fiule ! Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut ! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac! Si n-a zis nici un cuvânt, că i s-a luat într-un ceas toată averea.

La urmă a venit al cincilea. Acesta i-a rupt inima, dar tot n-a îndrăznit să zică cuvânt de rău împotriva lui Dumnezeu. El avea șapte feciori și trei fete. Si ei, văzând pe tatal lor că face milostenie vesnic la atâtea mii de saraci, au început și feciorii să facă la fel ca tatal lor. Faceau praznic în fiecare sâmbătă. Si sâmbăta asta făcea cel mai mic; apoi celălalt, până ajungea la cel mai mare și apoi fetele. Si tocmai acum erau la un praznic mare în acea sâmbătă; mulți oameni erau chemați la masă și ei slujeau la masa celor necajiti acolo.

Satana, având îngaduinta lui Dumnezeu, s-a dus și a scuturat casa - clădirea, palatul unde erau -, și i-a omorât pe toți; și pe cei de la masă și pe feciorii lui Iov. N-a mai rămas decăt unul, care a venit la Iov și a zis :

- Stăpâne, doamnă, iată feciorii tăi și fetele tale erau la casa celui mai mare, la un praznic, și s-a cutemurat casa din temelii și i-a omorât pe toți, și-am scăpat eu din întâmplare - că așa, prin iconomie dumnezeiască, numai unul scapă -, și am venit să-ți spun.

Si Iov, când a văzut că Dumnezeu i-a luat și feciorii, fiind acolo în fața casei lui, a apucat vestmintele de sus de la gat - că-n orient hainele-s până jos la pământ, așa poarta bărbații, cum purtam noi călugarii -, și și-a rupt haina sa până jos. S-a dezbrăcat gol și s-a aruncat cu fața la pământ și-a filosofat pentru moarte, și-a zis :

- Nu-i nimica, fiule, gol am ieșit din pantecele maicii mele, gol mă voi duce în groapă. Nimic n-am adus în lumea aceasta, arătat este că nimic nu pot

scoate. Domnul a dat, Domnul a luat, precum I s-a parut Domnului așa a făcut! Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac! Și întru toate ca i s-au întâmplat lui Iov, n-a zis un cuvânt de rău împotriva Ziditorului său. Atata de tare se temea Iov de Dumnezeu.

Atunci satana, văzând că nu l-a biruit, că i-a luat totul, s-a dus iar la Dumnezeu. Fost-a întru una din zile și au venit îngerii Domnului și iată a venit și satana înaintea Sa. Și iar îl întreaba :

- De unde vii tu ?
- Doamne, cutreierat-am pământul și toate câte sunt sub cer și iată sunt de față! Și l-a întrebat Dumnezeu a doua oară :
- Dar ai fost pe la robul meu, Iov?
- Da, Doamne, am fost și i-am aflat toate câte am vrut eu!
- Ei ! O zis ceva împotriva Mea?
- Nu, Doamne; dar am să-Ti spun ceva. Ceru un război mai mare contra lui Iov :

- Ce vrei, mă?
- Piele pentru piele.
- Ce vrei să spui ?
- Da. I-am luat toată averea și copiii, dar el este sănătos și soția lui a rămas sănătoasă. Insa da-mi voie să mă ating de carnea lui și de oasele lui și să vedem, nu te va blestema în față ? Adică, a cerut să-i dea o boală grea. Ce zice? Omul a rămas sănătos, macar cu zilele.

- Du-te, i-a zis Dumnezeu, dar de sufletul lui să nu te atingi! Ai văzut ce este mai scump la om? Sufletul. "De sufletul lui să nu te atingi". Ca sufletul este mai scump decât toate. El este mai scump decât tot ce există în lumea asta. de aceea îi atata lupta pentru mântuirea sufletului.

Și a venit satana, cu voia lui Dumnezeu, cu îngăduința Lui, și l-a lovit pe Iov, din talpa piciorului până-n creștet, cu lepra. Boala care n-ai văzut, ferească Dumnezeu; crapa carnea omului și se face albă ca zapada și curge sânge și cu viermi; patrunde până la os și n-are leac în veacul veacului.

Numai Mântuitorul a vindecat leproși, cum ai auzit.

Atunci, Iov, când s-a văzut leproș din creștet până-n talpa, a căzut la pământ de durere; și era niste gunoi înaintea casei lui și el zăcea în gunoi. Și fiindcă ranile îl usturau și viermii îi provocau mâncărime, a găsit un ciob de oală, un harb, și cu harbul acea scotea viermii din rani.

Și n-a fost bataia lui Iov o zi, o lună sau un an. N-ai citit Hronograful lui Chedrin și alte cărți?

Sapte ani și jumătate l-au mâncat viermii de viu pe Iov! Așa a răbdat. Și nu zicea nimic și răbda; un schelet în gunoi mâncat de toate jivinele.

Iar soția lui ramanând sănătoasă, că pe ea n-a lovit-o, că era mai slabă în credință, se ducea cu traista prin sat, la cerut; și îi aducea câte ceva de hrană. Singurul ajutor îi era soția lui, singura mângâiere, că să nu moară de foame.

Văzând diavolul că nu l-a biruit pe Iov, a încercat prin femeie, cum zice dumnezeiescul Ioan Gura de Aur: "Când a văzut că pe stalpul cel de diamant al

credinței, pe Iov, nu-l biruiește, la arma cea veche a alergat". La care? La femeie, cu care biruise în rai pe Adam. Stia că femeia e mai slabă.

Și femeia, când l-a văzut că-l mânca viermii, un an, doi, trei, și toată lumea spunea că-i blestemat de Dumnezeu, că l-a uitat Dumnezeu și a făcut multe rele înaintea Domnului - că așa judecă oamenii, că judecățile lor nu-s ca ale lui Dumnezeu -, atunci femeia a început să creadă, și vine la el și-i spune:

- Mai, omule; iată ce ți-a făcut tie Dumnezeul tău. Tot ai spus că Dumnezeu ți-a ajutat, că Dumnezeu îți dă drept. Iată acum, te mânca viermii de viu în gunoi, ți-a luat toată averea și copiii de atâția ani și tu nu zici nici un cuvânt de hula împotriva Lui și nu-ți pierzi răbdarea! Atata se temea Iov de Dumnezeu.

- Ce este, femeie?

- Zi un cuvânt de hula împotriva lui Dumnezeu; ocaraste-L de ce te-o necajit așa, și vei muri!

Ai auzit acest tovarăș de viață, cum s-a făcut nealță satanei în vremea necazului barbatului său? Iar Iov îi spunea cu blandete, că vedea că diavolul vorbește prin gura ei :

- Femeie, hai, femeie! Că o nebună vorbești și că o fără de minte. Nu sunt eu Iov care eram ca împărații de bogat și cinstiți în lume? Nu-ți aduci aminte ce cinste am avut noi pe pământ și câtă avere și câte slugi aveam? Apoi, cum am primit cele bune din mâna Domnului, să nu primim și cele rele?

Auzi om care se teme de Dumnezeu, când da de necaz? Da! Dumnezeu m-a ajutat atata vreme; trebuie să răbd acum, că mulțumire lui Dumnezeu că m-a ajutat alta dată.

Și a văzut diavolul că nu-l poate birui. Atunci au venit la el trei prieteni : Bildad, Tofar și Elifaz Ameneul. Aceștia erau ca niște împărați de bogați, boieri mari din alte țări, care cumparau mii de vite de la Iov, miei și lână. Când au venit, au întrebat:

- Unde-s curțile lui Iov ? Unde este Iov ? Iar oamenii îi arată:

- Uite colo în gunoiul acela un schelet; îl mânca viermii. Barba lui era până la pământ și parul încalcit de gunoaie.

Ei auzisera de bataia lui Iov, dar nu credeau că-i chiar așa. Și au venit din altă țară. Când au venit la Iov, cum îl știau ce om cinstit era, ce palate și ce slugi avea, au stat acei trei prieteni lângă Iov șapte zile și șapte nopți, și n-a putut vorbi nici unul. Numai se uitau la el. Și gândeau ce va fi asta? Ce fel de bataie a lui Dumnezeu este asta? Și la șapte zile a deschis cuvântul Elifaz Ameneul și în loc să-l mângâie pe Iov în ranele și în durerea lui, în loc să-l îmbărbăteze, că erau prieteni de altă dată, au început să-l ranească cu cuvântul:

- Iov, mi se pare că te-a rețezat Dumnezeu pe tine ca pe un copac tomnatic, care nu face roadă. De ce-ai ajuns tu așa! Ai oprit plata vadaurilor și simbria lucrătorilor! Ai fost nemilostiv și aspru ! Ai fost mandru! Ai uitat de Dumnezeu! Ai făcut faradelegi înaintea Lui! Și așa mereu l-au muștrat. La fel și al doilea prieten și al treilea. Și a venit al patrulea, unul Elihu. Acesta a vorbit puțin mai drept, că se temea: "Mai, nu cumva să fie o certare a Domnului pe drept și mă tem să vorbesc pe omul acesta ". iar Iov a început să le spună cu blandete :

- Dragii mei; prietenii mei; spre dosada ati venit aici si spre rana mie. Mai bine ziceam eu gropii, "mama mea", si viermilor, "voi sunteti fratii si surorile mele", decat sa vie prietenii mei si sa ma raneasca cu cuvinte; adica, mai bine ma mangaiam cu viermii si cu gandul la groapa, la mormant, decat sa aud din gura voastra acestea.

Si le-a spus: "voi ma invinuiti ca am oprit plata slugilor si ca am facut nedreptate. Eu nu ma laud, dar adevarul voi vorbi. Eu am fost tatal sarmanilor si maica vaduvelor, eu am fost ochiul orbilor si urechea surzilor si piciorul schiopilor si mana ciungilor.

Tunsura mieilor mei a incalzit umerii saracilor; ca lana de pe sapte mii de oi toata o dadeam pentru imbracaminte la saraci. Usa mea nu s-a inchis la tot strainul si toata averea mea am socotit cu putere s-o impart la cei necajiti. Deci, nu-i adevarat ce vorbiti voi. Adevarat ca mania Domnului ma cearta pentru pacatele mele, dar ceea ce ma invinuiti voi nu-i adevarat.

Vazand Dumnezeu rabdarea lui Iov , dupa ce-au plecat cei trei prieteni si Elihu s-a dat putin in laturi, a aparut Dumnezeu in nori si in vifor deasupra lui.

Iov zacea acolo de sapte ani jumătate, numai oasele si inima ramasese - caci carnea lui era mancata de viermi. Si cand a venit Ziditorul cerului si al pamantului, Iov era acum ranit si de prietenii lui ocarat si defaimat si de sotia lui si de toti. Deodata aude glasul lui Dumnezeu din nori:

- Iov, scoala-te ca un barbat, ia vestmantul tau - ca i-a trimis un vestmant din cel mai alb ca zapada -, incinge-te si sa stam de vorba amandoi!

Cine a zis "scoala-te"? Acel ce va scula toti mortii la judecata intr-o clipeala de vreme! S-a sculat ca fulgerul Iov, sanatos ca la 30 de ani si frumos si vesel, s-a imbracat cu vestmantul dat de Dumnezeu. Si a spus Dumnezeu catre el:

- Iov, unde erai tu cand am intemeiat pamantul? Spune-Mi Mie care-i latimea cea de sub cer ? In ce loc locuieste intunericul si ce loc are lumina? Unde erai tu cand am masurat Eu muntii cu asezamantul cunostintei, vaile cu cumpana si dealurile, cand am pus marii hotar nisipul si am ingradit marea cu nisip si i-am spus : pana aici sa stai si intru tine sa se sfarame valurile tale?

Eu am intins crivatul pe uscat. Eu am facut cuvantatori pe pamant. Eu am masurat greutatea vanturilor. Eu am insemnat calea fulgerilor sub cer. Eu am randuit nasterea fiarelor din codri, nasterea dobitoacelor pamantului si a oamenilor. Eu am facut orionul si rarita cea de miazanoapte si am impodobit cerul cu stele, cu soare si luna si lumina am daruit zidirii Mele.

Spune-Mi, unde erai tu atunci ? Eu pe tine, Iov, te-am turnat ca laptele in pantecele maicii tale, te-am incheat ca branza, te-am tesut ca panza, ti-am facut inima si oase si te-am facut faptura Mea in pantecele maicii tale si Eu am zidit inima ta si am stiut ca nu-ti vei pierde rabdarea. Eu am intemeiat inima ta intru tine si credinta ta si rabdarea ta.

Si acum, Iov, fiindca ai asteptat cu rabdare venirea Mea si n-ai zis vreun cuvânt rau în atâtea scarbe si necazuri si boale, iata Eu iti daruiesc tie de acum înainte 140 de ani de viata; si vor fi averile tale indoite. In loc de sapte mii de oi, paisprezece mii de oi; in loc de trei mii de camile, sase mii de camile si celelalte

la fel. Si vei ajunge sa traiesti pana la al cincilea si al saselea stranepot si vei adormi plin de zile si vei veni la Mine sa te veselesti cu Mine in veci.

Atunci S-a facut nevazut Dumnezeu. Si sotia lui, cand a venit de unde era dusa, l-a gasit sanatos si vesel foarte. Si a plouat Dumnezeu in curtea lui Iov trei zile si trei nopti cu galbeni de aur, cum spune in traditie. A luat Iov mosii si vite.

Sotia lui a stat cu fata la pamant trei zile si trei nopti, cerand iertare de la el. Si i-a zis Dumnezeu lui Iov : " Iarta pe sotia ta, ca nu-i vinovata ea, ci diavolul care a ispitit-o !"

Si a iertat-o el si a luat-o, si a nascut iar sapte feciori si trei fete si nu era frumusetate sub cer asemenea feciorilor si fetelor lui Iov. Nu se gaseau mai frumosi copii ca aceia pe pamant.

Si au fost zilele lui Iov, cum s-a spus, dupa bataia aceea, o suta patruzeci de ani, si-a adormit plin de zile si s-a dus la Ziditorul sau, la veselia cea vesnica.

Ati auzit ce a facut la Iov frica lui Dumnezeu? Daca a avut frica lui Dumnezeu, nici cand era bogat nu s-a mandrit, n-a fost aspru si nemilosiv; nici cand i-a luat Dumnezeu averea, n-a zis un cuvânt împotriva lui Dumnezeu.

Iata om cu frica lui Dumnezeu, care aducea jertfa un bou in fiecare seara, ca nici copiii lui sa nu fi gresit lui Dumnezeu cu gandul. Ati auzit om cu frica de Dumnezeu, cum l-a incununat Dumnezeu?

Prin cate l-a trecut in veacul de acum si s-a dus sa se odihneasca in "sanul lui Avraam", a carui stranepot era. Iata deci cum l-a binecuvântat Dumnezeu!

Fratii mei, omul care are frica de Dumnezeu nu trebuie sa-l pazeasca nimeni sa nu fure, sau sa nu fie curvar, sau betiv, sau hot, sau sa nu faca rau. Cel ce are frica lui Dumnezeu si ziua si noaptea pururea vegheaza asupra lui : sa nu gandesc ceva rau asupra omului, sa nu vorbesc ceva rau ca-i pacat, sa nu fac ceva rau ca-i pacat! Cine are frica lui Dumnezeu, acela se face santinela întregii întelepciuni, isi pazeste sufletul si mintea sa de ganduri rele, limba sa de cuvinte rele si toata asezarea sa de a lucra împotriva lui Dumnezeu.

Imi aduc aminte de un filosof, care a venit la Socrate, alt filosof. Si acela avea o femeie foarte talentata. Si a inceput sa spuna: "Domnule, am o femeie asa de frumoasa!". Celalalt era la o masa cu un creion in mana si hartie si a tras un zero. "Femeia mea e de neam mare; taica-sau a fost ministru ". Celalalt a mai tras un zero.

"Femeia mea ii sanatoasa ca oul, n-a fost bolnava si nu-i bolnava". Acela a mai tras un zero. "femeia mea stie sa lucreze lucruri de menaj, sa faca prajituri la tot neamul, bucat ela mese mari ". Acela a mai tras un zero. "Femeia mea stie sa coase broderii artistice, coase flori, impleteste, face flanele cu masina sau cu mana. Uite cate talente are femeia mea !" Acela a mai tras un zero.

La urma a adaugat: "femeia mea are frica lui Dumnezeu si este credincioasa!" Acela a pus un unu înainte, pusese sase zerouri. Unu urmat de sase zerouri face un milion. Si a spus: " Ia, acum i-am dat valoare femeii tale. Nu cand ai spus ca-i frumoasa si invatata si sanatoasa si stie multe sa faca.

Pentru ca daca ii lipsea frica lui Dumnezeu, toate erau la dansa egal cu zero, nule, nimic!"

Asa se intampla si cu barbatul, ca si cu femeia aceea si cu orice om. Poate sa aiba toate talentele, poate sa atie toate meseriile din lume, poate sa cunoasca toate stiintele lumii, daca ii lipseste frica lui Dumnezeu, ii lipseste scoala intelepciunii si omul acela nu-i bun de nimic.

Era un om invatat sa fure, macar de-ar fi fost sarac. Da de unde ! Era om gospodar, avea femeie buna, credincioasa si copii; avea boi, avea oi, cai, porci, vite, pasari, pamant, livezi, vii, dar a fost crescut rau la parintii lui, ca nu era satul pana nu manca ceva de furat. Omul acesta de multe ori avea discutii cu sotia lui. Sotia lui buna ii spunea :

- Mai, omule, ulciorul nu merge de multe ori la apa. Caci ii rusine in sat, daca te-o prinde pe tine ca furi; toti or sa te judece pe tine de ce ai furat, ca ai tot ce-ti trebuie. De ce furi, ma ?

- Femeie, eu nu pot. Pana n-oi mai lua eu de la cutare boier, de la cutare om, de la cutare proprietar... !

Odata era in luna lui iulie, luna era plina pe cer si era senin ca ziua. El venise din tarina si a vazut lanurile pline de clai de grau, jumatati de grau, cum se cheama in alte parti. Ce s-a gandit el? "ce bine ar fi sa aduc eu o caruta de grau din acesta la mine ", ca era grau frumos. A venit acasa, a pregatit caruta si caii, drugul de legat snopii; a pus niste fan pentru cai si iarba verde in caruta si-n puterea noptii, cand doarme si pasarea - cum zice taranul -, a luat o copilita numai de trei-patru ani cu el. Copilei ii placea sa mearga cu tata-sau cu caruta totdeauna.

- Tataica, ma iei cu caruta?

- Te iau! Da', ma-sa a zis :

- Stai acasa !

- Nu! si a inceput a plange copila.

- Da-i drumul! Copila vrea sa auda cum merg caii, s-o plimbe tata-sau cu caruta. Dar a fost o pronie dumnezeiasca aceasta si purtare de grija a lui Dumnezeu. A venit omul acela la furat snopi in tarina. Un lan de grau era langa o padure mare si un drum de tarina pe marginea padurii. El a tras caii cu oistea pe unde trebuia sa iasa de pe lan, a luat din gura la cai zabala si le-a dat sa manance.

Copilita a ramas la caruta. Era luna, senin si se vedea bine la mare distanta. Si s- adus pe lan omul asta, de meserie hot din copilarie, si a inceput sa se uite in toate partile; si la stanga; si la dreapta si inainte si inapoi. Se uita asa. De ce se uita? Ca nu cumva sa fie vreun paznic pe lan. Dar tot el isi zicea: "Chiar daca ar fi, acum doarme intr-o claie, ca acu-i puterea noptii ". In acest timp copilita se uita de la caruta cum taica-sau se uita in toate partile, si incolo, si incolo si se minuna ea in mintea ei - copii naivi -, de ce se uita taica-sau asa ?

Dupa ce s-a incredintat el ca nu este nimeni si nu-l vede nimeni, a luat cativa snopi de grau si a venit la caruta. Copilita, prin care a vorbit Duhul Sfant, intreaba pe taica-sau :

- Tataica, mata ai uitat ceva !

- Dragul tatei, dar ce-am uitat ?

- Mata ai uitat ceva ! Te-ai uitat in toate partile dar ai uitat sa te uiti si in sus!

- Cum ai zis ?

- Mata in sus de ce nu te-ai uitat ? Dar copila n-a zis sa-l mustre pe tatal ei. Ea a crezut ca poate asa-i bine, daca se uita in toate partile, sa se uite si in sus. Dar l-a costat pe om foarte mult.

- Cum, cum ai zis ?

- Tataica, eu am crezut ca trebuie sa te uiti si in sus! Si atat l-a certat frica lui Dumnezeu pe om, ca a luat snopii inapoi, s-a dus si a facut claia; a venit, a intors caii, a pus zabala la cai, a pus copilita in carutasi cu caruta goala, s-a intors acasa. Cand vine acasa, femeia stia ca nu vine niciodata cu golul.

Ori fura bostani, ori popusoi, ori grau, ori altceva, el venea incarcat. Il vede, de data asta mai erau doua-trei ceasuri pan-la ziua ca vine cu golul :

- Mai omule, dar ce-ai patit? Ce-ai patit?

- Femeie, cate zile voi avea nu mai fur !

- Ce-ai patit? Bine ti-a facut! Te-a prins! Ea credea ca l-a prins. Te-a prins? Ti-am spus eu tie.

Asa, gospodar la furat!

- Mai femeie, nu m-o prins nimeni.

- Nu cred. Te-o prins ! De ce-ai venit cu golul?

- Nu mai fur cate zile oi avea!

- Dar ce-ai patit? El arata copilita si zice :

- Din cauza copilei.

- Dar ce ti-a facut copila?

- Din cauza ei nu mai fur in veacul veacului. Caci a vorbit Duhul Sfant prin gura ei.

- Dar ce-a zis copila?

- Eu m-am dus pe lan - cum ii obiceiul meu -, si-nainte de a incepe a cara snopii, ma uitam : in stanga, in dreapta, incoace-incolo. Copilita ma vedea de la caruta si cand am venit m-a intrebat : "Tataica, mata ai uitat ceva; ai uitat sa te uiti si in sus ".

Atunci m-am gandit, cat sunt eu de nebun. Dumnezeu imi vorbește prin gura copilei, ca trebuia sa ma uit mai întâi in sus; ca daca ma uitam in sus, nu mai era nevoie sa ma uit la dreapta, la stanga sau inainte, ca de ochiul cel de sus nimeni nu se poate pazi. Ochii lui Dumnezeu - cum soune Solomon -, sunt de milioane de ori mai luminosi de cat soarele si nu este loc unde nu cerceteaza atotstiinta lui Dumnezeu. Cum zice si Apostolul : Stiinta lui Dumnezeu strabate pana la despartirea duhului de a sufletului; nu numai pana la despartirea trupului de a sufletului ".

Omul este icoana Preasfintei Treimi. El are minte, cuvânt si duh. Duhul cel in chip de raze de lumina, care-i in inima, cu acesta omul ii mai mare decat ingerii; ca ingerii nu s-au facut dupa chipul si asemanarea lui Dumnezeu, ci numai omul. Omul este icoana vie a Sfintei Treimi pe pamant, are minte, cuvânt si duh. Mintea este chipul Tatalui, cuvântul este chipul lui Hristos, iar duhul cel de viata facator este chip al Duhului Sfant.

Acest duh de viață nu-i duhul cu care vorbim - acesta este sluga minții și are altfel de cuvânt. Iar acela este un dor gânditor, stă între minte și între cuvânt și circumscrie - are în sine -, și pe minte și cuvânt, după Sfântul Grigorie Palama, preaindumnezeitul la minte.

Deci, până acolo străbate știința lui Dumnezeu, până la despartirea duhului de a sufletului și nimeni nu poate să se ascundă cu vreun gând de la atotștiința Ziditorului.

Acest Duh Sfânt l-a cercetat pe acest om cu frica lui Dumnezeu și s-a gândit : " De acum înainte nu voi mai fura în veci, cât voi trăi. Ba am să mă duc să mă marturisesc și să-mi fac canonul pentru câte am făcut în viață, ca dacă mă mai duc la furat trebuie mai întâi să mă uit în sus. Și dacă mă uit în sus, mi-e destul atât, ca să nu mai pot fura în vecii vecilor, ca de ochiul cel de sus nimeni nu se poate paza".

Iarasi va spun: începutul înțelepciunii este frica Domnului. Ea este temelie tuturor faptelor bune. Înțelepciunea are două capete : primul este frica de Dumnezeu și cel mai de sus este dragostea de Dumnezeu, ca toată fapta bună să înceapă din frica lui Dumnezeu și să se termine în dragostea lui Dumnezeu, care este legătura desăvârșirii și cea mai înaltă fapta bună.

Dumnezeu cel închinat în Treime, Parintele, Cuvantul și Duhul Sfânt, Treimea cea de o ființă și nedespartită și Preacurata Lui Maică și toți sfinții să ne fie în ajutor, să nu uităm frica lui Dumnezeu și să păzim poruncile Lui. Amin.

DESPRE PAZA MINTII

SFATURI DATE UNOR STUDENTI TEOLOGI

Fiindcă a fost vorba, să vorbim ceva despre paza mintii. Eu pacatosul, când încep să vorbesc de rugăciunea mintii sau de paza mintii, mi-i rusine și mi-e greu să vorbesc; că vorbesc despre ceea ce nu am. Că zic Sfintii Părinți că nimic nu-i mai sărac decât mintea aceea care filosofează pentru fapta bună, neavând lucrare. Eu sunt acela cu musca pe căciula, că vreau să vorbesc cele ce nu fac și niciodată nu am făcut.

Dar eu cred că va vor fi de folos acestea în drumul pe care te duci. Fiindcă viața aceasta este o luptă, cum spune la Iov: O luptă și o ispită este viața omului pe pământ și în această luptă și ispită, de fiecare clipă este nevoie de iscusință. Cum a spus și marele Apostol Pavel: În lupta aceasta grea și mare, aveți nevoie de răbdare și celelalte.

Și este prea de nevoie, pentru că va duceți între străini, acolo unde va duceți, întâlnindu-vă cu oameni de altă credință : protestanți și catolici și cutare ... Și că ortodox, pentru că să-ți păzești sufletul curat, o lucrare mai prezintă și mai puternică decât paza mintii nu va fi.

Paza mintii are atata legătură cu rugăciunea mintii, că și trupul cu sufletul. De la paza mintii putem trece imediat la rugăciunea mintii. Și totdata, în paza mintii intra multe lucrări duhovnicești.

Sfântul Isihie Sinaitul spune așa: Nimeni nu va putea scăpa de capeteniiile tartarului - mi-aduc aminte din Filocalie -, fără de paza mintii, macar de ar fi cât de mare filosof și cât de mare înțelept în lume.

Ce este paza mintii, după învățăturile Sfintilor Părinți? este o lucrare prezintă, foarte ușoară și n-are nevoie de mare osteneală, decât numai de frica lui Dumnezeu. Ea se naște chiar din frica lui Dumnezeu! Iar frica de Dumnezeu se naște din credință în Dumnezeu. Că dumnezeiescul părinte Maxim spune: Căla ce crede, se teme. Eu nu am nici o pricină să mă tem de cineva, dacă nu cred că-i de față. Iar când cred că Dumnezeu este de față, mă tem !

Deci, iată cum din credință în Dumnezeu se naște frica de Dumnezeu. Iar din frica de Dumnezeu se naște trezvia atenției, sau paza mintii, sau ferirea mintii de la păcat, sau privegherea mintii. Când auzim la Sfintii Părinți : paza mintii, trezvia atenției, înțeleg mintii, ferirea mintii, privegherea mintii sau toate acelea, este același lucru, cum am zice : pâine, bucată de pâine, felie de pâine; dar tot de pâine este vorba, numai sub alte cuvinte.

Paza mintii, după învățătura Sfintilor Părinți, constă în aceasta : în a ne trezi cu mintea, în a ne împotrivi păcatului cu mintea și în a chema pe "Doamne Iisuse ..." prin rugăciunea mintii.

Vezi căta legătură are rugăciunea mintii cu paza mintii? Că nu-i de ajuns să am trezesc eu. Ce fac eu acum este bun? Ce gândesc eu acum este bun? Ce

intentionez eu acum este bun? Ce cuget eu acum este bun? Sau ce alegere fac eu asupra acestui cuget este buna? N-ajunge atât! Ci, îndată mi-a dat putere Preasfântul Dumnezeu, să-mi stăpănesc pornirile prin volnicia de sine sau de sine stăpânirea. Nu vezi ce spune în Psaltire? Doamne ca cu arma bunei voini ne-ai încununat pe noi.

Îndată ce ne-am trezit, simțim cu mintea dacă se apropie un păcat de minte sau un gând rău; ca orice gând rău este un șarpe gânditor, adică un diavol. Și îndată ce l-am simțit că se apropie, să ne împotrivim; cu arma bunei voini (cu voință) ne împotrivim să nu-l primim, căci avem această putere.

Dar puterea noastră e slabă și tărâșă neputincioasă, cum spune colo la hirotonie. Și atunci ce-i de făcut? Ne trezim, după puterea noastră; să vadă Dumnezeu că voința noastră se mișcă spre bine și ne împotrivim păcatului. Și negresit să ținem legătura cu Domnul, chemându-L prin rugăciunea "Doamne Iisuse ...".

Dar nimeni să nu se bazeze pe trezvie sau pe voință sa, că-i tare împotriva păcatului, că rămâne foarte, foarte înșelat! Pentru că, negresit, voința noastră și trezvia noastră trebuie să fie întărite de Domnul nostru Iisus Hristos. De aceea ne trezim, ne împotrivim, cu voia de sine stăpânitoare și chemăm pe "Doamne Iisuse ...".

Acestea trei stau nedezipite una de alta. Pentru că dacă nu chemăm pe "Doamne Iisuse ...", nu reușim să ne despatimim în nici un fel cu mintea. Că El ne-a spus în Evanghelie: Rămâneți întru Mine și Eu întru voi, că fără de Mine nu puteți face nimic. Clar! Cheama pe Domnul în ziua necazului și te va izbăvi, cum spune Psalmistul. Sau: Așa-te Domnul în ziua necazului și celelalte. Dacă-L chemăm pe Dumnezeu, El ne ajută.

Așa și tu. Și trezvia noastră-i bună și voința noastră care se împotrivesc răului, dacă este ajutată de darul și puterea lui Dumnezeu. Chemarea numelui Domnului să nu înceteze, că zice Apostolul: Tot cel ce va chema numele Domnului se va mântui.

Acum mai este și a patra lucrare : Ne trebuie smerenie! Să ne trezim cu mintea, să ne împotrivim păcatului cu mintea, să chemăm pe "Doamne Iisuse ..." și să avem mare smerenie a inimii și cunoștința de sine, fiindcă ne luptăm cu demonii cei mandri. Da! Că îndată ce se ridică din noi părerea de sine, sau îngâmfarea, sau cinstea de sine, îndată ne paraseste Domnul și ne lasă în propriile noastre puteri: "Ia să vedem ce ai să faci tu fără Mine?" Că i-a spus oarecând lui Israil: Să nu ieși la război fără Mine! Știi ce-a patit când a ieșit la război cu amoreii, fără să cheme ajutorul lui Dumnezeu!

Această îndrăzneală - să zicem așa -, sau semetie de cuget, sau cutezanta de sine a omului de a se bizui pe trezvia lui și pe puterea lui de voință, este izvorată din iubirea de sine. Egoismul ! Adică, după cum arată dumnezeiestii părinți, din mama tuturor păcatelor, care este iubirea de sine. Că din iubirea de sine se naște și mandria și trufia și semetia și celelalte.

Din iubirea de sine se naște, mai întâi : mila de sine, crutarea de sine, îndreptățirea de sine, mulțumirea de sine, trambiatrea de sine, lauda de sine, plăcerea de sine, părerea de sine. Apoi : închipuirea de sine, simțirea de sine

"ca sunt ceva!"; îngâmfarea de sine, cinstea de sine, încrederea în sine, rezemarea pe sine, bizuirea pe sine și, dacă vreți să vă talcuiesc, acestea au o multime de ramificații.

Apoi vine moartea minții și omorarea sufletului, mai înainte de moartea trupului - adică nesimțirea inimii -, după care a plâns Sfântul Simeon Noul Teolog toată viața, precum am gasit-o la "Scara".

Nesimțirea, nu numai că omoară sufletul, ci omoară mai întâi partea privitoare, adică pe minte; nesimțirea este moartea minții și omorarea sufletului mai înainte de moartea trupului.

Dacă i-ai omorât ochiul, ai întunecat trupul. Așa și sufletul, prin minte moare; și de aici înainte diavolul a pus stăpânire peste toate puterile sufletului. Aceasta se întâmplă când omul are încredere în sine și în puterea lui de trezvie și zice: "A! Eu sunt un om înțelept. Ce să mă mai rog, ce să mă mai stau în genunchi, ce să mă chem pe Iisus, doar eu știu să mă pazesc de păcat ! Pai, eu nu știu că-i păcat?"

Când vede Dumnezeu în sufletul nostru această încredere și rezemare pe sine și cutezanță de sine, ne lasă în mâna diavolilor. Atunci ispita ne arată cât putem, fără darul lui Dumnezeu și fără mila Lui.

De aceea, sufletul nostru în toată clipa greșeste lui Dumnezeu. Să aveți convingerea aceasta, că nu există clipa când nu mâniem pe Dumnezeu. Și pentru că nu este clipa când nu mâniem pe Dumnezeu, nu este clipa când nu avem nevoie de ajutorul Lui.

Sufletul, negresit, îndată ce greșeste cu mintea și cu orice pornire spre păcat, trebuie să alerge cu umilinte la ajutorul lui Dumnezeu, să ceară mila, iertare și ajutor împotriva ispitei. Ca, dacă cutează pe deșteptaciunea lui, zicând: "A! eu știu multe, eu pot multe!", auzi ce spune Scriptura la Solomon: Căla ce se încrede în sine, va cădea, cadere jalnică. Pentru ce? Te-ai încrezut în sine; nu mai ai nevoie de Dumnezeu! "Pot și eu ceva!" Și atunci Dumnezeu îți arată ce poți! Că fără de El nu putem nimic. Și la trezvie atenției este mare nevoie să simțim în jurul nostru ajutorul lui Dumnezeu, de care avem nevoie în fiecare clipă.

În Sfânta Scriptură se spune așa: Fata Babilonului, ticaloasă - și Duhul Sfânt spune mai departe, când cântăm "La raul Babilonului" -, fericit este care va apuca și va lovi pruncii tăi de piatră (Ps. 136, 8-9). Iată pe cine fericeste Duhul Sfânt ! Pe căla ce ia fiii fetei Babilonului și-i tranteste de piatră.

Talcuirea Sfintilor Părinți din Filocalie este așa : Fata Babilonului este mintea noastră. Cuvântul "Babilon" înseamnă "amestecare". Fiindcă mintea noastră pururea este amestecată cu gânduri bune și rele, o numeste " fata Babilonului ", născută din amestecare, combinată cu amestecarea. Iar fiii fetei Babilonului sunt gândurile minții, care le năște ea.

Și cine-i fericit? Acela care-i trează cu mintea și, cum vede că s-a născut din minte un copil – un gând rău -, îl da de piatră Hristos. Cum ti-a venit un gând rău în minte - înțelegi? -, ia-l de picioare și da-l de piatră: "Doamne Iisuse ...". Vine un gând de curvie: "Doamne Iisuse ...", da-l de piatră! Vine un gând de mânie, da-l de piatră Hristos! Vine un gând de trufie: " Doamne Iisuse ...".

Vine un gând de viclenie: "Doamne Iisuse ...". Vine un gând de zavistie: "Doamne Iisuse ...".

Tranteste-i de piatra pe pruncii acestia ai "fetei Babilonului" - adica cugetele rele ale mintii -, de cand sunt prunci. Adica, ucide patimile in tine, cat sunt mici, ca pe urma este mult mai greu! Pe acesti prunci ai fetei Babilonului ii omoara darul si puterea lui Hristos! Hristos S-a numit in Sfanta Scriptura de trei ori piatra: Piatra cea din capul unghiului, pa Care n-au bagat-o in seama ziditorii; Piatra cea nefacuta de mana, Care se taie din munte, despre care se spune la Daniil; si Piatra, stanca din care a iesit apa, cand a fost lovita de Moise, simbolizand coasta lui Hristos din care a iesit apa si sange.

In Hronograful evreiesc am citit viata lui Moise, tradusa de Isaia Racaciune, un mare rabin care a trait in secolul trecut. A murit de mult! Si la dansii se scrie, macar ca ar trebui sa se treaca si in traditia ortodoxa, ca o teologumena; stiti, nu ca o dogma! Ca Moise cand a lovit stanca la Rafidim - am fost acolo la Sinai si am baut apa -, intai a iesit sange, fiindca a lovit-o cu indoiala.

Pentru indoiala pe care a avut-o Moise atunci, l-a muștrat Dumnezeu si nu a murit in pamantul fagaduintei. El nu a zis: "Asculta, Israele, din piatra aceasta ai sa bei apa!", ci a zis astfel: Au doar din piatra aceasta am sa va scot apa? Dumnezeu i-a spus imediat: "Moise, de ce nu M-ai preaslativ inaintea fiilor lui Dumnezeu? - Au doar din piatra asta ...?" "De ce n-a zis: din piatra asta Dumnezeu va va adapa pe voi?"

Apoi Moise, fiind certat de Domnul, a lovit a doua oara, zicand: "Asculta, Israele! Din piatra asta... !" A lovit si a iesit apa.

Dar este si-o taina mare aceasta, ca intai a iesit sange si apoi apa. Caci si din coasta lui Hristos a iesit intai sange si apoi apa. Iata cum a inchipuit stanca Rafidim, coasta lui Hristos.

Acum sa revenim la trezvie, ca sa nu ne pierdem in discutie, ca cuvantul nostru trebuie sa traga catre mijloc. Noi, daca ne incredem in sine si in puterea noastra de virtute, de intelegere si de filosofie, mai intai mireasma Sfantului Duh nu mai este cu noi.

Indata ce Duhul Sfant simte o mica licarire a mandriei, se fereste si-l lasa pe om in propriile sale puteri. Si atunci vedem ca am ajuns la cadere. Ori cu mintea, ori cu cuvantul, ori cu lucrul, ori - Doamne fereste -, cadere care ne desparte prea tare de Dumnezeu. Iar cine are lucrarea trezviei, trebuie sa fie treaz si in privinta asta. Nu-mi incap mie in putere sa ma trezesc, ca sa ma lupt cu pacatul. Ma trezesc, dar il chem pe "Doamne Iisuse ...!"

Legea soborniceasca a Bisericii aceasta este : sa ma trezesc, sa ma impotrivesc, sa chem pe "Doamne Iisuse ...". Asta este lucrarea trezviei atentiei. Ca "fata Babilonului" - adica mintea noastra, de care am amintit mai inainte -, naste mereu prunci. Si naste prunci rai - gandurile rele !

Noi sa-i luam, sa-i trantim de piatra Hristos si sa-i sfaramam !

Duhul Sfant atunci ne fericeste: Fericit este care va apuca si va lovi pruncii tai de piatra. In momentul cand un gând rau l-am lovit de piatra Hristos,

am ucis un prunc al fetei Babilonului. Ne fericeste pentru aceasta Duhul Sfânt, ca nu am nădăduț să-l ucidem noi, ci l-am dat de piatră Hristos.

Ati auzit ca spune în Scriptura așa: În dimineți am ucis pe toți pacatoșii pământului, ca să pierd din cetatea Domnului pe toți cei ce lucrează faradelegea! Ai auzit când trebuie ucisi pacatoșii - adică gândurile rele? În dimineți! Gândurile pacatoase răsăr din minte, ca mai înainte pruncii fetei babilonului, care se nasc dintr-însă. Și nu arată Scriptura să-i ucidem când ar fi pe la amiază sau seară. Ci, când au răsărit, în dimineți ucidem pe pacatoșii pământului!

Gândurile pacatoase, cum au răsărit în minte și imaginație, trebuie ucise prin rugăciunea lui Iisus, ca să pierzi din cetatea Domnului - cetatea este sufletul - pe toți cei ce lucrează faradelegea.

Dacă am ucis pe pacatoșii pământului, adică gândurile pacatoase, când răsăr din minte, am pierdut din cetatea Domnului, pe toți cei ce lucrează faradelegea. Ca doar prin gândurile patimase vin faptele patimase. Ce zice Dumnezeuiescul Parinte Maxim: Stăpânește-ți gândurile, o, monahule!

Ca dacă nu-ți vei stăpâni gândurile, îndată vei ajunge să nu poți stăpâni lucrurile !

Tot pacatul de la gânduri vine. Și atunci, dacă ucidem pe pacatoșii din cetatea Domnului în dimineți, am curățit cetatea, care este sufletul nostru.

Sfântul Diadoh al Foticeii zice așa: "Mintea cea iubitoare de Hristos, primele răsăriri ale pacatului nu le primește". Cine iubeste pe Dumnezeu, cum se atinge de mintea lui un gând patimas, zice: "Doamne Iisuse ...". Cheama pe Mântuitorul! Pentru că, dacă nu L-ar chema, stă de vorbă cu gândul cel patimas, se indulcește cu el și, după ce s-a saturat de indulcire, își aduce aminte: "Mai, dar gândurile acestea sunt pacatoase, trebuie să zic "Doamne Iisuse ...", ca uite, m-au scos din așezarea cea bună și m-au aruncat în gânduri spurcate".

Dumnezeiescul Parinte Efrem Sirul zice așa: Când stai la rugăciune și primești gânduri spurcate, ești asemenea unei mirese care curveste de fata cu mirele său. S-a logodit cu mirele și pe urmă, poftim! Sta și se împreună cu altul de fata cu mirele. Cat de urată este mireasa aceasta mirelui său, când vede că ea îl tradează chiar în fata lui.

Iar Dumnezeu, care vede toate, vede că noi în vremea rugăciunii primim gânduri spurcate și sufletul-nostru, în loc să se împreune prin rugăciune cu Hristos, se împreună cu diavolii și curveste în fata Lui. Și atunci Pavel ne spune: V-am logodit pe voi mireasa unui mire fără de moarte; și tare mi-e frica de voi să nu se poticneasca inimile voastre, precum a Evei de satana în rai. Clar! Dacă ne-am împreunat cu pacatul în fata lui Dumnezeu, cu diavolii ne-am împreunat, nu cu Hristos! Și atunci Mirele Hristos zice: "Iată, mireasa Mea - sufletul nostru -, s-a împreunat cu diavolii și i se pare că se roaga Mie! Sta la rugăciune și curveste cu diavolii!" Ca tot gândul patimas, dacă-l primim, suntem amestecați cu diavolul acelei patimi și ne duce în gheena.

Zice și Sfântul Isihie: În vremea rugăciunii, se încaiera la luptă trei minti: mintea Sfintelor Puteri, mintea dracească și mintea omului. Mintea omului stă în mijloc și el are atata putere de stăpânire de sine încât, toate puterile întinericului dacă ar veni, nu pot să-l clatine.

De aceea a zis Scriptura : Dumnezeu l-a zidit pe om și l-a lăsat în mână sfatului său. Iar în ziua judecării ne va cere socotela. Noi vom zice: "N-am putut, Doamne!" "N-ai vrut! Eu te-am înzestrat cu putere". Ca nici îngerii nu-l silesc pe om la fapta bună și nici diavolii nu-l pot sili la cele rele. Atata putere a luat satana în rai, când a înșelat pe Eva, să clatine puțin puterea cugetătoare a omului; adică să-l imboldească prin gând să facă raul, dar să nu-l silească.

Poate vom zice în ziua judecării: "Doamne, diavolul m-a dus la femeia cutare!" Diavolul poate să zică atunci: "Doamne, să-mi aducă martori! Cine m-a văzut că-l duceam de mână pe om?" "M-a dus diavolul la crasma" zice altul. Atunci diavolul răspunde: Doamne, să-mi arate martori!"; a văzut cineva vreun diavol ducând pe om la crasma? "Doamne, m-a dus diavolul în cutare loc". Iar diavolul îi poate zice: "Doamne, el a fost prost și a fost iubitor de sine, iubindu-și ființa lui și s-a lăsat biruit de patimi. Eu i-am dat în gând și el s-a dus. Și Sfintele Puteri i-au dat în gând să facă bine și nu a ascultat".

Deci, mintea omului stă între Sfintele Puteri și cetele diavolești. Și îndată ce el simte că-l ispitesc diavolii din stanga, aleargă la Iisus prin rugăciune și atunci se bucură Sfintele Puteri și biruința-i de partea noastră. Iar dacă vom sta de vorbă cu gândurile și ne indulcim de ele, tot timpul stăm de vorbă cu diavolul. De aceea în Pateric nici nu se mai spune patima, ci: "Cutare s-a luptat cu diavolul curviei, sau cu diavolul maniei, sau cu diavolul leneviei", ca tot păcatul este un diavol rău.

Sfântul Ioan Gura de Aur zice: Mare poftă, mare diavol este păcatul. Și Sfântul Efrem spune : câte păcate are omul în minte, atâția diavoli are întru-insul. Iar Sfântul Marcu Ascetul: "Foarte se silesc diavolii să ne învețe să nu credem că avem diavoli în noi", dar zice: Câte patimi avem, atâția diavoli avem!

Fiecare patimă este un diavol rău. Adică : mandria, semetia, slava desartă, fatarnicia, trufia, viclenia, zavistia, pizma, invidia, răvna cea rea, mania, iutimea, nerabdarea, nerecunoștința, cartirea, rapirea, nemulțumirea față de binefacerile lui Dumnezeu sau ale aproapelui, tinerea de minte a raului, vorbirea de rău, clewetirea, minciuna, gluma, rasul.

Sau mai departe: iubirea de aratăre, dorința de răzbunare, slava desartă, laudărosenia, iubirea de sine cu tot alaiul ei, și pot să spun ceasuri întregi și nu termin nici ceea ce mai țin minte din multimea păcatelor întunericului.

Și iată, atâția diavoli avem în noi! Cineva poate zice: "A! Dar nu sunt așa păcatos! Sunt de atâția ani în mănăstire, cu femei n-am trait, nici n-am știut ce-i femeia". Și noi suntem preacurvari în toată clipa, căci cu gândul și imaginația gresim ziua și noaptea!

Pentru ce zice dumnezeiescul Parinte Efrem Sirul: Nu ma aruncați în negrija, frații mei, pentru păcatele cu gândul, că ar fi mici! Nu-s mici! Hristos, înțelepciunea și Cuvântul lui Dumnezeu, ne-a arătat și a socotit preacurvie întru poftă de femeie și ucidere întru ură de frate. Și acelea se fac cu gândul. Iată, mă fac ucigaș și preacurvar în toată ziua. Și apoi, cata pocăință îmi trebuie?

Legea Darului sau a Harului, când a venit, a scos păcatul din rădăcina, nu a venit să cosească păcatul pe deasupra, cum da cu coasa și rădăcina rămâne.

Asa a fost Legea Veche: sa nu furi, sa nu preacurvesti, sa nu ucizi, sa nu fii marturie mincinoasa ...

Legea veche oprea pacatul din lucrare, cum vorbeam ieri despre cele trei trepte ale urcusului duhovnicesc.

Legea Harului cand vine, scoate pacatul din radacina, ca pofta-i radacina pacatului. Sa nu poftesti femeia aproapelui ..., cum spune porunca a zecea, ca esti preacurvar. Si atunci smulgi pacatul din radacina! Ca de la pofta vine pacatul. Scoate buruiana de unde porneste ea!

Si cu cat Legea Harului este mai desavarsita, cu atat trezvia atentiei trebuie sa dea seama omului sa-si pazeasca mintea. Ca omului i se pare ca este curat, daca n-a facut pacatul cu lucrul.

Cea mai mare inselare este asta! Ca tocmai atunci suntem in cel mai greu pacat, adica in nesimtire, dupa Sfantul Maxim.

Cand nu avem simtirea pacatului, suntem in cel mai greu pacat; ca atunci mintea noastra-i oarba, iar nesimtirea este moartea mintii. mintea nu simte pacatul si omorarea sufletului, mai inainte de moartea trupului. Si nesimtirea se naste si ea tot din iubirea de sine. N-am avut timp sa va spun si toate fiicele ei, asa cat le mai tin minte.

Nu este clipa si nu este vreme in care nu ma aflu maniind pe Dumnezeu; sa avem increderea aceasta si sa stim, si chiar de n-am simtit si n-am ajuns la convingere, sa ajungem de-acum. Asa trebuie marturisit. Pentru ca am ajuns la convingerea asta, cu zeci de ani in urma, ca nu exista clipa si mai putin decat aceasta, cand nu ne aflam maniind pe Dumnezeu.

Aceasta stii cand o simti? cand ajunge omul in treptele cele mai inalte ale rugaciunii inimii si cand

vine Duhul Sfant in inima omului, cu Darul lui Hristos, atunci abia vede el despre milioanele de neputinte, care-l robesc simtitor si ganditor.

Vezi in camera asta, ce curat este? Nu-i praf, nu-s gunoaie. Daca o raza a soarelui ar intra aici si noi am sta deoparte, am vedea milioane de microbi ce se invart si cat praf este. "Ia uita-te, ce era in camera asta!" Dar pana ce n-a intrat raza soarelui, nu vedeam. Dar daca am avea niste aparate speciale care maresc, ele ar face si mai mari corpurile acelea pe care le vedem cu ochiul liber. Asa este si cu sufletul nostru.

Deci, in timpul rugaciunii celei curate, cand se scaldă inima noastra in lacrimi si fierbe in clocotol plansului, dupa ce au trecut momentele acelea, atunci o sa vezi cate milioane de neputinte zac in mintea si in inima noastra. Si acestea nu le simtim. Petrecem in nesimtire, in somn, in raspandire, in invartosare, in impietrire. Ni se pare ca noi "Slava Domnului, n-am facut cutare pacat!" Dar noi le avem pe toate si suntem izvorul a tot pacatul si a toata faradelegea, in toata clipa.

De aceea, pentru ca in fiecare clipa gresim, in fiecare clipa este nevoie de trezvie, de paza mintii, de rugaciune, si de umilinta in fata lui Dumnezeu. Asta este ce spune marele prooroc David: Ca faradelegea mea eu o cunosc si pacatul meu inaintea mea este pururea.

Uite un alt caz. Ti se intampla uneori ca stii ca esti pacatos si vrei sa te rogi, dar nu ai stare de milinta, adica simti o invartosare a inimii. Ce trebuie sa facem atunci ? Aceasta invartosare a inimii in timpul rugaciunii se cheama raceala, seceta sau uscaciune.

Si asta este obisnuita la Sfintii Parinti. Eu deja cand ma marturisesc, zic: "Parinte, rugaciunea am facut-o cu mintea imbrobodita, plina de uitare, plina de raspandire, cu seceta, cu uscaciune, cu raceala, cu parasirea darului ..." Raceala vine mai totdeauna din uitare. Pricina racelii sufletului - ca eu pacatosul sufăr în toata clipa de ea -, este uitarea. Dar uitarea ce este, după Sfintii Parinti ?

Este primul pacat din partea rationala a sufletului ".

Sufletul se imparte in trei parti : partea rationala, cea manioasa si cea poftitoare, după Sfântul Grigore de Nissa. Așa le randuiește în Pidalion. El canonisește exact pacatul după cele trei parti ale sufletului. Vezi în canoanele lui din Pidalion. Din partea rationala primul pacat este uitarea. Apoi nestiinta, nedreapta socoteala, nechibzuinta, nemulumirea pentru binefacerile lui Dumnezeu si ale aproapelui, nediscernamantul, credinta stramba, hula, nebunia, eresul si celelalte. Dar, primul pas spre raceala, este uitarea.

Cand uitam binefacerile lui Dumnezeu, cand uitam ca Dumnezeu este de fata, cand uitam prezenta lui Dumnezeu, cadem in asa numita "acedie". Acedia este moleseala sufletului si a mintii.

Acedia o mai numesc unii din Sfintii Parinti caracatita sufletului. Cand s-a lancezit omul si cand zace in acedie, in moleseala, atunci vin toate patimile si rautatile in sufletul lui.

Așa o numește și pe imaginație. Aristotel o numea simțire de obște în filosofia lui. Pentru că imaginația nu prinde numai un pacat și nu da război sufletului numai cu unul. Ai citit Paza celor cinci simțiri scrisă de Nicodim Aghioritul?

Ei, câte sunt de vorbit. Vezi cum se leaga una de alta, vorbind? De cinci ori am citit-o în viața, la liniște. Străsnica și sfătuitoare carte. Și când o termini, autorul ei zice: Aceasta puturoasă carte ce am scris. Ai văzut cata smerenie? "Tu te-ai făcut ca un amnar și eu ca o cremene. Ai lovit o dată și de două ori, într-o inimă a mea ca de cremene și au izvorat aceste putine scantei ". Cartea aceea toată are mare înțelepciune!

Ai văzut ce spune acolo? Ne arată cum să mergem pe drumul acesta. Din cauza că mintea acăzut în raceală, datorită uitării, după ce-am uitat noi frica lui Dumnezeu, începe omul să-și permită orice. Și prima dată, Când omul a uitat de frica lui Dumnezeu începe să-și aducă diavolul tot felul de gânduri prin imaginație.

Imaginația, după Sfântul Vasile cel Mare, este pod al diavolilor, prin care intra în sufletul omului. De aceea trebuie o mare atenție la rugăciune să nu ne închipuim nimic, căci De aceea trebuie o mare atenție la rugăciune să nu ne închipuim nimic, căci prima vama pe care o întâlnește mintea înspre inimă este imaginația. Nici o faptă rea, nici un diavol, nici o patimă nu trece de la minte la simțire decât prin imaginație. Ca nu poți să faci pacatul, până nu ți-l închipui. N-ai văzut când te lupti cu mintea? Ori apare chipul aceluia care te-a separat și

asupra caruia ai fost pornit. Parca ti-l aduce aminte și parca te-ai răzbuna. "Ei, dacă ar fi aicea! Ce i-as dreg, ce i-as face!" Și aceia sunt diavoli. Dar prin imaginație îți dai război. "Mai, dar mi-a zis, și am să-i zic !"

Diavolii iau fata aceluia care te-a separat și o aduce în suflet prin imaginație și ti-o arată: "Uite, acesta ti-a zis și acesta te uraste!" Apoi vin și minciunile minții, cu presupuneri ca acela te uraste, și acela zice așa și acela, cutare.

Un duhovnic mare spunea: "Nu le crede, părinte, că-s minciunile minții, și ai să vezi mai târziu că niciuna din câte ti-a spus mintea nu-i adevărată". Astea-s minciunile minții, pe care le bagă diavolii în vremea ispitei, prin imaginație în suflet să-l dărâme. Sunt prepusuri, păreri gresite. Prepusuri că cutare îți zice, că cutare are ciuda și cutare altceva. Și niciuna nu-i așa.

Demonii, când vad că tulbură pe om banuierile acelea, bat război și cu acestea. Că zice în Psaltire: Multi sunt acei care bat război cu noi de la înălțime. Deci, lupta noastră nu-i împotriva trupului și a sângelui, ci împotriva duhurilor răutății, domniei puterii văzduhului, a duhurilor răutății răspândite în aer. Iată, că cu capetenile văzduhului se luptă biata minte!

Ce se întâmplă? Un păcat întâi l-ai gândit. Dacă s-a învoit mintea la gândire, trece la cugetare.

Trece la alegere. Imediat îl bagă diavolul în imaginație. Ti-aduce aminte ... N-am vorbit noi despre ispitirea din opt parti? Că să vezi și acolo câtă filosofie este la Sfântii Părinți! După ce te-ai bagat în imaginație, ti-a bagat idolul și te-a lovit în minte. Gata! Auzi ce spune: Când vei vedea uraciunea pustiirii stând în locul cel sfânt, cel ce aude să înțeleagă!

Sfântul Maxim spune: Uraciunea pustiirii în locul cel sfânt este păcatul închipuit în imaginație. Că locul cel sfânt este inima, pentru că noi suntem Biserica Dumnezeului Celui viu și Duhul lui Dumnezeu locuiește în inima noastră. Diavolul, dacă a reușit să bage idolul prin imaginație în minte, de aici îl bagă în inima! Apoi, în inima și în mintea ta, numai fata aceea o ai, ori care te-a separat, ori care o iubești cu patima! După ce ti-a bagat idolul, îți dai seama: "Da! Eram treaz mai înainte de prima momeală" - că aicea trebuie să vorbim de cele douăsprezece trepte ale păcatului. "Dacă eram treaz la prima momeală, imediat ziceam: "Doamne Iisuse ..." și cu trezvia atenției idolul nu intra".

Dacă n-am fost atent, a intrat idolul : cutare fata, cutare femeie cu care ne-am întâlnit, sau bani sau slava, ori de ce nuanță ar veni. L-a bagat în inima prin închipuire. Acesta-i idolul, asta-i " uraciunea pustiirii în locul cel sfânt". Și dacă era trezvia atenției, nu intra. Îl dădea jos de la început. A venit? "Doamne Iisuse ...!" Îl izbesti de piatra Hristos. Și știi ce se obișnuiește mintea cu acest nevazut război ? Precum scrie în "Războiul nevazut".

Ai văzut că mintea acelui ce este treaz, care are trezvia atenției, nu numai că nu se teme de navalirile astea. Știi ce face? Anume le cheamă. Le dă drumul oleacă, apoi cu rugăciunea îl cheamă pe "Doamne Iisuse ..." în ajutor. Precum face pisica cu soarecul. Îl prinde și apoi îi dă drumul, și așa se joacă cu el. Dar această lucrare este pentru cei sporiti.

Asa face mintea trezvisorului cu pacatul. Ii da drumul sa intre oleaca inaintu; si numai ce-l vede ca trece in imaginatie si incepe a-i tulbura firea. "A! Mi-ai venit? "Doamne Iisuse ..." Si-l mai cheama odata la lupta: "Mai vina, mai, si mai intra!" Si el mai vine. Si iar il izbeste de piatra cu "Doamne Iisuse ...".

Stii ce zice apoi diavolul? "Aista nu-i prost ! Ma cheama intai si-mi da drumul si apoi ma arde cu Hristos. Stai, ca acum ii treaz cu mintea. Vin mai tarziu, cand il stapaneste uitarea". Si cand il mai cheama, nu mai vine. Nu uita el sa ne ispitasca. "Acum nu vin, ca-i treaz cu mintea si ma arde cu "Doamne Iisuse ...". Da-i pace. Cand va dormita el cu mintea si n-o sa fie stapan pe simturi, atunci vin! Cand este raspandit cu mintea, atunci ii dau razboi. Acum cand este treaz, n-am nevoie sa ma lupt cu el. Ca acum stii ce face? Cheama numele Domnului si ma arde!"

Asa face trezvisorul, precum face mata cu soarele. Ii da drumul si iar il prinde. Ferice de cel ce are trezvia mintii! De aceea a zis dumnezeiescul Pimen cel Mare in Pateric: Nu avem nevoie pentru a ne mantui, decat de minte treaza. Clar! Atata. Cu mintea treaza si cu lucrarea asta a rezviei atentiei ne putem mantui cel mai usor.

Pe aceasta o numeste Sfantul Isihie din Sinai: "Lucrare preocupatoare de toata fapta buna si de toata virtutea" - cititi in Filocalie, ca de acolo vorbim si din Pateric. Primul pacat care se naste din partea rationala a sufletului este uitarea. Din uitare se nasteraceala sufletului. Zice Marcu Ascetul ca trei sunt uriasii care ucid sufletul: uitarea, nestiinta si trandavia.

Vezi? S-ar putea ca unul sa fie treaz cu mintea, dar sa fie orbit de nestiinta. Si iarasi n-are trezvia atentiei nici acesta. Auzi, ca nestiinta este orbirea sufletului. Sfantul Maxim zice: Viata mintii este lumina cunostintei, iar nestiinta este orbirea sufletului. Si atunci se poate orbi unul nu numai de uitare, ci si din nestiinta. Si daca a spus si de trandavie, dar ai auzit pe cine a pus intai ? Tot pe uitare. Ca si nestiinta si trandavia vin dupa uitare.

Sfantul Grigore de Nissa clasifica in Pidalion toate pacatele, dupa cele trei parti ale sufletului si primul pacat care vine din partea rationala, este uitarea. Si cauza racelii noastre in cele duhovnicesti, chiar in vremea rugaciunii, tot de la uitare porneste.

Iar cine are trezvia atentiei, inainte de a veni uitarea, o simte. Pentru ce? Trezvia se naste din frica de Dumnezeu. Si frica lui Dumnezeu din credinta in Dumnezeu.

Sfantul Maxim Marturisorul zice: Cine crede, se teme si cine se teme, se trezeste! Uite, a venit un gand! Deacum trebuie sa discern: ori ii rau, ori ii bun! Ce-i de facut? Si cine se trezeste, imediat trebuie sa-L cheme pe "Doamne Iisuse ...", caci trezvia atentiei sta in trei lucruri: in a ne trezi cu mintea, a ne impotrivi pacatului de cand este in minte si a chema pe "Doamne Iisuse ...". Trezvia noastra n-are nici o putere fara Iisus.

Dar uitarea este primul pas spre raceala, cum arata dumnezeiestii Parinti. Iar daca noi luptam impotriva uitarii, mintea intotdeauna ii treaza si scapa de celelalte lupte in celelalte trepte ale pacatului. Ai vazut cum s-a numit satana la

Iov în Scriptura? Furnico-leu. Frumos comentariu face la aceasta Nil Ascetul, iar mai târziu Nicodim Aghioritul o pune în paza celor cinci simțiri.

De ce s-a numit satana și păcatul furnico-leu? Iov zicea: "Furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare!" Dar, la cine? La Iov n-avea de mâncare, nu la mine păcatosul! Eu îl hrănesc toată ziua și-l fac leu. Că de ce Iov nu-l hrănea pe furnico-leu? Auzi ce spune Scriptura? Acest om aducea în fiecare seară câte un bou jertfa pentru copiii săi; "Doamne, nu cumva copiii mei, fiind tineri, să fi greșit cu gândul lui Dumnezeu!" Care tată și mamă de azi, mai au grijă ce gresesc copiii lor cu gândul lui Dumnezeu?

Nu l-a numit degeba Dumnezeu pe Iov, drept și temător! Aducea un bou jertfa în fiecare seară, nu pentru păcatele lui, ci pentru ale copiilor lui. Că el a spus că furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare, adică el nici în gând nu hrănea păcatul. Și zice Sfântul Ioan Gura de Aur: "N-ar fi pierit copiii lui așa, dacă nu i-ar fi găsit la masă și la betii. Că ei erau la praznic la frațele mai mare și petreceau. De aceea a putut satana să dărâme casa. Dacă îi gasea în rugăciune nu se putea întâmpla așa". Dar aceasta a lăsat-o ca pilda Dumnezeu.

Dar acest Iov, care era atât de tare treaz cu mintea înaintea lui Dumnezeu, zice că furnico-leul a murit de foame că n-avea de mâncare; și Sfântii Părinți fac comentariu mai ales la lucrul acesta: Păcatul când vine în mintea noastră, este mic ca o furnică. Că prima trăeaptă a păcatului este a face faptă bună cu scop rău. Pentru că faptă bună făcută cu scop rău n-are plată, ci ea trece de partea scopului și se pierde. Sufletul și viața faptei bune este scopul. De aceea a zis dumnezeiescul părinte Maxim: Este feciorie și milostenie și priveghere și post și osteneală, care sunt urăciune înaintea lui Dumnezeu, că nu cu scop adevărat se fac acestea!

Dacă faptă bună este făcută cu scop rău ea trece de partea scopului și se face una cu el. Scopul este sufletul și mireasa faptei bune.

Noi, dacă ne-am trezit cu mintea, atunci când facem o faptă bună, trebuie să vedem dacă-i cu scopul de a placea lui Dumnezeu, de a mă mântui, sau dacă nu cumva mintea mea privește în altă parte. Dumnezeiescul părinte Efrem zice: Când mintea va părăsi scopul blăgocestiei, adică al evlaviei, toate faptele bune nu mai folosesc.

Că scopul este ori a iubirii de slava, ori a iubirii de treaptă, ori a iubirii de castig, cum zice dumnezeiescul Ioan Scararul. Auzi ce zice el, arătând aici cât este de rea chiar și lepădarea de lume cu scop rău: "Cela ce pentru iubirea de castig a făcut lepădarea de lume, este ca piatar de moară, care într-o aceleasi se învârteste "vorbind despre cele trei feluri de lepădări de lume. Cum? El, se leapăda de lume că să vină în mănăstire, și nu vine pentru a-și plânge păcatele și pentru dragostea lui Dumnezeu, ci pentru altceva. Scopul lui este să castige bani, cinste, dregătorii și slava de la oameni. Acasă alerga după treabă, că să castige parale, să facă casă mare, să cumpere grădini, să facă avere; vine în mănăstire și se învârteste tot în acelea. Lucrează să castige ceva, să facă, să tot aibă ceva. Acesta-i scopul lui cu care a venit la mănăstire. Și acesta n-a venit cu scopul mântuirii, ci a venit aici că să se îmbogățească.

Al doilea scop. Vine la mănăstire și își zice: "Mai, poate mă fac diacon, poate preot, poate voi fi stareț, poate econom; m-oi face eu ceva". Atunci mintea lui privește spre iubirea de treaptă; și auzi ce-i spune la acesta dumnezeiescul Ioan Scararul: "Cela ce pentru iubirea de treaptă pe lăpădarea de lume o a făcut, că tămăia este, care la început miroase și pe urma scoate fum".

Vine în mănăstire smerit, ascultător de toți, răbdă de la unul, răbdă de la altul, face ascultare cu dragoste, priveghează, se roagă, se arată ca-i credincios în toate. Dar, ce zice? "Mai încolo trebuie să mă facă diacon, preot, cutare!" Și dacă nu ajunge tinta carierei, unde privea mintea lui, începe a scoate fum. "Asa! Pe acela, care a venit de ieri în mănăstire, l-a făcut, și acela i-a dat dregătorie și eu n-am fost făcut?" Și cel ce mirosea la început că tămăia, a început a scoate fum, a început a cărți.

Eheei! Dai de Sfântul Ioan Scararul! Acolo la Sinai îi zice Sfântul Ioan Sinaitul. Noi îi zicem "Scararul" după cartea lui numită Scara. Ce zice? "Cela ce pentru iubirea de Dumnezeu lăpădarea de lume o a făcut - adică din Dragostea lui Dumnezeu -, adăuga dor peste dor și foc peste foc, aprinzându-se de dragostea lui Dumnezeu, slujind cu frica Lui și cu cutremur". Acela iubeste pe Dumnezeu până în sfârșit! Și iată mintea noastră la trezvia atenției, nu trebuie să privească numai asupra gândurilor care vin, ci și asupra scopurilor cu care ne nevoim și urmăm lui Dumnezeu.

S-ar putea să ne nevoim și să rămânem cu mainile goale la urmă, dacă scopul este altul. Deci, scopul faptelor bune totdeauna să fie spre slava lui Dumnezeu. De aceea ne învătă și marele Apostol: Sau de mâncați, sau de beți, sau altceva de faceți, toate să le faceți spre slava lui Dumnezeu. Deci, dacă omul este treaz cu mintea, ucide păcatul de când îi furnică!

V-am vorbit mai înainte de fata Babilonului și de păcatosii pământului și acum va aduc aminte. Dacă ne-ar ajuta Preasfântul Dumnezeu să fim treji cu mintea și să ucidem păcatul de când e furnică; că apoi, pe treptele celelalte, se face leu și nu-l mai putem birui!

Prima treaptă a păcatului este să faci fapta bună cu scop rău. A doua, să nu faci fapta bună

desăvârșit, întreaga. Un exemplu: faci milostenie, dar o faci din furat! Și zice Sfântul Ioan Gura de Aur: Cel ce aduce jertfa din osteneala străină lui Dumnezeu, așa-i ca și cel ce aduce caine imputit. Deci, iată că nu-i cum trebuie!

A treia treaptă a păcatului este momeala. Se apropie de mine un gând, dar nu cu patima.

Femeie, să zicem; slava, bani. Să luăm de pilda numai aceste trei. Dar nu-i nimica rău; că Dumnezeu le-a făcut la început bune toate; și femeie și bani și slava.

La ban; cuvântul ban nu te vatămă cu nimic. Este numai o bucată de fier sau o zgură a pământului făcută acolo rotundă, dacă-l numim așa simplu. Dar lângă ban apare patima: "dacă vei avea tu mai mulți bani! Dacă vei avea o pungă! Faci o ladită pe urmă! Și dacă vei mai ascunde din ei!" Ai văzut cum se lipește ispita lângă gândul simplu? Îndată se complică cu patima.

Zic femeie! Nimic nu mă vatămă. Ca nu este cuvântul în mintea mea cu patima. Dar lângă femeie mi-aduce diavolul ispite în gând: "Mai, dar dacă ar fi frumoasă; dacă ai văzut-o pe cutare, și dacă ar fi prietena cu tine și dacă ar fi lângă tine când te luptă patima, și dacă ai păcatui cu dansa !" Ai văzut unde te duce imaginația? Îndată cuvântul femeie s-a complicat cu patima, cu momeala păcatului.

La fel, să zicem slava. "Cela ce Mă slaveste pe Mine, îl voi slăvi". Este slava bună! Nu-i nimica cuvântul slava. Dar, "dacă m-ar lauda, dacă aș fi așa, dacă aș face așa, dacă aș ajunge așa, dacă aș fi eu așa!" Iată deci, unde te duce slava!

Atunci cuvântul " slava " se complică cu patima. Și auzi ce zice dumnezeiestii Părinți: "Precum iedera și hameiul se agată de orice plantă care-i mai aproape, așa și lângă gândul simplu al lucrului, se agată patima. Și tocmai asta e lupta omului trezător - că despre trezvia atenției vorbim aici! Aceasta este cea mai stravezie (patrunzătoare) luptă a creștinului și monahului.

Toti ne luptăm pentru mântuire. Dar trebuie să despartim gândurile simple ale lucrurilor, de cele complicate cu fapta! Nu-i păcat să gândesc la femeie, ca și Evanghelia a spus că Cel ce privește la femeie, nu spre a o vedea, ci spre a o pofti, preacurvește cu dansa în inimă sa. Îndată ce lângă femeie a apărut pofta, gata! Este preacurvie! Eu, dacă am privit-o, dar fără să cuget cu patima, nu-s preacurvar. Pot să vad un milion de femei! Dar dacă am poftit una în inimă mea, atunci imediat eu sunt preacurvar.

De aceea zice dumnezeiescul Efrem: Nu mă aruncați în negrija, frații mei, pentru păcatele cu gândul că n-ar fi mari! Dacă nu erau mari, nu era nevoie ca dreptul acela, Iov, cu 1850 de ani înainte de Hristos, să aducă jertfa pentru păcatele cu gândul ale feciorilor săi, și înțelepciunea lui Dumnezeu, nu socotea preacurvie, într-o poftă de muiere și ucidere, într-o ură de frate. Cu gândul, omul este ucigăș și preacurvar în toată vremea. De aceea zicea Sfântul Efrem Sirul: "Nu mă aruncați în negrija!" Un gând venit în minte și omul trece la imaginație; de la gând începe tot păcatul.

Toată lupta noastră și a fiecăruia dintre noi, care vrea să se mântuiască, este să despartă gândurile simple ale păcatului de cele complicate cu fapta. Ca nu ne rănește pe noi gândul simplu, ci cel ce ne complică cu patima. Și atunci diavolii, văzând că am primit gândul patimas, care este momeala gândului simplu, ne duc mai departe pe treapta următoare a păcatului.

Treapta a patra a păcatului este consimțirea. A consimțit sufletul nostru să stea de vorba cu gândul cel simplu! Să stea de vorba cu gândul olecută. "Mai, cam cum e cu asta?" Și gata!

Suntem pe treapta a patra a păcatului ! Starea de vorba a sufletului cu păcatul.

În treapta a cincea începe lupta. "Nu-i bun gândul ăsta; vine cu patima la mine!" Și lupta se dă pe toate treptele păcatului până la deznădejde și moarte. Mintea începe să lupte. "Nu-i bun gândul ăsta! Mi-a bagat patima în suflet! Uite, poftesc femeie sau bărbat sau treapta sau urasc pe fratele ".

Sau cine stie de ce nuanta ar fi pacatul, din cele trei parti ale sufletului. Si atunci eu trebuie sa fiu atent, ca vorbim de trezvie. "Ei, diavole, pana aici! M-ai adus pana aici!" De-acum, lupta!

Si in lupta asta, v-am spus, trebuie sa chemam pe "Doamne Iisuse ...". Ca auzi ce spune Scriptura? Sa nu iesi, Israele, fara de Mine la razboi ca vei fi infrant! Cum ai vazut ca au patit cu amoreii. Si ziceau evreii: Doamne, am cazut! "Pai, nu v-am spus Eu sa nu iesiti la razboi fara Mine?" Asa si noi in lupta cu pacatul, sa chemam in ajutor numele Domnului.

Cat de treaz ai fi cu mintea si cat de mare filosof ai fi, te prapadesc diavolii, daca nu chemi pe "Doamne Iisuse ...". Trezvia atentiei si rugaciunea mintii au legatura, cum are sufletul cu trupul. A ne trezi, a ne impotrivi pacatului si a chema pe "Doamne Iisuse ...". Asta-i filosofia duhovniceasca! Atata legatura are paza mintii sau trezvia atentiei cu rugaciunea mintii.

In lupta asta cu pacatul, mintea noastra incepe razboiul. La acest razboi se incaiera trei feluri de minti: mintea diavoleasca, mintea ingereasca si mintea omului. Omul ii dator sa se trezeasca si sa cheme pe "Doamne Iisuse ...". Ramaneti intru Mine si Eu intru voi, ca fara de Mine nu puteti face nimic! Si daca in lupta asta crestinul cheama pe Iisus, iese biruitor! Daca se bizuie pe sine si se leneveste si uita sa cheme numele Domnului, iese pacatul biruitor.

In treapta a sasea vine invoiala. "Ei! Si daca m-as invoi oleaca cu gandurile rautatii, ale pacatului?" Daca esti tare si ai capatat trezvia atentiei, poti sa te invoiesti oleaca, ca sa chemi pacatul la lupta, cum spune in Razboiul nevazut. Faci ca mata cu soarecele. Ii dai drumul si iar il prinzi. Si-l chemi o data si zici: "Doamne Iisuse ..." si l-a batut. Il chemi a doua oara, asa cum spune in Razboiul nevazut: "Care- treaz cu mintea, cheama pacatul. Il cheama de cateva ori si il ucide. Ca diavolii se tem: "Mintea asta-i treaza; ma cheama dar ma omoara cu "Doamne Iisuse ...". Si nu mai vine o vreme. Dar mai incolo zice: "Lasa-l, ca acum este biruit de uitare; acum da-i pace! Cand va dormita cu mintea, atunci vom veni; nu cand ne cheama el. Acum ne cheama la lupta ca-i cu Iisus si nu se teme. Dar cand va adormi, venim noi!" Ca el nu se osteneste, nu asuda.

Asa spune si in Pateric; dupa cum talharii, cand pandesc casa, daca aud vorbind inaintea, zic: "Mai, sunt treji. Nu putem intra, ca acum nu putem prada". Asa este si cu talharii diavoli. Daca vad diavolii ca sufletul este in vorba cu Hristos - adica are rugaciunea launtrica - nu pot intra, ca Hristos este acolo si ii arde! Iar daca nu se mai aude nici un murmur in inima, nici o vorbire, atunci intra! Deci, in lupta asta, cand sufletul a cedat putin, cade in treapta a sasea a pacatului, invoiala. " Ma invoiesc. Ei! Si ce, daca voi sta de vorba cu gandurile curviei, sau ale maniei, sau ale urii, sau ale slavei desarte?" Si aceasta invoiala vine, dupa cum arata Sfantul Ioan Pustnicul, din iubirea de sine. Ea este maica si radacina invoielii si a tuturor rautatilor! Ca tot sa-l indulceasca pe hoit, macar cu gandul.

Din iubirea de sine se naste mai intai mila de sine, si apoi crutarea de sine, pentru care l-a numit Mantuitorul pe Petru, satana. Cruta-Te pe Tine, Doamne! -

a zis Petru. Mergi inapoia Mea, satano! Sa ma crut? Pentru asta am venit Eu, sa ma jertfesc, nu sa ma crut!

Din crutarea de sine incepe indreptatirea de sine. "Ei, ce! Dar, nu pot; dar, sunt neputincios, ca sunt si eu om! Trebuie sa mai las si eu la cele omenesti !"

Indreptateste-te, omule !

Din indreptatirea de sine, vine multumirea de sine. " Ii multumesc lui Dumnezeu ca eu, numai la pacatul cu mintea ma invoiesc, dar nu fac chiar pacatul cu lucrul ". Din indreptatirea de sine vine multumirea de sine si apoi nemulumirea.

Ce scop are? Sfantul Maxim Marturisorul spune: Sa faca sufletul satul de fapta buna!

Fariseul cel dinlauntrul nostru ce zice? Ca cel din biserica: Multumescu-Ti Tie, Doamne, ca nu sunt ca toti oamenii si nici ca acest vames ... Multumirea de sine, zice: Multumesc lui Dumnezeu ca eu ma invoiesc numai cu gandul, dar altii fac pacatul cu lucrul!"

Si ce-i cu asta?

Ai vazut diavolul cat este de filosof? Cat este de teolog? Ca sa te capete pe tine cu multumirea asta, sa zici ca pacatul tau, daca a fost pana la invoiala sau la consimtire, nu-i nimica! Si la aceasta multumire, daca sufletul ii multumit cu starea lui, iata Evanghelia ce spune: Fericiti cei ce flamanzesc si inseteaza de dreptate ... Mereu aceasta sete si foame dupa fapta buna ! Iar multumirea de sine este pacat, o ramura a iubirii de sine, ca-l face pe om satul de fapta buna.

Mulumescu-Ti Tie, Doamne ... fariseul din sine ii spune "Tot ai tu ceva! Nu esti chiar cel mai rau om!"

Din multumirea de sine se naste indata trambitarea de sine. Ca ii scoate diavolul virtutile la iveala: "Tu ai facut asa si asa!" Si pe urma lauda de sine si pe urma placerea de sine. "Mai, eu sunt ceva!"

Si din parerea de sine, inchipuirea de sine. Isi inchipuiestye ca el este cineva!

Din inchipuirea de sine se naste simtirea de sine. Se simte. "Eu! Ce? Nu te atinge, ca ma sparg! Te atingi de mine?" Din simtirea de sine se naste ingamfarea de sine. Din ingamfarea de sine vine cinstea de sine. "Mi se cade, ca eu sunt cineva!" Din cinstea de sine se naste increderea in sine, apoi rezemarea pe sine, apoi biziurea pe sine si apoi vine nesimtirea si impietrirea inimii care este moartea sufletului si, n-am cand a vi le mai spune pe toate.

Iata cum actioneaza iubirea de sine asupra noastra. Si aceasta se intampla tocmai cand mintea doarme si nu are trezvia atentiei. ca atunci cand este treaza, totdeauna zice: "Doamne Iisuse ...", sau cugeta la alte lucruri duhovnicesti. Si atunci se smereste, ca isi cunoaste neputinta sa. Dar, ce se intampla?

La invoire, mintea noastra s-a invoit cu gandul primit de la diavol, care este acolo. El vede ca, mintea acum ori curveste, ori se razbuna cu ura pe cineva; ori nalucesc slava desarta, ori nalucesc bani, ori alt pacat. Sufletul, daca s-a invoit, sta de vorba cu orice pacat.

Incheind aceste putine cuvinte, sa rugam pe Preabunul Dumnezeu si Preainduratul nostru Mantuitor, sa ne trimita a Sa mila si indurare tuturor celor

ce vietuim aici si tuturor dreptcredinciosilor care isi petrec cu grija viata. Sa nu uitam dumnezeiestile Sale cuvinte, care totdeauna trebuie sa ne indemne la trezvie si veghere, dupa cum scrie in Sfanta Evanghelie: Ca nu cumva, venind fara veste, sa va afle pe voi dormind. Iar ceea ce va zic voua, zic tuturor: Privegheati! (Marcu 13, 36-37)

DESPRE VREDNICIA PREOTIEI

SFATURI CATRE UN GRUP DE STUDENTI TEOLOGI in vara anului 1978

Ca sa ajungeti in Imparatia cerurilor, sa stiti un lucru: sa va luati de pilda, totdeauna in viata voastra, doi sfinti mari, la care sa priviti pururea si cat veti putea sa-i imitati, prin credinta cea lucratoare, care se lucreaza prin dragoste, adica, prin fapte si credinta dreapta.

Sa aveti ochiul mintii, totdeauna, la Sfantul Apostol Pavel, "gura lui Hristos" si "marele vas al alegerii" si la Sfantul Ioan Gura de Aur. Sfantul Apostol Pavel a fost cea mai inalta persoana duhovniceasca din toata istoria Bisericii Crestine, dupa Domnul nostru Iisus Hristos. Asa spune Sfantul Vasile cel Mare. El a fost chip desavarsit in toate. Si ca apostol si ca arhiereu, si ca preot si ca ostas al lui Iisus Hristos nebiruit. Pe el l-a imitat din toate puterile Sfantul Ioan Gura de Aur. De aceea, Sfantul Ioan Gura de Aur, mai in toate omiliile si predicile sale, pomeneste de Sfantul Apostol Pavel.

Eu am vorbit candva la Neamt, cand a fost o conferinta a preotilor, acum doi ani cand m-a trimis Prea Fericitul. Era la inchiderea seedintei. Am vorbit de cele 20 de datorii ale preotului. Sigur ca mai sunt undeva, prin carte pe la mine, acelea, scrise la masina. Eu le-am vorbit din memorie. Dar nu-s adunate acolo toate. Eu am primit un ordin sa vorbesc ceva acolo in legatura cu preotia.

Daca am lua-o dupa vrednicia care se cere preotului, n-ar mai fi nimeni preot pe pamant, ca sa vorbim asa la nivelul care se cere. Ca Sfantul Efrem Sirul zice: De-ai fi curat ca ingerii si sfant ca Ioan Botezatorul, preot nu poti sa fii. Atata-i de mare preotia! Mare lucru! O! Nesfarsit si negrait dar, pe care l-a dat Dumnezeu fiilor lui Adam, Preotia, zice el. Mare lucru! Ceea ce face preotul, nici ingerii nu pot face.

Preotul are putere sa lege nu numai pe oameni, ci si pe ingeri. Ceea ce face preotul – sa jertfeasca pe Iisus Hristos -, nu pot face cei mai mari din ingeri. Dar, pentru ca Dumnezeu a binevoit sa Se coboare pana la neputinta noastra, pentru sfintirea lumii acesteia de jos, pe care a rascumparat-o cu prea scumpul Sau Sange, a lasat preotia in neamul omenesc.

Fratii mei, sa va aduceti aminte ce spune marele Apostol Pavel: Toate imi sunt slobode, dar nu toate imi sunt ed folos. Toate imi sunt slobode, dar eu nu vreau sa fiu de nimic biruit.

Ca preoti, cel dintâi ce vi se cere de către Dumnezeu și de oameni este viața morală, viața cinstită. Poti să ai o sută de licențe, de doctorate, dacă nu ai viața morală, preot nu poți să fii.

Ca preot trebuie să fii cum te-ai făcut mama ta, până la preotie; și de la căsătorie să știi o preoteasă și un Dumnezeu până la moarte. Asta este întâi partea morală și partea curată a preotului: să fie foarte curat cu viața.

Căci dacă va păzi curatenia în viața și viața cinstită, toate darurile Duhului Sfânt se țin de acestea.

Ca Dumnezeu în vasele cele curate trimite harul Sau, în vasele cele alese. Nu, Doamne fereste, să crezi că se poate să fii și preot, dar în același timp și curvar, sau betiv, sau fumător, sau injurător, sau iubitor de argint, sau cine știe câte patimi poate să aibă neamul omenesc.

Ca preot, mai întâi tu trebuie să fii idespatimit, adică să ajungi la o nepatimire, încât cu viața ta, să dai pilda și să vorbești poporului.

Am vorbit la Seminarul din Creta vara asta. A venit parintele arhimandrit Nectarios, cu vreo 50 – 60 de studenți, nu știu în ce an erau și au cerut să le vorbesc ceva despre preotia contemporană. Le-am vorbit în trapeza, când erau la masă. Și am arătat acolo ceva, care vreau să arăt și aici.

Preotul poate să predice în trei feluri, după învățătura Sfântului Ioan Gura de Aur. Adică întâi cu gura și cu limba să vorbească cuvântul lui Dumnezeu. Al doilea, să predice cu mână; să scrie învățături duhovnicești.

Ai văzut pe Sfântul Ioan Gura de Aur? Toată ziua predica și toată noaptea scria. Jumatate de noapte scria și jumatate de noapte se ruga. Și atata dormea: se agăta cu mâinile de niște funii, care erau legate de tavanul casei; și când le scăpa din mână, termina cu somnul. Și manca puțină zeamă de orz, o dată pe zi, la apusul soarelui. Așa preotie! Atata înfrânare!

Ei, nu putem noi pacatoșii ca el! Dar vreau să vă spun, că de aceea a avut atata dar, că a tălcut toată dumnezeiasca Scriptură. Deci preotul trebuie să predice cu limba, cu mână, adică să scrie predici și învățături creștinești, și al treilea și cea mai înaltă predică, trebuie să predice cu viața, cu trăirea lui ai a familiei lui.

Preotul trebuie să se facă santinela întregii înțelepciuni, o faclie în fața poporului, după cum a spus Mantuitorul: Voi sunteți lumina lumii ... Apoi să radieze din viața și din faptele lui, în toate partile, lumina.

Când vor vorbi oamenii în sat, să zică așa: "Ai văzut ce înfrânare are preotul nostru? Ai văzut că preotul nostru nu-i iubitor de argint, că nu-i trebuie bani? Cât îi dai, atata primește și mulțumeste și pentru ce îi dai? Ai văzut că preotul nostru în crasma n-a intrat? Preotul nostru cu țigara în gură nu l-am văzut.

Preotul nostru de injurat nu s-a pomenit. Preotul nostru nu la bal sau la nunți cu lautari, Doamne fereste, la nici un fel de distracții nu l-am văzut. Preotul nostru-i blând; preotul nostru-i milostiv; preotul nostru-i răbdător, preotul nostru-i înțelept, preotul nostru-i curat; preotul nostru-i harnic; preotul nostru-i milos, săritor la toate nevoile poporului". Și așa mai departe.

Asa sa vorbeasca poporul de voi indata ce veti ajunge in mijlocul lor !
Daca vreti sa va iubeasca, sa le dati oleaca de pilda cu viata!

Au venit la mine studenti teologi si de la Sibiu si din alta parte si m-au intrebat:

- Parinte, uite, acum ne face indata preoti. Oare cum sa incepem noi? Le-am raspuns:

- Sa incepeti cu blandete si cu dragoste, ca Sfantul Efrem Sirul zice: Chipul de a-i aduce pe toti la Hristos este numai al blandetii. Apoi sa aveti rabdare. Oamenii sunt fel de fel de temperament. Sunt si oameni iuti, si ambitiosi, si rai, si betivi; sunt si oameni neascultatori, si impietriti la inima, si indiferenti, care nu cred sau daca cred, numai cu numala. Trebuie sa pandim caracterul fiecaruia si sa fim cu blandete.

Cand ai intrat in parohie, toti ochii poporului sunt la tine, sa vada ce preot le-a venit in parohie.

Cand te-a chemat la slujba, sa te duci ca sluga lui hristos. Intr-o clipa sa fii acolo, cu epitrahilul, cu Crucea si cu Moliftelnicul. La botez, la cununie, la inmormantare, la lehuza, unde te cheama. Si sa nu le pui pret pe nimic. Daca te intreaba:

- Parinte, cat costa?

- Cat vreti, fratilor. Cat va da Dumnezeu!

Ca stie Dumnezeu ca altul are si nu da, iar altul, saracul, Dumnezeu stie cum poate da un ban. Vezi cat de greu se castiga un ban la cel necajit. Si daca vede ca nu-i pui pret, tu ii castigi inima lui. Stiti ce spune Mantuitorul: Cautati mai intai imparatia lui Dumnezeu si dreptatea Lui si toate celelalte se vor adauga voua.

Marele prooroc Ilie, cand a fost seceta aceea de trei ani si sase luni, a fost trimis la paraul Horat, in pestera aceea (III Regi, 17, 1). Apoi a fost trimis de Dumnezeu la o femeie vaduva - stiti din Biblie -, la Sarepta Sidonului. Si a gasit-o in marginea satului. Sidonul este in Libanul de azi, pe malul Marii Mediterane. Si l-a trimis Dumnezeu la acea vaduva, sa vada cat de necajita-i lumea. Caci lui Ilie cel tare in credinta, nu-i pasa ca moare lumea. Trei ani si jumatate, nici ploaie, nici roua pe pamant.

Vedeti voi ca n-a plouat de o luna si zicem: "Vai de noi este seceta!" Dar, ia ganditi-va, trei ani si sase luni, sa nu cada nici roua pe pamant, nici ploaie; se usuca copacii si padurile din radacina si toate. Si este un cuvânt al Sfantului Efrem, la Ilie Proorocul, unde zice: "Niciodata n-a ascultat Dumnezeu de om, mai tare ca in timpul Sfantului Ilie".

Dar de ce a ascultat Dumnezeu, Care a facut cerul si pamantul, de o fiinta asa de mica cum este omul? Pentru ca si omul se topea de dragostea Lui si de ravna Lui.

Cand a vazut Ilie ca poporul lui Israel a parasit de tot pe Dumnezeu si se inchina lui Baal, s-a dus si a stat inaintea lui Ahab si i-a spus: Viu este Domnul Dumnezeu Caruia ii stau azi inainte, ca nu va fi ploaie, nici roua pe pamant, fara numai prin cuvântul gurii mele. Si nu va spun istoria lui ca-i lunga, numai va

spun o pilda, Dupa trei ani si jumătate, vazand Dumnezeu ca Ilie , vazand Dumnezeu ca Ilie nu se inmoaie la inima, de multe ori ii spunea :

- Ilie, descuie cerul! Eu fara tine nu-l descui! Ca atata il asculta Dumnezeu, ca era mare ravnitor.

- Doamne, nu-l descui!

- Dar mor toti!

- Las' sa moara!

- Dar mor de foame si de sete femei, vaduve si copii!

- Las' sa moara toti! De ce te-au parasit pe Tine?

Dar de ce era Ilie asa tare? Pentru ca la paraul Horat corbii ii aduceau mancare, paine si carne, o data pe zi, si de doua ori; iar pe vale, jos, era paraul Horat. Avea si apa si mancare. Si nu simtea durerea poporului. Si ravna mare avea pentru Dumnezeu. Mai bine sa moara toti, decat sa se inchine la idoli.

Iar Dumnezeu, vrand sa-l plece pe Ilie Tezviteanul, zicea: "Lasa, ca-ti fac eu tie, daca esti asa de tare in credinta! Te mai inmoi oleaca! "Deci i-a secat intai izvorul si a oprit corbii sa-i mai aduca mancare. A stat Ilie, a postit 40 de zile, ca era foarte puternic in post. Cand a vazut ca moare – firea asta are nevoie si de mancare -, Dumnezeu atunci i-a spus: "Ilie, ridica-te de aici si mergi la Sarepta Sidonului".

S-a dus Ilie si cand a ajuns, a vazut vaduva aceea, adunand cateva lemnisoare, cateva vreascuri, cum vorbim noi. Si l-a cunoscut pe Ilie ca este omul lui Dumnezeu, dupa infatisare.

- Ce faci aici? a intrebat Ilie.

- Iata, omule al lui Dumnezeu, zice, adun aceste lemnisoare. Mai am un pumn de faina intr-o vatra si putin untdelemn intr-un ulcior; am sa fac o turta in spuza, singura mea hrana, si vom manca si eu si fiul meu si vom muri. Ca dupa aceea nu mai avem nimic, absolut nimic. Ca atunci era mare greutate sa gasesti un pumn de faina undeva. Iar Ilie nu mancuse de 40 de zile si auzi ce-i spune:

- Femeie, adu-mi mie intai. Fa pentru mine o turta, ca mor de foame si adu-mi o incoace! Ai vazut ? Si femeia, saraca, ai auzit cat iubeste pe sluga lui Hristos, pe sluga lui Dumnezeu? Va dau o pilda pentru cei care se tem ca-i o parohie mica si ca n-ar avea cu ce trai.

Femeia, stiind ca va muri, ca nu mai are alta hrana, a facut intai o turta pentru proorocul lui Dumnezeu. Caci a zis: "Acesta-i omul lui Dumnezeu. Mai bine mor eu si sa nu moara el, ca acesta-i om scump. Pe acesta il asculta Dumnezeu!" Si i-a adus lui Ilie mancare si Ilie, dupa ce-a mancat, i-a spus: Viu este Domnul Dumnezeu, Caruia li stau inainte, ca vatra de faina nu se va mai imputina si ulciorul cu untdelemn nu va mai seca pana va da Dumnezeu ploaie pe pamant.

Ai vazut? Sfantul Ioan Gura de Aur face un comentariu si zice: "O! preote, care te temi ca vei muri in popor, ca n-ai ce manca si ca parohia-i mica si saraca. Nu zice ca mor de foame si n-am cu ce trai. Numai de n-ai avea credinta!"

Eu as vrea sa ma dea la o parohie mica, numai cu 20 de familii si eu mai tin zece preoti pe langa mine. dar stii ce sa faci intai? Intai sa te cunoasca enoriasii ca esti om al lui Dumnezeu, precum a cunoscut vaduva pe Ilie. Si pe

urma te hranesc cu toata casa ta. Odata ce te-a cunoscut poporul cu adevarat parinte duhovnicesc, zice: "Mai bine sa mor eu, decat sa moara parintele!"

Atat o sa te iubeasca poporul, daca o sa vada ca ai virtuti, ca esti om cuminte si nu esti lacom dupa averi si dupa bani. Ai auzit ce zice Sfantul Pavel catre Galateni? Stiu bine ca, daca era cu putere, ochii vostri scotandu-i, mi i-ati fi dat mie. Dar de ce voiau sa-i dea ochii lui Pavel ? Pentru ca pana acolo era inima lor. Erau gata sa-i dea ochii ca le castigase inima.

Asa si voi, cand mergeti la parohie. Daca veti castiga inima poporului, sa nu va temeti ca nu veti avea ce va trebuie, ca vrednic este lucratorul de plata sa. O sa aveti si haine, o sa aveti si hrana, o sa aveti si bani, o sa aveti si cinste, si de la Dumnezeu si de la oameni. Dar sa va vada oamenii cinstiti. Doamne fereste, ca preot, sa nu te vada in crasma, sa nu te vada la joc, sa nu te vada la petreceri, sa nu te vada cu tigara in gura, sa nu te auda injurand, sa nu te vada ca esti mandru, hraparet dupa bani, ca-ti plac glumele sau rasul sau altceva prin care sa-i smintesti.

Voi, maine, cu darul lui Hristos, sunteti oamenii Bisericii. De aceea ati invatat atatia ani si profesorii s-au ostenit cu voi - si le va plati Dumnezeu -, ca sa va vada facili ale poporului si lumina lumii.

In afara de asta, gandeste-te ca toate sunt pentru om : si a manca, si a bea, si a te odihni, si a te folosi de toate; dar cu masura. Ca toate imi sunt slobode, cum am zis, dar nu toate imi sunt de folos! Auzi pe Apostolul Pavel ce spune? Multumesc lui Dumnezeu ca stiu si sa ma satur, stiu si sa flamanzesc ... Multumesc lui Dumnezeu pentru toate!

Afara de asta, de purtarea in familie, in poporul in care o sa trimita Dumnezeu, sa fii atent. Eu am fost in Serbia, la un mare parinte, este cel mai mare parinte din Ortodoxia noastra de azi. Are doua doctorate si 84 de ani si slujeste Liturgia de 30 de ani, singur la o manastire de maici - Celic.

Parintele, arhimandrit Iustin Popovici. Este cunoscut peste tot, si-i calugar din Sfantul Munte. Si eu am vrut sa plec, imediat in Sfantul Munte, dupa ce-am venit de acolo, caci cu mare dragoste m-au primit parintii si toti. Si i-am cerut un sfat.

Iar el mi-a spus: "Parinte Cleopa, si eu sunt calugar din Sfantul Munte. Sfantul Munte este un sac plin de bunatati, de bijuterii, ca acolo se gasesc oameni cu viata inalta. Sfintia ta te duci la Athos sa mai pui un migdal deasupra in sacul cel plin. Stai aici si cat iti ajuta mila lui Dumnezeu, stai in slujba poporului, la toate necazurile, la toate scarbele; sa-i mangai, sa-i ajuti; ca Ortodoxia noastra este foarte incoltita acum din toate partile, si preotii, ca niciodata, au de luptat. Si protestantismul, si catolicismul, si sectarismul - voi nu vedeti? - si indiferentismul si toate. Si atunci se cere ca preotii

de azi, ca niciodata, sa fie mai invatati in Sfanta Scriptura si cu viata cat mai curata.

M-am trezit in zilele acestea, intr-o seara - ca eu tocmai luasem cojocul in cap sa ma pun oleaca jos -, si aud: hodoronc-tronc. Cine a venit? Directorul de la Consiliul Ecumenic de la Geneva. Si eram de saptamana si a trebuit sa stau

două ore jumătate de vorbă cu el, până la Utrenie. Câte întrebări a pus omul acela!

Si eu, dacă nu sunt un om carturar, cât m-a ajutat Dumnezeu și am citit mergând cu oile pe munte, că eu am fost cioban aici la oile mănăstirii, până ce m-au pîns staret. Dar mi-a pus întrebări de geniu.

Si dacă n-ai fi cunoscut deosebirea Bisericii noastre de cea protestantă se făcea o confuzie absolută.

Au venit cu părinții de la București și de la Sibiu.

Mi-au pus întrebări despre unitatea Bisericilor; că ei vor să unească Bisericile și să facă, precum a zis Mântuitorul, o turmă și un pastor.

- Domnule director, i-am zis, biserica dumneavoastră, protestantismul, este suspendată în aer.

N-are temelie!

- Dar de ce, părinte?

- Unde vi-i Sfânta Tradiție? Unde-s Sfintele canoane? Unde-i practica Bisericii de 2000 de ani?

Ați desființat totul și acum vreți să vă apropiați de noi? Este imposibil!

Noi avem puncte comune mult mai multe cu catolicii, decât cu protestanții, dacă ar fi să se ajungă vreodată la o unire. Protestanții sunt la foarte mare distanță de noi. Ei au numai două Taine, și acelea nu ca taine, ci numai ca simboluri: Botezul și Cina Domnului. La Cina Domnului, fac o masă comemorativă cu pâine și vin în cinstea lui Hristos, dar nu mai cred că se prefăc pâinea și vinul în Trupul și Sângele Domnului. N-am când să spun discuția de acolo că-i mult de spus.

Dar m-am gândit: de acum, le dau canon la călugării mei și la frați, să învețe câte cinci - șase citate din Sfânta Scriptură, despre Sfânta Cruce, despre Maica Domnului, despre cultul Sfintelor Moaste și cultul Sfintelor Icoane; despre cinstirea Duminicii în locul sâmbetei, despre Sfânta Tradiție ... Știți de ce? Că suntem întrebați.

Ei sunt Biserici mari cu numărul. Sunt vreo 400 de milioane. Catolicii sunt și ei vreo 750 de milioane.

Iar noi ortodocsii suntem puțini, dar suntem Biserica întreagă. Noua nu ne lipsește nimic. Noi n-avem ce împrumuta de la protestanți, dar nici de la catolici. Nimic, absolut nimic !

Biserica noastră o credem și o înțelegem întreagă. Are toate dogmele drepte, toată tradiția veche apostolică și sobornicească a Sfintilor Părinți. Și are toate canoanele, are toată tradiția Liturgică, Canonică, Dogmatică și istorică. Tot ce ne trebuie avem în Biserica Ortodoxă! Este Biserica care a mers pas cu pas după tradiția evanghelică, apostolică și sobornicească, până în ziua de azi. Și ei știu asta. De aceea vor să se apropie de noi.

- Dar inițiativa noastră-i bună? m-a întrebat el.

- Ii bună în principiu. Că vreți să fie o turmă și un pastor. Dar, ehei! Căți munți sunt de trecut până atunci, între noi și dumneavoastră!

Să ne apropiem de dumneavoastră? Dar unde vi-i Sfânta Tradiție? Unde vi-i cultul Sfintelor Moaste? Unde vi-i cultul Sfintelor Icoane? Unde-i cultul

sfintilor si al ingerilor? Unde-i venerarea Sfintei Cruci? Unde-i supravenerarea Maicii Domnului? Unde-s cele sapte Sinte Taine, mijloace sfintitoare? Unde-i ierarhia bisericeasca? Unde sunt faptele? Ca la voi este " Sola fide " - mantuirea numai prin credinta. se poate una ca asta? Caci credinta fara fapte-i moarta. Si " Sola gratia " - la catolici - mantuirea numai prin har.

Cum poate fi mantuirea numai prin har, daca acelasi Apostol spune ca " toti vom sta inaintea divanului lui Iisus Hristos, ca fiecare sa dea seama de faptele cele bune si cele rele ale sale ", sa ia fiecare rasplata dupa cum a lucrat? Si-n Sfanta Evanghelie ti se cer faptele si poruncile. Ai auzit si in Evanghelia de azi : Stii poruncile? Ai pazit poruncile, ca sa intri in viata ?

Nu este credinta fara fapte, asa cum o cred ei. Faptele nu-s nimica, nu-i nimica postul. Unde vi-s posturile? Dumneavoastra puteti inchide ochii si sa treceti peste istoria de 2000 de ani a Biserici, care-i necontestata?

Eu am fost anul trecut in catacombele Romei si am vazut mama picturii bizantine. Sunt picturi si icoane din secolele I, II si III in catacombe; ca de-acolo a pornit pictura bizantina. Catedralele din Ravena si din Venetia, din Constantinopol si din atâtea locuri facute de Sfantul constantin cel mare, de Iustinian si de toti imparatii bizantini, sunt o marturie peste veacuri.

Puteti sa ziceti ca nu le-ati avut si dumneavoastra 1517 ani, pana cand v-ati despartit de catolici? Pai atunci cum, daca v-ati uitat radacina, s-o uitam si noi? Cine-si uita radacina, se usuca si piere, moare. Dumneavoastra trebuie sa veniti inapoi la radacina. Va sa zica, 1517 ani icoanele au fost bune in Biserica. Puteti sa inchideti ochii si sa ziceti ca Biserica n-a avut icoane de la inceput, de cand era in fasa?

Uite, catedrale imense numai in mozaicuri si aur stau straja si arata la toata lumea, ca Biserica a fost impodobita cu icoane din primele secole. Si ce-ati venit la mine, la un cioban? Ca ma intrebau ce studii am.

- N-am venit sa vedem un om invatat aici. Am venit sa vedem un om sfant.

- Sfant este Domnul Dumnezeuul nostru! N-auzi ce spune in biserica? Acela-i sfant. Noi sunem praf si cenusa!

- Noi credem ca aveti o inspiratie de sus sa vedeti in problema ecumenica, daca noi cheltuim degeaba sau umblam degeaba.

- Initiativa este buna in fond, i-am spus. Dar ia ganditi-va! Ca sa va apropiati de noi, mai cu seama de o Biserica traditionala, ca Ortodoxia, cate va trebuie?

Dar izvoarele cele curate, graul cel fara neghina si vinul cel fara de apa, la Sfantii Parinti le gasiti.

Citeste. Teologia noastra cea mai puternica, a inceput din secolul I, pana in secolul V. Acolo sunt izvoarele cele mai curate, din care se adapa toate cunostintele teologice.

Dar sa revenim la cuvantul nostru. Fratii mei studenti, eu sunt destul de ocupat aici si nu ma simt sanatos. Sufar si cu inima si cu hernia. Sa stiti un lucru: tot ce-ati invatat cinci ani de zile, cu darul lui Dumnezeu, si ce v-a ramas din scoala, ca s-au ostenit atatia profesori, sa puneti in practica. Si parintii vostri

cat va asteapta cu bucurie sa va vada preoti! Doar vin parintii vostri la mine: "Parinte, am un baiat la seminar, am un baiat la Teologie". Si se roaga saracii, sa le ajute Dumnezeu, sa-i lumineze, sa reuseasca la examene si sa fie cuminti.

Stiti cata grija au ei sa va vada preoti! Ca de ce v-au trimis la scoala? Ca sa aiba mare cinste, sa vada un copil din familia lor preot. Ii mare cinste si dar de la Dumnezeu ca sa fii preot, sa conduci atâtea suflete si sa ai autoritate morala peste atâtea suflete.

Dar sa stiti un lucru. V-am spus ca Biserica Ortodoxa este incoltita din toate partile, mai ales astazi.

Si de aceea trebuie sa cunoasteti mai bine Sfanta Scriptura. Daca te-ai dus la parohie, de-acum sa nu te ocupi numai de treburi. Sigur ca acolo ai treaba multa: si slujba si liturghie si botez si cununie si spovedanie si inmormantare si lehuza si sfintiri de case si predica si comunicari bisericesci si sfaturi sufletesti. Ca acolo.

Viata practica a preotului si legatura lui cu poporul, acesta-i cel mai mare lucru pentru popor. Sa-i intelegi durerea si necazul fiecaruia si sa stai la indemana tuturor. Apoi sa fii smerit, sa fii popular, sa fii saritor si cu toata dragostea.

Cand se prezinta la usa bisericii niste oameni necajiti, bolnavi, saraci, cu copii multi, le-a murit cineva sau le-a ars casa, preotul trebuie sa le dea ajutor cel dintâi, in fata poporului. "Uite, dau si eu un mic ajutor!" Sa vezi ce face poporul pe urma! Sa vezi cat dau ei pe urma! "Sa dam, caci a dat si parintele!"

Iar cand intri in post si oamenii o s-o vada pe preoteasa ca fierbe fasole si cartofi si mananca de post, ai sa vezi cum posteste si poporul! "Parintele nostru nu mananca, Doamne fereste, de fruct in post!" Auzi ce spune Sfantul Atanasie cel Mare: Din mana preotului care nu posteste cele patru posturi si miercurile si vinerile, sa nu te impartasesti. Preotul trebuie sa tina Traditia! El pastreaza legatura cu trecutul si tine asa cum a tinut Biserica noastra intotdeauna.

Daca o sa vada ca faci milostenie, si poporul o sa faca. Daca o sa vada ca postesti, posteste si poporul. Daca o sa vada ca esti saritor la fapta buna, sare si poporul. Daca o sa vada ca esti sarguitor la biserica, iti plac sfintele slujbe si slujesti cu evlavie, si poporul te urmeaza. Si, in sfarsit, daca o sa te vada ca nu esti mandru, ca nu-ti plac mesele, betia, luxul si aurul, poporul te stimeaza foarte mult. Macar cat ar fi el de distractiv si robit de materie va cinsti preotul. "Mai, trece parintele! Nu-i permis sa ne vada beti, sau sfadindu-ne sau injurand!" Si asa, cu viata ta, poti sa predici mai mult decat cu cuvantul.

S-ar putea ca altul sa aiba dar mai mult la cuvânt si altul mai puțin. Cum i-a dat Dumnezeu. Dar, daca are viata buna, ii mai puternica predica lui. Trei cuvinte dac-ar spune, sunt mai tari acelea decat trei mii de cuvinte la cel ce vorbește si nu face!

Apoi, va spun, sa cunoasteti bine Sfanta Scriptura si Sfintele Canoane. Mai baieti, auziti ce spune Sfantul Ioan Gura de Aur: Mare prapastie este - zice el, - si mare primejdie stapaneste acolo unde preotul nu cunoaste Canoanele. Stii cum este, daca te duci la parohie si nu cunosti Canoanele? Cum ar fi un soldat,

caruia îi dai arma la spate și baioneta și el o poartă, dar nu știe să lupte cu dansa. Vine inamicul și face praf din el.

De aceea eu, oricâti preoți am făcut în viața - că eu am fost stareț în mai multe părți și am recomandat pe mulți la preotie -, când mi-au venit de la hirotonie, i-am pus în mână învățătura către duhovnic. Se cheama Carte foarte folositoare de suflet. Este de mare folos. Va trebuie aceea prima dată, acum când intrați în parohie. Și-a doua carte: Pravila Parintelui Nicodim Sachelarie, tipărită în 1940 la Cernica. Foarte bună! Știți ce faceți? Bateti-o la masină, care n-o aveți, și fiecare s-o aibă. O pui în geantă și alături, epitrahilul și Molitfelnicul, care are randuiala aghiasmei și a Spovedaniei. Ceea ce-ți trebuie mai mult în popor!

Ti-ai pus-o în geantă și te duci. Matusa cutare-i bolnavă; altul vrea să-i faci o sfeșanie, o aghiasmă; altul este greu bolnav și vrea o molitvă de dezlegare. Că, omul macar pe patul morții, spune toate. Tu îndată cauți în pravila și nu numai c-ai găsit pacatul după alfabet, dar alături de el este și canonisirea; ce canon să-i dai. Tu de-acum ești doctor! Tu ești părinte! Tu ești judecător! Asta este preotul în scaunul spovedaniei : este părinte, și doctor și judecător!

Ca părinte, să-ți fie mila de om, cum îi este mila lui Dumnezeu de noi, când gresim și nu ne leapădă.

Ca doctor, trebuie să cauți doctoria potrivită din Sfintele Canoane; să nu fii nici prea aspru, nici prea pogorător; să faci o echivalență între scumpătatea și iconomia Sfintelor Canoane.

Unde-i nevoie de pus praf, cum zice Sfântul Ioan Scararul, să pui praf usturator și brici și bisturiu. Dar unde-i nevoie de platură cu untdelemn, acela să-l pui; adică cuvinte moi și blande. Că altul este împietrit și la acela trebuie să fii oleacă mai aspru. Altul, saracul, îi necajit și nu trebuie să-l necajim mai tare. Aceluia să-i vorbești cu cuvinte blande: "Uite așa, soro; uite așa, frate; așa să faci!"

Dar tu, având cartea, asta în mână, ești părinte, ești doctor, știi cum să operezi un suflet. Ai văzut doctorii cum se strâng în comisii, la spital, când au să facă o operație grea ? La o comisie vin cei mai mari doctori, când este o operație grea de inimă sau de prostată sau de ficat. Și își dau părerea fiecare, că nu cumva să-l omoare pe om.

Și dacă la trup este atată chibzuintă pentru doctori, că nu cumva să moară omul trupestă, dar pentru suflet, câtă grijă duhovnicească trebuie și câtă sfatuire? Cum să fac să nu piară un suflet, care-i mai scump decât toată lumea?

Deci tu, având pravila în mână, cercetează-o, și vezi ce canon este pentru cutare pacat, ce canon îi pentru cutare. Și ia-ți o notiță dacă nu ai cartea cu tine, că să știi cum să procedezi.

Apoi să fixezi zile și ore de spovedanie credincioșilor, mai ales în sărbători, când oamenii sunt acasă și sunt liberi. Apoi să le citești molitva de spovedanie și să-i spovedești câte unul pe rând, iar nu în bloc, cum îndrăznesc să facă unii preoți, din comoditate, desființând taina mărturisirii.

Acești preoți, care spovedesc în comun, care nu fac dezlegare pe capul fiecăruia prin punerea mainilor, care nu dau canon la spovedanie, care nu cercetează bine pe cei care se marturisesc și le dau Sfânta Impartășanie fără randuială și canon, trebuie să fie opriti de lucrarea celor sfinte, ca necinstesc Trupul și Sângele Domnului și mare osândă îi așteaptă, cum zice Sfântul Apostol Pavel și cum zice toți Sfântii Părinți.

Pe copii, pe cei cu viață curată, pe bătrani și pe văduve, care postesc toate posturile și duc viață curată, să-și spovedești și să-și împărtășești de două ori în posturile mari, la început și la sfârșit, după cum se pot și ei pregăti și-și fac canonul rânduit. Iar pe cei ce nu vor să postească, care nu vin la biserică regulat, care injură, fură, se îmbată, fumează, nu se împacă cu aproapele, care traiesc în grele păcate trupești și sufletești, care se spovedesc foarte rar, care nu țin curatenia tot postul, care avortează și se pazesc să nu aibă copii, precum și celor ce nu ascultă de părinți și nu fac milostenie, li se da canon după pravilă, se opresc de Sfânta Impartășanie și li se da numai aghiasma mare la sfârșitul postului.

Bagăți de seamă! Dacă vezi om bolnav, om bătrân, nu-l îngreui cu post mult. Postul este pentru omul sanatos. Apoi să fii și tu doctor. Acela este pentru trup, tu fii pentru suflet!" Ei, uite-asa, mosule, în loc de post fă milostenie, fă rugăciune mai multă".

Da! Așa să fii, între scumătate și iconomie, adică între asprime și blândete. Dacă vrei să fii preot buni, folosești Canonul 102 al Sinodului VI Ecumenic din anul 680, care da putere episcopului și preotului să randuiască canonul la spovedanie, cum îl va lumina Dumnezeu, după caz, după putere și cu dreaptă socoteală; trebuie să calătorească preotul între scumătate și iconomie.

Calea de mijloc, calea împărătească. Iar unde nu știe sau întâlnește cazuri grele, să întrebe pe duhovnicul lui, sau preotii bătrâni sau mai bine, episcopul locului.

Precum atunci când avem un proces, mergem la cel mai bun avocat, iar când suntem bolnavi, mergem la cei mai buni doctori, tot așa să facem și în viața duhovnicească, să cautăm cei mai buni preoți și duhovnici. Noi preoții suntem avocații lui Hristos! Noi avem codul Duhului Sfânt.

Canoanele Bisericii sunt cod al Duhului Sfânt. Noi nu lucrăm cu legi omenesti, ci cu legile lui Dumnezeu umblăm. Ținem cont de legile omenesti; să ne supunem lor, să plătim dăjdie, să cinstim autoritățile, să ne rugăm pentru ei. Această-i datoria fiecărui creștin. Dar când este vorba de suflet, când vine la marturisit sau îți cere un sfat, trebuie să lucrezi cu codul Duhului Sfânt, cu legile lui Dumnezeu din Pidalion și din toate pravilele bisericesti.

Atunci, ia seamă! Cât de mare primejdie ar fi pentru un avocat să nu cunoască articolele legilor! Ca în loc să-l scoată pe un om, poate să-l condamne cine știe cât de greu. Așa și preotul, dacă nu cunoaște canoanele. De aceea a spus Sfântul Ioan Gura de Aur, cum că : Mare prapăstie și mare primejdie este pentru preot să nu cunoască canoanele.

Iată, să-ți dau o pildă. Uite, maine ești preot. Ți-a dat parohia cutare. Vine o femeie la tine, și își marturisește păcatele: "Părinte, eu am zece avorturi; am

trait și cu alt barbat; înainte de casatorie am cazut cu cineva..." Iti spune omul. Unde sa le spuna? Lui Dumnezeu le spune și preotului care este martorul lui Dumnezeu.

Aceste pacate grele sunt opritoare 25 15, 10 sau 7 ani de Sfânta Impartasanie, cum scrie în Pravila Bisericii. Ce-ai să faci tu, un preot tanar, caruia iti da Hristos pe mână atâtea suflete? Și un suflet îi mai scump decât toată lumea! Cum ai să procedezi cu dansa, ca nu cumva să-i dai impartasania peste pacatul de moarte și să te faci vrednic de osanda, dând Trupul și Sângele lui Hristos?

Sau nu cumva, nebagand în seama scumpatătea și iconomia canoanelor, credința omului și de când a parasit pacatul, să-i dai canon prea mare. Stii ce trebuie să întrebi atunci? Iată ce trebuie să întrebi: "De când ai început să faci pacatul? Cati ani l-ai facut? De când l-ai parasit? Dacă l-ai mai spovedit la preot? Ce canon ai facut pentru el? Apoi, dacă a parasit pacatul, îi dai canon după pravila; nu de când s-a spovedit, ci de când a parasit pacatul. Să nu uitate aceasta!

Dacă cineva spune: "Parinte, eu as vrea să mă apropiu de Sfintele Taine. Am evlavie, parinte !, De atatia ani n-am primit Sfintele ..." Tu ce faci atunci? Adu-ti aminte ca totdeauna trebuie să faci o echivalenta între canoanele Sfântului Ioan Pustnicul care sunt cele mai pogoratoare și ale Marelui Vasile, care sunt cele mai aspre. Deci, așa cum caută doctorul diagnosticul la bolnavi, așa caută să faci media între aceste canoane. Și îl întrebi după spovedanie, cu epitrahilul pe cap:

- Vrei să postesti, ca orice creștin, cele patru posturi de peste an, precum și zilele de miercuri și vineri?

- Da, parinte! Mai scazi un an sau doi din canon.

- Vrei să nu mananci carne și să nu bei vin un an de zile?

- Da, parinte! Îi mai scazi un an.

- Vrei să postesti luna până seara un an de zile?

- Vreau! Îi mai scazi un an.

- Vrei să faci atâtea metanii un an de zile și să zici de cinci ori pe zi psalmul 50?

-Vreau! Îi mai scazi un an.

- Vrei să îmbraci un om sarac, sau să ajuti o vaduva, sau să botezi un copil?

- Vreau! Îi mai scazi un an sau doi. Și uite, de la zece-douazeci, îl aduci la 2-3 ani. Și așa castigi sufletele oamenilor!

Ei, dar dacă se întâmplă ca femeia aceasta, care a luat hotărâre să faca canonul, între timp ramane gravida? Ce faci cu dansa O impartasești sau nu?

Dacă ai în parohie o femeie gravida și ea mai are de facut 5-6 ani canon până la impartasanie, îi dai Sfintele Taine. În fata nasterii, Biserica pregătește de moarte pe femei. Ca unele mor la naștere. Ai auzit ce spune în Psaltire? " Acolo sunt dureri - în iad -, ca ale celeia ce naste ". Au cele mai mari dureri, și mai ales când nasc întâi. Foarte grele.

Unele, mor, saracele! Si de aceea, Biserica, prin Duhul Sfânt, Care o conduce, si prin Sinoadele Parintilor, a hotarat: "Femeia poate sa fie oprita 20 de ane Sfintele Taine, dar daca-i grvida, se da voie sa se impartaseasca inainte de nastere". Iar daca a nascut, cu darul lui Dumnezeu, si a botezat copilul si ea este sandtoasa, sa tina inainte canonul, atatia ani cat i s-a dat. Daca dupa un an, doi, are alt copil, iar o impartasesti.

Ca le-am pus intrebarea la teologii de la Sibiu. Iar parintii profesori imi spuneau: Parinte Cleopa, cateheza asta le foloseste lor mai mult decat cei cinci ani de teologie, cat am facut noi! Ca acestea sunt lucruri practice, cu care vor da maine fata in fata. Noi nu i-am invatat la catedria astea, sa le puna-n practica. Si uite, Dumnezeu ne-a adus aici!"

Au venit la mine, mai tarziu, un card si mi-au spus: "Parinte, ne-am adus aminte din cele ce ne-ati invatat atunci ". Apoi, mai baieti, daca asta vi-i misiunea pan-la moarte! Lucrezi cu sufletele oamenilor! Si esti doctor si parinte, judecator si avocat.. De acum esti stapan si domn peste toate, dar ia seama ce faci cu sufletele oamenilor! Vezi cat de mare-i nasterea? Ca in fata nasterii cedeaza toate Canoanele. Din ce cauza?

Am vorbit despre aceasta, la intrunirea ecumenica de la Varatec, care avea tema: *"Rolul femeii in societate si familie"* si le-am spus : Femeia, daca moare nascand, moare pe altarul jertfei. Ea se jertfeste pentru nasterea copilului, pentru sanatatea si viata lui; este ca o martira si i se iarta toate pacatele. Dar cine ne spune noua asta? Apostolul Pavel. Ce spune? Iar femeia se va mantui prin nastere de copii. Nu spune asa ? Doar ati citit.

Vine altul la spovedanie. Un batran, de 87 de ani. De-abia l-am ridicat de sub epitrahil. Simion il chema. "Parinte, da-mi mana sa ma ridic !" Nu se putea scula din genunchi.

- Mosule, ii zic, nu sta in genunchi. Stai pe un scaun! Ca pe un batran il poti marturisi stand pe scaun, pe pat, cum poate el sa stea, numai sa spuna tot. Tu ii pui epitrahilul si-i faci dezlegare in ce pozitie sta el.

Mosule Simioane, zic, cu slabiciunea asta poti tine postul? Era in Postul Mare, anul trecut.

- Parinte, de cand m-o facut mama, eu n-am stricat posturile! Ai auzit taran credincios? Saracii crestini; 87 de ani si bolnav, dar tine Sfintele posturi!

- Uite aici, scrie si doctorul sa mananci branza si lapte, i-am zis eu.

- Da' n-am mancat destul? Sa stric eu postul Sfintelor Pasti? Doar nu-s pagan!

- Ai sa poti posti pana la Pasti?

- Da, parinte. Vreau sa iau Sfintele Taine!

- Iti dau voie sa te impartasesti si pe urma mai ia putin lapte pana la Florii.

- Parinte, sa stiu ca mor si nu stric postul! ... Asa m-am folosit de credinta lor sincera!

- Ai avut baieti? l-am intrebat.

- Am avut noua! Sapte traiesc.

- Si cu cine stai acum?

- Cu cel mai mic. Restul sunt la casele lor, gospodari și credincioși. Țin și ei posturile. Toți mă ascultă.

Ai văzut preot în casa cu tine, dacă ai tata bun? Așa s-a ținut credința noastră stramosească, din tata-n fiu. Tata și mama au fost stăpâni pe copii. Și, ei cum au apucat de la mama și de la bunica, așa țin pînă la moarte. Așa s-a ținut credința. Dar acum multe s-au stricat! Vrednic a fost poporul nostru! Cu credința puternică în Dumnezeu, în Maica Domnului, în post, în rugăciune. Și cu acestea am biruit pe toți vrajmașii, și pe cei din afară și pe cei dinăuntru. Ca Dumnezeu, pe cel cu credința curată, nu-l lasă.

Dar să vă spun ceva. Un bătrân ca acesta, dacă vine la mărturisire și vrei să-l iei după scumpătatea, canoanelor, nu-l poți opri să nu mănânce de fruct în post. Canonul 69 apostolic spune clar: "Episcopul, preotul, diaconul, ipodiaconul, citelul, cantaretul și mireanul, dacă nu postesc Sfântul și Marele Post și vinerea și miercurea de Peste an, cei care sunt clerici să fie caterisiți - și episcopul și preotul, toți sunt caterisiți de Sfintele Canoane -, iar mireanul să fie afurisit. Afurisenie înseamnă oprire de la Impartășanie. Dar mai spune ceva canonul: afară de caz de boală.

Ai văzut că Biserica nu-i omorătoare de trupuri? Ii omorătoare de patimi! Doar de ce postim și ne înfrânăm și priveghem? Ca să slabim trupul și să nu ne vie a zburda. Dar trupul, dacă este slăbit de vreo boală, nu-i mai da preotul canon și post aspru, ci pe măsură, puterii lui.

Omului greu bolnav și bătrân, preotul trebuie să-i dea voie să mănânce ce poate în posturi. Pentru că Biserica lui Hristos nu-i omorătoare de trupuri, ci îi omorătoare de patimi, adică să tîna calea de mijloc.

Iar dacă îl luptă patimile, mai adaugi post și metanii. Trupul este tovarășul nostru de viață. De aceea trebuie să-l păstrăm cât se poate cu sănătate și cu măsură. Ca spune Marele Vasile: "Sufletul este calaretul și trupul este calul" Calaretul care-i om dăstăpt îl țeseală, îl îngrijește, dar are bici, și are și zăbala în gura calului, cînd merge cu dansul. Și așa de frumos îi stă, și calaretului și calului cînd amîndoi sînt frumosi. Dar dacă calaretul lasă calul de capul lui, și-i dă tot mereu ovăz și mîncare, iar bici și frau nu are, îl duce în prăpastie și îl ucide.

Trupul trebuie strînit de puterea sufletului rațional din trup, ca să-l conducă sufletul pe trup prin post, rugăciune și metanii. Nu, Doamne ferește, să-l conducă trupul pe suflet; ca atînci partea necuvîntătoare, cea dobitocească a omului dacă se ridică să conducă pe suflet, îl duce în gheena.

Despre post, auzi ce zice Sfîntul Vasile: Iar măsură înfrînării să se ia după măsură puterii trupului la fiecare. Auzi ce spune Sfîntul Marcu Ascetul: "Căta deosebire are arăma de fier și fierul de vreascuri, atăta deosebire este între construcția unui trup și al altuia ". Unul poate posti o săptămîna și altul, cu greu, postește o zi. Deci, n-ai voie să pui aceeași măsură de înfrînare la toți, ca nu toți au aceeași construcție.

Ascultă ce zice și Sfîntul Maxim Mărturisitorul: Dă-i trupului tău, după putere, și mîncare și odihnă și băutură și toată grija ta o pune pentru mîntie; ca mîntea ta să fie cu Dumnezeu; totdeauna în rugăciuni, în cugetări, în

contemplatii duhovnicesti; iar trupul sa-l tii sanatos si usor. Nici sa-l ingreuiezi, sa-i pui mancare multa, sa-l ingrasi ca pe un dobitoc, sa nu te mai poti misca de dansul; dar nici sa-l slabesti peste masura. Calea de mijloc intru toate-i buna.

Asa, baieti. Si afara de asta, ce, se intampla? Sfantul Isaac Sirianul spune asa: "Pe trupul cel neputincios, daca-l vei ingreuna peste putere cu post, cu metanii si priveghere, intunecare peste intunecare bagi in sufletul tau, si tulburare peste tulburare iti adaogi tie". Caci omul, daca vede ca-l chinuiești prea mult cu post si cu celelalte, se tulbura, ca nu poate saracul.

Deci, sa pui masura infranarii si postului, potrivit cu starea fireasca a omului si dupa puterea lui.

Calea de mijloc, mai baieti, calea imparateasca este buna intru toate. Asta au ales-o Sfintii Parinti, pe asta au mers Hristos si toti sfintii, pe asta sa mergem si noi.

Acestea fiind zise pentru post, iata ce spun pentru milostenie : ca preot, sa nu ingreunezi omul, sa faca milostenie de sila. "Ca pe datatorul de bunavoie il iubeste Dumnezeu" . Daca o sa vada credinciosii ca preotul face el mai intai milostenie, vor face si ei. Macar c-o faci de fatarnicie acea milostenie, nu te teme, ca te va ierta Dumnezeu, ca vrei sa dai pilda buna tuturor. " Mai bine sa faci - dupa cum spune Sfantul Ioan Scararul - de fatarnicie o fapta buna, decat sa n-o faci deloc ". Ca pe urma vine si smerenie in inima!

Ca preot, trebuie sa dai pilda poporului si cu vorba si cu purtarea si cu postul si cu milostenia si cu biserica si cu neagoniseala. Cu toate, cu toate. Sa fii precum zice Sfantul Talasie Libianul : Taci tu, sa vorbeasca faptele tale. Sau, ceea ce spune Diadoh al Foticeii: Mostra si cearta, omule, cu puterea lucrarii; nu cu multa vorbire, ci prin traire.

Ca Sfantul Ioan Gura de Aur zice: Cuvantul si strigand supCuvantul si strigand supara, iar viata si tacand foloseste pe toti. Iar Sfantul Isidor Pelusiotul zice: Cand omul, care vorbește despre adevar si despre fapta buna face si el dupa putere din ceea ce vorbește, atunci omul acela se face icoana a toata filosofia. Ca el vorbește si prin traire si prin cuvant.

Iar daca omul numai vorbește si nu face deloc, apoi ajunge fatarnic. Chiar daca-i folosește pe altii, trebuie sa faca si el! Ce spune Mantuitorul la legiuitori? Vai, voua, legiuitori si farisei fatarnici, puneti sarcini grele pe umerii poporului si voi nici cu varful degetului nu va atingeti de ele!

Stiti ce inseamna varful degetului? Adica, esti dator, daca nu faci chiar tot ce inveti, macar oleaca sa faci si tu, sa te atingi si tu cu varful degetului. Eu ii spun poporului sa posteasca, dar postesc si eu! Ii spun sa faca milostenie, dar sa fac si eu! Ii spun sa nu adune bani, la fel nici eu sa nu adun. Ii spun sa nu se duca la rele, sa nu faca cutare, dar nici eu sa nu fac. Sa ma vada si pe mine ca preot ca din toate faptele bune ma impartasesc cate oleaca si fac cat pot din fapta buna.

Macar cu varfui degetului sa ne atingem de toate. Pentru ca, ce zice Sfantul Isaac Sirianul in Cuvantul 1: Alta este cuvantul cel frumos si alta

cuvântul cel din lucrare. Cuvântul cel frumos - zice -, este amanet al rusinii, iar cuvântul cel din lucrare este camera nădejdi.

Cum ?

Este preot care predica de uimeste pe toți și învață, dar el nu face. Acesta-i cuvânt frumos. Dar se face amanet al rusinii. Cum? Când omul rămâne singur, îi este rusine, lui de ceea ce a vorbit; căci conștiința îl mustră și îi rusinează știința: "Ce-ai vorbit și ce faci tu?" "Ce-ai spus și ce faci tu?"

Ai văzut că-i rusinează știința. Ai văzut că rămâne amanet al rusinii, predica lui? Ca el a învățat una, iar conștiința îi spune : Dar tu de ce nu faci?

Nu-i tot așa cuvântul din lucrare. Cuvântul din lucrare, este camera nădejdi. Cum? Omul vorbește, dar în adâncul ființei lui îi șoptește, dacă știe că, cu darul lui Dumnezeu, a făcut și el ceva din cele ce vorbește: "Am vorbit. Dar cred că, cu mila lui Dumnezeu și cu ajutorul Lui, cândva m-am atins și eu cu varful degetului și am făcut și eu din acestea, cât de puțin". Ca zice: "Când înveți ceea ce nu faci, ești fatarnic!" Și nu-l mustră conștiința pentru fatarnicie, că el știe că a lucrat și el. Și atunci se face "camera nădejdi de mântuire" , cuvântul pe care l-a vorbit. Și iată cum scriu Sfântii Părinți și cât de mare adevăr este în practică, ceea ce se vorbește în acestea.

Acum când va duceți la parohii și va faceți preoți, dacă ajuta Domnul, fraților, să vă mărturișiti din mica copilarie, când intrați la preotie. Nu, Doamne fereste, să aveți vreun păcat de moarte și să intrați cu dansul la hirotonie! Ca nu va mai merge bine toată viața. La casătorie, la hirotonie în diacon, la preotie și la calugărie se face spovedania generală din mica copilarie. Să ai scris tot, ca să intri curat.

Dacă, Doamne fereste, este vreun păcat greu și opritor, până la urma urmei, cum spune Sfântul Simeon al Tesalonicului, te duci la episcopul locului. Și uitați-vă voi, ce păcate vă opresc de la preotie:

- dacă părinții tăi s-au luat rude în casătorie, nu ai voie să te faci preot;
 - dacă părinții tăi au trăit necununati;
 - dacă cel ce vrea să se facă preot, a avut două soții, două cununii, în veac nu poate fi preot;
 - dacă copilul a căzut în păcate trupești de mic, Doamne fereste, în sodomie, cineva l-a stricat de mic, în veac nu poate fi preot;
 - dacă a căzut el în păcat cu altul, sau a căzut cu o femeie în păcat, nu poate fi preot;
 - dacă s-a întâmplat, fără voie, copilul să fi făcut ucidere;
 - dacă cumva o fi fost eretic de mic, sau de alte confesiuni;
 - dacă mama lui, sau sora lui, când a fost copilul mic, l-a dus pe la vraji.
- Avem dreptul canonic al lui Nicodim Milas, în care se arată toate impedimentele candidatului de hirotonie în cler. Sunt multe, dar cele mai grele sunt acestea pe care le-am amintit.

Dacă-i sfânta rădăcină, cum spune Sfântul Apostol Pavel, sfinte sunt și ramurile. Nunta este rădăcina firii omenești. Iar dacă-i sfânta rădăcină - copiii s-au născut din părinți curați - care au trăit în curăție și nu s-au luat neamuri -, atunci sfinte sunt și ramurile. Da ! Nu vei culege struguri din spini și smochine din ciulini. Ca dacă rădăcina a fost stricată, atunci salbatice sunt și ramurile!

Va spun acestea ca le am pe toate. Este Dreptarul cel mare, numit și Trebnicul, tipărit de eparhia Chisinaului, în 1910. Foarte bună carte. Este și Pravila Mare (Indreptarea legii), tipărită la Târgoviște în 1652, unde arată toate impedimentele celor ce intra în cler.

Dacă băiatul a dus viața curată și cinstită și s-a mărturisit și s-a împărtășit și s-a păzit, dar a rămas o pată ca aceasta pe sufletul lui, să se ducă la episcopul locului și cum îl va lumina Dumnezeu pe episcopul. Am trimis și eu câțiva tineri teologi la episcop: "Băiete, eu nu te pot dezlega; ia uita-te aici! Du-te la episcopul tău! "Și episcopul i-a dezlegat și le-a spus că, toată viața sa le pare rău și să se căiască, căci intra cu nevrednicie într-o tagmă așa de mare!

Cât privește slujbele, mai băieți, să nu le scurtați când veți fi preoți la biserică. Să cunoașteți bine tipicul, să aveți dascăli buni, care cunosc slujbele bisericii. Este foarte bine, sâmbăta seară, totdeauna să faceți Vecernia. La fel și Duminică seară. Înainte vreme, strămoșii noștri, când era soarele la toacă, sâmbăta seară, fugeau cu sapa de pe ogor și cu secera: "Gata! A tocat preotul de Vecernie! "Până luni la răsăritul soarelui nu mai lucrau. Preotul și biserică erau în ochii lor și țineau randuiala Bisericii. Știau: "De acum a intrat preotul în slujbă pentru Duminică ! "

Afara de asta, să bați de seamă cum va apropiati de Sfânta Masă, ca preoți. Cele mai grele slujbe pe care le face preotul, știți voi care sunt? Două sunt : Spovedania și Sfânta Liturghie. Țineți minte, ca va vorbește un moșneag aici, un cioban! Voi o să va loviți de ele, ca eu de acum-aș un putregai, dar voi... A dat Dumnezeu, băieți tineri. O să mergeți, cu darul lui Dumnezeu, să va faceți preoți.

Cele mai grele ale preotului sunt două: Spovedania (Mărturisirea) și Sfânta Liturghie.

La Spovedanie, ori pierzi un suflet - dacă nu știi bine cum să-l castigi -, ori îl mantuiesti. Or, preotul duhovnic este vânzător de suflete! Înțelegi? Dacă nu știe să chibzuiască la mărturisire cu un suflet, între scumătate și economie canonului, ori îl îngreunează, ori îl deznădăjduiește, ori îl face îndrăzneț! Știi cum face fierarul ? Ai văzut colo la fierărie, când faci cu foaia și încălzești toporul, când vrei să-l calești; sau un clește sau o altă unealtă. Ai văzut cata bagare de seamă este la calit ? " Vai de mine, s-a calit prea tare! "Ce sentamplă? Se rupe ca oțelul. Sau îi prea moale și se îndoaie prea repede.

Asa si tu, te silesti acolo, ca duhovnic, sa calesti sufletul acela, sa fie potrivit pentru Hristos. Nici prea moale, adica lenes, dar nici prea tare, adica iute si impietrit la inima. Asa de bine trebuie sa potrivim la marturisire cu sufletul! Sa bagi de seama, sa nu-l ingreunezi, ca sa nu-l descurajezi. Dar nici sa-l lasi fara oleaca de canon si fara sfatuire, ca sa nu-l incurajezi la pacat, sa se duca nepasator si sa nu simta ca a fost la marturisire.

De aceea, la spovedanie este foarte bine, v-am spus, sa aveti aceste doua carti: *Carte foarte folositoare de suflet* si *Pravila parintelui Nicodim Sachelarie*; ca in *Molitfelnic* is puse foarte putine instructiuni, pe care le vedeti inainte de spovedanie. Pentru cutare pacat, opreste atata; pentru cutare, atata. Foarte putin. Daca gasiti *Pravila lui Sachelarie*, aceea din 1940, va sfatuiesc, dac-o gasiti, s-o copiat, ca s-o aiba fiecare in geanta la el, precum si Invatatura catre duhovnic.

Aceasta ti-arata tot, te duce de mana si iti arata cum sa procedezi.

A doua slujba, care-i cea mai grea, este Sfanta Liturghie! Pentru a savarsi Sfanta Liturghie, trebuie sa ai viata sfanta. Altfel, nu te poti apropia! Acolo este foc dumnezeiesc!

La Sfanta Liturghie, mai baieti, sa invatati foarte bine instructiunile din Liturghier. Sunt foarte bine asezate acolo. Sa stii ca la Sfanta Liturghie, orice miscare, orice greseala cat de mica, este pacat de moarte. Fii cu frica de Dumnezeu, sa nu gresesti de moarte, o, preotule!

Daca te-ai impartasit cu Sfintele prea reci, de moarte ai gresit. Trebuie sa fie cum este sangele cu apa - caldut. Sfanta caldura trebuie sa fie a opta parte din vinul care se pune in Sfantul Potir. Sfanta caldura inchipuiesc doua lucruri: dogmatic, este sangele si apa care au curs din coasta Mantuitorului; iar simbolic, este fierbinteala credintei sfintilor martiri, care l-au marturisit pe Hristos.

De aceea, cand o pui in Sfantul Potir, zici: "Caldura credintei, plina de Duhul Sfânt. Amin".

Sa vedeti, in timpul iernii, Sfantul Potir ii rece; Sfintele sunt reci, aproape ingheata, unde biserica n-are foc mult. Ai pus putina caldura si, daca vezi ca nu-i caldut vinul, mai pune putin. Mult tare nu poti; ca daca, Doamne fereste, pui caldura mai multa, se preface firea vinului in apa si de moarte ai gresit. Sau invers. Daca pui prea mult vin si nu pui sfanta caldura, de moarte gresesti. Vezi acolo cat scrie! Este de mare valoare.

La strangerea Sfintelor de pe Sfantul Antimis trebuie multa atentie. Ai vazut fratia ta? O farmaturica, ca un fir de nisip, daca a cazut de pe Sfantul Antimis pe leton, sau, Doamne fereste, pe jos, preotul trebuie sa posteasca doua zile si sa faca 400 de metanii. Te joci cu focul dumnezeirii? Ai auzit ce spune Sfantul Ioan Gura de Aur? Mai curata decat razele soarelui, sa fie mana ta, o!

preotule, când începi Sfânta Proskomidie, pentru că junghii pe Fiul lui Dumnezeu și îngerii doresc să vadă ce face preotul acolo.

Ai văzut frăția ta ce este Sfânta Liturghie? Este toată drama Crucii și toată taina mântuirii neamului omenesc! Sfânta Liturghie, cum ați învățat la școală, se împarte în trei părți: "Sfânta Proskomidie", "Liturghia catehumenilor" și "Liturghia credincioșilor". Ai văzut cu ce se începe Sfânta Proskomidie? Ca o oaie spre junghiere s-a adus și ca un miel nevinovat, împotriva celor ce-L tînd, așa nu-și deschide gura. Să, profetia marelui prooroc Isaia, care a proorocit despre jertfa Mântuitorului. Și cu ce se termină Sfânta Liturghie? Ai văzut când da cu cadelnita la urmă, ce zice preotul? Înălța-Te peste ceruri, Dumnezeule, și peste tot pământul slava Ta (de 3 ori). Adică începe de la Năsterea Mântuitorului, de la peștera, până la înălțarea Lui. Toată drama Crucii și toată taina mântuirii se petrece în timpul Sfintei Liturghii.

Apoi, de când se da binecuvântarea de Sfânta Liturghie, Doamne fereste, n-are nimeni voie să dea liturghii la usa Sfântului Altar, că preotul atunci vorbește cu Hristos și se roagă pentru lume. Să-i învățați acest lucru! Pomelnicele se dau dimineața, la Sfântul Altar, înainte de binecuvântare.

Învăța-i o dată și de două ori! Lăsa-i să știe! Vor să dea jertfa la Altar? Lumanare, prescura, vin, pomelnice? Să vina, că au timp și sunt datori. Să vina la Utrenie și la acatist, care se fac dimineața.

Nu să vina în timpul Liturghiei, că este păcat. Sfântul Simeon Tesalonicenul, zice: "Vai de preotul acela care citește rugăciunile acestea mai înainte, sau mai pe urmă".

Îmi spunea un preot: "Eu le citesc dimineața acasă, părinte, că nu le mai citesc atunci în Sfântul Altar! "Și i-am zis: "Dar ce facem, părinte? Ne jucăm cu sfintele slujbe? Unde-ai găsit scrisă inovația asta? Câte bordeie, atâtea obiceiuri? Unul face așa, unul așa? Nu este o uniformizare a slujbelor liturgice în toată Ortodoxia?" Nu-i voie! Pentru că fiecare rugăciune dintre ecfonise reprezintă un moment liturgic. Și n-ai voie, nici mai devreme, nici mai târziu să le pui.

Și astea să le țineți minte! Eu v-am spus! Voi veți face cum veți vrea. Par fiindcă ați venit până aici și mai ales că sunteți în pragul hirotoniei, v-am spus să țineți minte.

Afara de asta, mai băieți să țineți minte! Iată greseli de la preoții de mir : se apucă și dau particile poporului, acasă. Să nu faceți asta! Vin sute de oameni și zic: "Ne-a dat părintele particică acasă!" Să nu faceți, că nu-i lucru canonic. Cel puțin va spune. De va veți aduce aminte, fericite de voi; dacă nu, să nu ziceți că n-ați auzit. Și Mântuitorul a spus: De n-ai fi venit și nu le-ai fi spus, păcat n-ai avea...

Uite cum este, mai baieti, cu particielele. Fiecare particica pe care o scoti omului de pe pomelnicul lui, la vii sau la morti, reprezinta fata acelui suflet pentru care o scoti. Si o data scoasa si pusa pe Sfantul Disc, nu mai ai voie s-o dai omului acasa, ca-l lipsesti pe el de Liturghie. Nu mai are nici o Liturghie, nici o impartasire euharistica cu Hristos in Liturghia aceea, daca i-ai dat particica acasa.

Pe urma, aceste particiele degeaba le dai; ca ele nu sunt sfintite, ci numai blagoslovite, dimineata, cand se face amestecarea Sfintelor Daruri. Aceste particiele, care s-au scos acum si s-au pus pe Disc, cand auzi ca zice preotul: Ale Tale dintru ale Tale, Tie aducem de toate si pentru toate, atunci incepe Sfanta Epicleza, prin invocarea Sfantului Duh de trei ori pentru sfintirea Preacuratelor Daruri.

Si cand vine Duhul Sfant si zice preotul: "Si fa adica painea aceasta cinstit Trupul Hristosului Tau.

Amin. Iar ce este in Potirul acesta, cinstit Sangele Hristosului Tau. Amin. Prefacandu-le cu Duhul Tau cel Sfant. Amin, Amin, Amin!" Atunci se sfintesc si particielele. Ele nu se prefac in Trupul lui Hristos, ca sunt scoase in numele zidirii lui Dumnezeu. Dar iau o mare sfintire prin analogie cu sfintirea Trupului si Sangelui Domnului. Atunci particielele au mare putere de sfintire.

Aceste particiele care s-au sfintit acum, la urma se pun in Sfantul Potir, in dumnezeiescul Sange. Si cand ele s-au adaptat cu dumnezeiescul Sange si au ajuns in Sfantul Potir, in numele carora sunt scoase, acele suflete, fie ca sunt in rai, fie ca sunt in iad, fie ca sunt in cer, sau pe fata pamantului, in clipa aceea au impartasire euharistica ganditoare cu Hristos, ca Dumnezeu in tot locul este de fata.

Si daca tu i-ai dat particica acasa, de unde sa mai aiba impartasire cu Hristos, ca ea nu mai este acolo ?

De aceea v-am spus, sa-i invatati pe oameni: "Particielele raman aici in Sfantul Potir, ca va reprezinta familia si sufletele voastre ".

Altceva. Preotii de mir savarsesc Botezul tuturor copiilor nou-nascuti. Noi nu facem botez la manastire, Nici inmormantari de mireni, nici cununii. Voi faceti botezuri la atâtea mii de suflete.

Preotii de la tara se numesc armata de front a Bisericii. Asa-i numea Patriarhul Nicodim. Doua armate are Biserica. Armata de geniu a Bisericii, adica monahii, care tin nestinsa sfanta rugaciune.

Apoi Sfintele Scripturi, le-au talcuit sfintii calugari si ne-au lasat cele mai inalte scrieri teologice. A doua este armata de front a Bisericii, adica preotii de mir. Ei sunt permanent cu poporul si stau toata viata in mijlocul lor.

Bagati de seama cum savarsiti Botezul. Vin femeile aici cu copii bolnavi de epilepsie. Copilu-i mic si-l ia diavolul in primire si-l munceste. Stiti de ce? Am gasit in "Pravila Mare". Pentru ca la Botez, preotul nu le citește cu atentie si evlavie toate lepadarile de satana.

O femeie, daunazi avea copilul numai de-un an jumătate si-l muncea vrajmasul; isi dadea ochii peste cap in bratele ei. Ei, cum sa nu planga biata mama, cand vede copilul ca-l chinuie satana asa, de mic? Ce pacate are acela? Este vina preotului! Nu i-a citit la Botez dezlegarile de satana, acelea care sunt puse acolo si diavolul are putere si dupa botez asupra lui.

Voi stiti ca, pana la Botez, cerul este inchis pentru sufletele nebotezate? Pana nu-i Botezat, n-are intrare in imparatia cerurilor. Ca Mantuitorul ne-a spus: Mergand, propovaduiti Evanghelia la toata lumea botezandu-i pe ei in numele Tatalui si al Fiului si al Sfantului Duh; invatandu-i sa pazeasca toate cate v-am poruncit voua. Sa vina protestantul sa auda, ca Dumnezeu a zis toate poruncile Lui sa le pazim, nu "Sola fide", mantuirea fara fapte. Si apoi zice: Cel ce va crede si se va boteza, se va mantui; iar cine nu va crede, se va osandi. Clar.

Vezi, daca n-are Botezul fi daca Botezul este stalcit si nu s-au citit dezlegarile de satana, macar ca s-au facut afundarile copilului si miruirea, vrajmasul mai gaseste o poarta ca sa intre, caci copilul nu s-a lepadat de satana si de toate lucrurile lui. Deci, dupa firea cea veche, pana la Botez, diavolul sta in inima copilului. Ne spun toti Sfintii Parinti : Dupa Botez, harul Duhului Sfant vine in inima si-l scoate afara pe diavol. Dar ii da voie sa tulbure inima crestinului dinafara - mustul trupului -, sa-l ispiteasca pe om. Dar inaintu nu poate intra, ca scanteia harului odata intrata de la Botez este pana la moarte acolo.

Insa, daca preotul n-a facut bine lepadarile de satana - Ma lepad de satana si de toate lucrurile lui, sau poate nici Botezul, vrajmasul gaseste portita si intra inapoi in inima copilului.

Doamne fereste! A venit obosit, sau grabit, ca a avut mai multe botezuri si cununii si nu le citește toate dezlegarile. Am gasit scris in pravila: "Copiii care se imbolnavesc - si, uneori, nu se imbolnavesc cand sunt mici, ci cand sunt mai mari -, ii ia vrajmasul in primire, ca preotul n-a bagat de seama si n-a citit toate dezlegarile de satana". Si-l tulbura pe bietul suflet mult mai tarziu.

De aceea sa tineti minte, cand faceti un Botez, sa nu va grabiti. Sau, daca ai doua si trei botezuri in aceeasi apa - poate sa fie si unul -, daca-s mai multi copii, sa fie de acelasi sex si cat traiesc ei nu se pot inrudi prin casatorie, caci au devenit rudenii spirituale, adica "frati de cruce". Cand sunt mai multi copii, se pot citi lepadarile la toti odata, dar ii pomenesti pe fiecare pe numele sau, cum ii cheama.

Botezul se mai numește și usa Tainelor, pentru că prin Botez noi intrăm în Biserica lui Hristos.

Prin Botez avem darul punerii de fii, al înfierii după dar. Biserica, în baia nasterii de a doua, ne face fiii lui Dumnezeu după har. Deci, Botezul este cea mai întâi taină, cea mai mare și mai dogmatică.

Însă și Botezul, ca orice taină, se face cu scumpatate și cu economie, adică cu pogorământ, de nevoie. Botezul cu scumpatate se face numai de episcop și de preot și numai în biserică și numai prin trei afundări. Așa este Botezul desăvârșit.

Botezul prin stropire sau prin turnare este aprobat de Biserica numai cu economie, adică de nevoie. Ca ce-ai face cu Bucovina și Ardealul, unde se botează prin stropire și prin turnare? Mai rar reușesc preoții noștri undeva să facă Botez prin afundare în Ardeal. Este o tradiție rămasă de la catolici.

Dar Biserica noastră l-a primit cu pogorământ, cu economie. Știți cum l-a primit? Cum un gospodar care are șapte copii, s-a întâmplat ca unul din ei să nască chior de-un ochi, sau ciung de-o mână, sau olog de-un picior, sau are o meteahna ceva: n-aude bine, sau nu vede bine. Dar pentru că-i al lui, nu-l crește și pe acela? De la Dumnezeu sunt toate.

Așa și Biserica noastră. Cu toate că Botezul prin stropire și turnare nu-i desăvârșit, este cu lipsă, dar Biserica îl primește cu economie, că este făcut în numele Preasfintei Treimi.

Apoi, la mare nevoie, când pruncul după naștere este amenințat să moară? Biserica îngăduie să-l boteze nu numai preotul, ci și un diacon, un călugăr, un mirean, o femeie și chiar moașa care ajută la naștere, numai să zică cuvintele acestea: "Se botează robul lui Dumnezeu cutare, în numele Tatălui.

Amin. Și al Fiului. Amin. Și al Duhului Sfânt. Amin".

A venit la mine o moașa, dintr-un oraș de undeva și mi-a zis:

- Parinte, am 12 avorturi. Am venit să-mi spui ce canon să fac.
- Dar când le-ai parasit ? am întrebat-o.
- Le-am parasit de vreo 15 ani.

Ma gândeam acum ce canon să-i dau, că ea de acum iese de sub canonisire. Trebuia să-i mai dau ceva. Pentru avort se da așa: câte avorturi are, atâtea copii să boteze, atâtea copii să îmbrace și celelalte cum spune duhovnicul. Dar această moașa s-a dus la un dascăl creștin și a învățat toată formula Botezului.

- Parinte, mi-a zis ea, eu sunt la maternitate și am botezat 480 de copii până acum!

- Bravo ! Ai pierdut 12 și ai câștigat 480 ! Dar ce zici la botez

- Uite cum fac, parinte. Am aghiasma mare si daca vad la maternitate ca copilui este slab si-i gata sa moara, eu indata il stropesc cu aghiasma, aprind trei lumanari si zic. "Se boteaza robul (roaba) lui Dumnezeu (...), in numele Tatalui. Amin. Si al Fiului. Amin. Si al Duhului Sfânt. Amin"

Ai vazut o Moasa inteleapta? A pierdut 12, dar a castigat 480 de copii si i-a adus la credinta!

Atunci i-am zis: "Pentru canonul matale nu-ti mai dau nimic, daca ai facut atata bine si atâtea suflete le-ai adus la lumina credintei!"

Ce se intampla? Acefli copii botezati de femei sau de calugari, sau chiar de diacon, sau de moasa; ca sa nu moara nebotezati, daca li s-au zis cuvintele acestea si au ramas in viata, preotul nu le mai poate repeta in veac. El face lepadarile si cealalta slujba si-i miruieste cu Sfântul si Marele Mir. Apoi ii impartaseste cu Sfintele Taine. Cuvintele dogmatice referitoare la ipostasurile Sfinntei Treimi nu se mai repeta. Ca preotul, daca le mai repeta, a doua oara rastigneste pe Iisus Hristos si nu mai poate fi preot. De aceea stitistii, care tin stilul vechi si boteaza a doua oara, sunt eretici. Cine boteaza a doua oara, a doua oara rastigneste pe Iisus Hristos. Cititi in Dogmatica Sfântului Ioan Damaschin si la Apostolul Pavel, ca Botezul este ingropare si inviere cu Iisus Hristos.

Deci, mai baieti, acestea sa fie pentru voi: sa aveti viata curata, sa tineti cu tarie la Sfintele Posturi si la Sfintele Canoane si sa nu va placa sa va imbogatiti. Ce bogatie mai mars este, decat sa te duci la Hristos cu cat mai multe suflete mantuite? Ca toate nu le putem noi face! Daca Apostolul Pavel spune: Tuturor m-am facut toate, ca macar pe unii sa-i mantuiesc, apoi noi ce sa mai zicem?

Dar daca ai sa te duci la Hristos cu o multime de suflete curate, mantuite, cata cinste si slava si bucurie o sa ai in vecii vecilor?

Alta datorie, acum cand va faceti preoti. Nu cumva sa va fie rusine de haina lui Hristos! Acum sa te vad cu dulama iar mai incolo sofer civil! Ti-i rusine de Hristos? Fereasca Dumnezeu! Eu nici nu primesc preoti civili la spovedanie. Mi-au venit cinci preoti de mir cu preotesele la marturisire. Unul avea oleaca de barba si era imbracat cu haine preotesti, ceilalti, niste soferi, imbracati cu pardesie.

- Am venit, Prea Cuvioase, sa ne marturisim!

- Mai, voi sunteti preoti? Unde va este uniforma? Unde va sunt barbile? Unde ati vazut voi in icoane, sfinti, cuviosi, mucenici, arhierii si preoti barbieriti, cu itari si cu maneca scurta? Sau pe Maica Domnului ati vazut-o cu capul descoperit, machiata, si cu cercei? Preotesele in parohie sunt jumatate de preot. Ele trebuie sa fie pilda si lumina femeilor din sat prin viata si comportamentul lor.

Du-te la Grecia si vezi ca, de la cel mai mare, de la patriarh si pana la ultimul diacon de mir, toti poarta barba, toti sunt cu uniforma si poarta culioane

și potcape. Du-te la Roman, pe timpul episcopului Gherasim Safirin în 1904, să vedeți cum erau preoții! Toți purtau haine lungi și potcap.

Bine, fraților, unde ne ducem noi de la Tradiție? Cum ne mai luptăm cu catolicii și cu sectele, dacă le dam apă la moară? Numai cu numele zicem că suntem ortodocși!

Nu așa, mai băieți! Cât de frumos îi sta preotului să-și poarte uniforma!

În ceea ce privește talcuirea Apocalipsei, omul e ispitit să talcuiască după capul său. Să nu vă bagați mai adânc decât au talcuit Sfinții Părinți. Pentru că atunci când a spus îngerul lui Ioan Evanghelistul: "Fiul omului, pecetluiește cuvintele acestea! "Știi ce înseamnă" pecetluite"? Nimeni să nu le știe!

Are mari taine Apocalipsa! Care s-au bagat cu capu-n traistă în Apocalipsa, s-au făcut mari sectari, că au luat-o după capul lor. N-auzi ce spune Sfântul Grigore de Nissa? Să nu ispitesti Scripturile mai presus de vârsta ta duhovnicească, că te prapadești.

Așa, mai băieți! Dacă veți face toate câte ați auzit și învățat și veți ține cu sfințenie la învățăturile Sfinților Părinți, veți avea multe bucurii și plată de la Dumnezeu în cer, în veacul veacului. Iar dacă nu, focul gheenei și talpa iadului! Pentru că voi, în loc să fiți "lumina lumii" și "sarea pământului", v-ați făcut de ocară tuturor și rusinea îngerilor. Să nu fie!

Să ne vedem cu toții la Rai ! Amin !

TREI CUVINTE DUHOVNICEȘTI ADRESATE OBȘTII SFINTEI MĂNĂSTIRI SÎHASTRIA

CUVANT LA SFANTUL APOSTOL CLEOPA
30 Octombrie, 1994

DESPRE RUGĂCIUNE TREPTELE RUGĂCIUNII

Rugăciunea este maica și învățătoarea peste toate faptele bune. Dar cum este ea maica tuturor faptelor bune? Ca doar marele Apostol Pavel spune: Și acum rămân acestea trei: credința, nădejdea și dragostea; iar mai mare decât toate este dragostea. Nu spune așa?

Deci iată că cea mai mare faptă bună nu-i rugăciunea, după Sfinții Părinți, ci este dragostea. Dar de ce totuși Sfinții Părinți au spus că rugăciunea este maica a tuturor faptelor bune? Pentru că ea aduce în sufletul nostru și pe dragoste. Dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele nu vin pe altă cale în sufletul nostru, decât pe calea rugăciunii!

Bunăoară să spun: dacă ai supărat pe cineva sau te-a supărat cineva și începi să-l pomenesti la rugăciune, numai vezi că, de la o vreme, se ridică ura din mijloc. Prin rugăciune se taie vrajba și îndată îl castigi pe acela și îl aduci la înțelegere, la unire. De aceea spune Sfântul Maxim: Când vei vedea pe cineva că te urăște, sau te nedreptățește, fie cu dreptate, fie cu nedreptate, începe să-l pomenesti la rugăciune. Dar să nu-l pomenesti, să-i fie lui vreun rău, că atunci cade pe tine. Să zici așa: "Doamne, Iisuse Hristoase, miluiește-mă pe mine păcătosul și pe fratele meu (cutare), că pentru păcatele mele s-a supărat pe mine. Pentru că fratele meu este oglinda mea și el vede răutățile mele".

Așa spune și Sfântul Ioan Scararul. "Să nu învinuiești cumva pe fratele când te rogi pentru el, sau să-i ceri pedeapsă", cum îi pun unii în pomelnice la vrajmasi. Nu-i voie! Chiar dacă îi puneti pe unii la vrajmasi, Biserica stă cum se roagă? Biserica se roagă pentru vrajmasi să-i înțelească, să le ierte păcatele, să-i aducă la cunoștința adevărului, să-i facă blânzi și să-i întoarcă cu bine.

Așa se roagă Biserica. Niciodată Biserica nu vrea să facă rău la nimeni. Că Dumnezeu vrea ca toți oamenii să se mântuiască... Iar noi, când avem o supărare, ni se pare că cutare ne urăște. Dar Biserica nu! Ea nu face deosebire. Ea se roagă deopotrivă pentru toți, ca să fie buni.

De aceea, vorbind despre sfânta rugăciune, v-am spus că ea se numește maica tuturor faptelor bune, pentru că ea aduce în sufletul nostru pe cea mai mare faptă bună: dragostea de Dumnezeu și dragostea de aproapele.

Auzi ce spune dumnezeiescul Părinte Maxim Marturisitorul - care a fost "varful teologiei" și "bilantul teologiei ortodoxe" în secolul VI -, în *Filocalie* și în cartea numită "*Ambigua*", o carte a lui cu care îl întrece uneori în gândire și pe Sfântul Dionisie Areopagitul, numit și "Pasarea cerului": Toate faptele bune ajută pe om să castige dragostea de Dumnezeu, dar nici una ca rugăciunea. Ca rugăciunea, de aceea se cheamă "maica faptelor bune", că ea, pe cea mai mare faptă bună o ajunge, pe dragoste.

Toate faptele bune apropie pe om de Dumnezeu, dar rugăciunea le uneste. Este ca și când ai face o ușă din tablă, sau un dulap, și vezi că se potrivesc lucrurile trase la gealau, dar nu se lipesc până nu pui clei. Iar când ai pus clei le-ai făcut dintr-o bucată toate. Așa este și rugăciunea.

Rugăciunea nu numai că îl apropie pe om de Dumnezeu, ci îl lipeste de Dumnezeu și îi face un duh cu El. Este ceea ce spune marele Apostol Pavel: Căla ce se lipeste de desfrântată, un trup este cu ea ... și cel ce se lipeste de Domnul, un duh este cu El. Sudura această duhovnicească de a se uni omul cu Dumnezeu, se face pe calea rugăciunii.

Dar când auzim noi de rugăciune, să nu credem că toată rugăciunea noastră este rugăciune. Dacă eu zic cu limba rugăciunea, sau cu gura, iar mintea este pe dealuri, eu mă înșel pe mine când mă rog. Că Dumnezeu în vremea rugăciunii, nu caută numai buzele și limba, ci caută mintea și inima.

Rugăciunea care o facem noi cu gura și cu buzele și ea este bună într-o măsură, căci și ea are temei în Sfânta Scriptură. Când auzi pe Apostolul Pavel că spune așa: Aduceți Domnului roada buzelor voastre, arată rugăciunea gurii pe care o zicem; sau când auzi în Sfânta Scriptură că zice: Cu glasul meu către Domnul am strigat, cu glasul meu către Domnul m-am rugat, se referă la rugăciunea limbii și a glasului. Când auzi pe prorocul că zice: Și L-am înălțat pe El cu limba mea iarăși de rugăciunea gurii vorbește sau: Doamne, auzi rugăciunea mea și strigarea mea la Tine să vină, tot de rugăciunea buzelor vorbește. Sau: Auzi, Dumnezeule, rugăciunea mea și nu trece cu vederea ruga mea, iarăși de rugăciunea gurii vorbește și aici Sfânta Scriptură.

Dar să știți că rugăciunea gurii, după învățătura dumnezeiescului părinte Grigore de Nissa, marele filosof și fratele marelui Vasile, este granita cea mai departată a rugăciunii, sau mai bine zis, că să înțelegeți mai bine, ea este cuiul (treaptă) cel mai de jos din scara rugăciunii. Știi că atunci când te urci pe scară, pui piciorul pe cel dintr-o cui. Dar, cât ai de suit!

Or, scara rugaciunii în urcusul ei nu are sfârșit. Rugaciunea, în creșterea ei, nu are margine, pentru că ea se unește cu Dumnezeu. Și precum Dumnezeu, fiind nemărginit în sfîntenie prin înălțimea însușirilor Sale, nu are sfârșit în bunătate și în sfîntenie, așa și rugaciunea, în creșterea ei duhovnicească, se înalță și margine nu are!

Și nu numai rugaciunea este nemărginită, ci și toate virtuțile care se nasc din Dumnezeu sunt nemărginite; tocmai de aceea, că se nasc din Dumnezeul nemărginit. Ori credința, ori nădejdea, ori dragostea, ori mila, toate sunt nemărginite, pentru că ele se nasc dintr-un Dumnezeu care nu are margine în bunătate.

Asadar, când ne rugăm cu gura, să știți că facem bine, căci cu aceasta începe a se învăța omul a se ruga. Cu gura începem să învățăm întâi rugaciunile începătoare : "Împarate ceresc", "Sfînte Dumnezeule", "Preasfînta Treime", "Tatăl nostru", "Cezul", "Psalmul 50" ...; și-i bine să le învățăm pe de rost din cărți de rugăciune, din Ceașlov și Psaltire.

Noi citim rugăciuni cu gura - și așa se învăța rugăciunile -, că și cum ai fi în clasă întâi. O ia de la aceste rugăciuni cu gura și se ridică omul în rugăciune, până când nu mai este rugăciune, până intră în vedere dumnezeiască. Acum, vorbind de rugăciune, vom vorbi despre treptele rugăciunii, așa cum ne învăța Sfîntii Părinți.

Când ne rugăm cu limba, cu gura și cu buzele, suntem în treapta cea mai de jos a rugăciunii. Trebuie să trecem cu rugăciunea noastră de la limba și de la gura la minte, pentru că sufletul nostru are două părți domnitoare, cum arată Sfîntul Ioan Damaschin în "*Dogmatica*": mintea și inima.

Mintea izvorăște permanent gânduri. Creierul este unealta rațiunii, iar inima este unealta sentimentelor, a simțirilor celor duhovnicești. Că unde simți întâi bucuria, scarba, frica ? Nu în inima ? Vezi că simțirea sufletului se află în inima ?

Deci, vreau să vă spun un lucru. Când ne rugăm cu gura, ne aflăm la începutul rugăciunii.

Iar, dacă eu zic o rugăciune cu gura: "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul", sau "Tatăl nostru", sau "Născătoare de Dumnezeu, Fecioara..." sau oricare și, dacă o înțeleg și cu mintea, ea atunci nu se mai cheamă rugăciunea gurii, ci trece în alta treaptă, și anume la rugăciunea minții.

Iar, dacă această rugăciune, care o zic cu gura și o înțeleg cu mintea, o duc până la simțirea inimii - să o simț și cu inima -, ea a devenit atunci rugăciunea inimii, alta treaptă mai înaltă. Deci, auzi ce spune Sfîntul Apostol Pavel : Vreau

mai bine să zică cinci cuvinte cu mintea în biserică, decât zece mii de cuvinte cu limba. Ați auzit cu cât este mai înaltă rugăciunea minții decât a limbii? Ca să prefera apostolul mai degrabă să zică cinci cuvinte cu mintea în biserică, decât zece mii de cuvinte cu limba; fiindcă, a te ruga cu mintea, este rugăciune mult mai înaltă decât a limbii.

Dar rugăciunea minții este desăvârșită? Nu! Nici a minții nu-i desăvârșită. Rugăciunea minții de-abia o numesc dumnezeiestii Părinți, jumătate de rugăciune, sau pasare cu o aripă, sau rugăciune cu-n picior, ca nici rugăciunea minții nu-i desăvârșită. Îi mai trebuie ceva. Trebuie să ducem această rugăciune de la înțelegerea minții la simțirea inimii.

Când noi zicem o rugăciune cu limba și o înțelegem cu mintea și o simțim cu inima, ea devine sferică, rotundă, în mișcarea sufletului nostru. Această rugăciune este mult mai desăvârșită și se numește rugăciunea inimii.

Dar o să mă întrebați: Rugăciunea inimii este cea mai înaltă? Nu! Sunt rugăciuni și mai înalte decât a inimii. Dar la rugăciunea inimii, zice Sfântul Isaac Sirianul, de-abia ajunge unul din zece mii. Iar la rugăciunea care-i mai sus decât a inimii, de-abia ajunge unul din neam în neam; așa de înaltă este rugăciunea care trece peste cea a inimii. Și care sunt treptele mai sus de rugăciunea inimii?

Prima este rugăciunea numită De sine miscătoare. De ce se cheamă așa? Când s-a întărit rugăciunea în inima, adică "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul!", de la o vreme inima se roagă fără să zică limba cuvinte. Este ceea ce spune la "Cântarea Cântărilor" în Biblie: Eu dorm și inima mea veghează. Știi cum este atunci rugăciunea noastră? Așa cum ai întoarce un ceas și apoi el merge singur.

În această treaptă ajungi la ceea ce spune marele Apostol Pavel: Neîncetat vă rugați (1 Tes. 5, 17). Ni s-ar părea că Apostolul Pavel zice aici ceva mai presus de puterea noastră. "Cum să mă rog neîncetat? Dar eu dorm. Mă pot ruga când dorm? Dar eu mă gândesc. Mă pot ruga când mă gândesc? Dar eu vorbesc cu oamenii. Mă pot ruga?" Te poți, dacă vrei!

Omul care, a ajuns la rugăciunea de sine miscătoare, oriunde ar fi, inima lui se roagă permanent. Dacă-i în avion, dacă-i în tren, dacă-i în fabrică, dacă-i la gară, dacă-i pe drum, dacă doarme, inima lui se roagă neîncetat. Această rugăciune, când ajunge să fie "de sine miscătoare", toată viața omului este o rugăciune. Orice lucrează pe pământ, el tot timpul se roagă.

Apostolii nimic n-au învățat mai presus de puterea noastră. Când a zis Apostolul Pavel: Neîncetat vă rugați, cel ce ajunge la "rugăciunea de sine miscătoare", împlinește cuvântul lui. El dacă mă gândesc, inima lui se roagă, când

vorbește cu oamenii, are în taina alta gura: gura cea de foc a Duhului Sfânt din inima lui. Cu aceea vorbește cu Dumnezeu. Este "gura Duhului", cum o numește Vasilie cel Mare. Un asemenea om, care a castigat "rugăciunea de sine miscătoare", oric-ar face el, inima lui se roaga. Aceasta este a patra treaptă a rugăciunii.

Este și o alta treaptă mai înaltă decât aceasta : rugăciunea cea vazatoare. Care este aceasta? Ai văzut pe Sfântul Antonie cel Mare? De-acolo, din muntele lui, din Tebaida, unde era el în Egipt, se ducea cu mintea la Sfântul Amonie, alt sihastru mare. Acela ieșise din viața și sufletul lui era dus de ingeri la cer. Și el a început a se închina. Și l-au întrebat călugarii: "Parinte, de ce te închini?" Și el a răspuns: "Fratele nostru Amonie, marele stalp al cerului și al pământului, se duce la cer și m-am închinat sufletului lui".

Și era mare distanță de la Sfântul Antonie până la muntele lui Amonie, însă Antonie vedea sufletul lui Amonie cum este ridicat de ingeri la ceruri când a ieșit din trup. Asta înseamnă oameni înaintevazatori sau cu minte înaintevazatoare de Dumnezeu!

Când ajunge omul să fie înaintevazator de Dumnezeu, el are această rugăciune numită "vazatoare ". Deci, se suie cu mintea așa de tare, ca el vede aici unde suntem noi, câți demoni sunt - ca sunt mulți -, și câți ingeri sunt. Pe toți îi vede. Și vede pe cel ce și-a curățit inima, vede și gândurile; gândurile ce le gândește fiecare. Atât de curată devine mintea lui, ca îți spune ce gândești tu, ce gândește celălalt. La fiecare le știe gândurile. Ai văzut la Mantuitorul: Știind gândurile carturilor și ale fariseilor, a zis: Ce gândiți rele în inimile voastre? Ce este mai ușor a zice? Ridică-te și ia-ți patul tau și umblă? Sau a zice: iartă-ți-se păcatele? Se uita și vedea gândurile lor.

Deci, la măsura aceasta ajunge omul care are rugăciunea de sine vazatoare. Știe gândurile la toți care sunt de față. Vede duhurile rele, vede ingerii și pe toți care se îngrijesc de mântuirea noastră aici.

Dar este și alta treaptă de rugăciune mai înaltă, a șasea : Rugăciunea în extaz sau în uimire. Prin aceasta, în vremea rugăciunii, omul se rapeste cu mintea la cer, față lui se face ca focul și mainile și degetele lui ca făclii de foc și nu mai este pe pământ cu mintea, ci numai în cer.

Ultima rugăciune, mai înaltă decât cea în extaz este: Rugăciunea cea duhovnicească. Aceasta este a șaptea. Rugăciunea duhovnicească nici nu se mai cheama rugăciune. Ea, după toți dumnezeieștii Părinți, se cheama vedere duhovnicească și Împăratie a cerului. La fel zice și dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul.

Deci, rugaciunea duhovnicească este mai presus de hotarele rugăminții. Ea este o fire cu Dumnezeu. Asta este ceea ce a văzut marele Apostol Pavel: Știu pe un om oarecare, care acum paisprezece ani s-a răpit până la al treilea cer și a auzit acolo cuvinte, care nu este cu putință omului a le grai. În trup sau afara din trup, nu știu, Dumnezeu știe!

El nu știa cum a fost. Ca în rugaciunea această duhovnicească mintea omului nu mai lucrează după a sa putere. Ci este luată de puterea Duhului Sfânt și-i dă în slavile cerului și nu mai poate cugeta ce vrea ea. Mintea omului este dă la descoperiri mari în iad, în cer, unde vrea să-l ducă Duhul Sfânt. Și omul acesta este în mari descoperiri și când vine iar în așezarea lui, nu știe dacă a fost în trup sau afara de trup, ca Apostolul Pavel.

Aceasta este cea mai înaltă rugăciune, de care spune dumnezeiescul Părinte Isaac Sirul că "de abia se învrednicește unul din neam în neam, de o descoperire ca aceasta". Într-o generație abia dacă se găsește unul.

Pentru ce v-am spus despre aceste trepte ale rugăminții? Ea are de toate trei trepte generale: Rugăciunea gurii, a minții și a inimii. Iar celelalte trepte intermediare sunt legate între ele, ca niște cuie la scară când te sui. Un rugător desăvârșit trece prin toate aceste trepte de rugăciune cu darul lui Dumnezeu. Dar a se sui omul pe aceste trepte, nu este în puterea lui. A omului este numai voință. Să voiască, să se roage lui Dumnezeu cum poate, iar a se învrednici de rugăcini ca acestea înalte, este numai o lucrare dumnezeiască, care depinde de darul lui Dumnezeu.

Deci, în aceste rugăcini trebuie să se unească mintea cu inima. Este o rugăciune a minții în inima și este o rugăciune a inimii curată. Dar să stăi ca mintea, pogorându-se în inima, trece două vămuri sau obstacole, ca să se unească cu inima. Care sunt acele vămuri? Întâi este vama închipuirii, a imaginației și a doua este vama rațiunii de la poarta inimii.

Pogorând mintea spre inima, ea întâlnește prima vamă, imaginația. Ai văzut că stai uneori la rugăciune și apare în mintea ta, te miri ce. O închipuire, ori cel ce te-a separat, ori cel ce te-a smintit cu o patimă. Și atunci, la vama imaginației sau a închipuirii se oprește mintea noastră în vremea rugăminții, mergând spre inima.

Asta este prima stație. Sfântul Nil Ascetul zice în Filocalie: Fericită este mintea aceea care a ajuns să se roage lui Hristos, fără imaginație, fără formă! Mintea Mantuitorului n-a avut imaginație, spun toți sfinții teologi. Pentru că El era Noul Adam și a venit să restaureze pe vechiul Adam, exact cum a fost în rai.

Ca și Adam, când a fost creat de Dumnezeu în rai, nu avea imaginație, n-avea închipuire.

Satana a cazut din inchipuire, ca voia sa se faca asemenea cu Dumnezeu, cum zice la Isaia: "Tu ai spus in gandul tau: Ma voi sui deasupra norilor, peste muntii cei de miazanoapte care sunt in ceruri, deasupra stelelor cerului voi pune scaunul meu si voi fi asemenea cu Cel Preainalt. Si numai cat si-a inchipuit, l-a dat Dumnezeu pe Lucifer jos din cer, pentru ca si-a inchipuit sa fie asemenea cu El, necunoscand ca este zidire. Ca Dumnezeu l-a facut numai cu gandirea si poate sa-l surpe intr-o clipeala.

Asa si Adam, cand a cazut prin imaginatie a cazut. Ce i-a zis satana? Nu vei muri, ci vei fi ca un Dumnezeu, cunoscand binele si raul. Si cum si-a inchipuit ca va fi ca un Dumnezeu, a cazut prin imaginatie din darurile date si apoi a fost izgonit din iai. De aceea dumnezeiestii parinti numesc imaginatia pod al demonilor. Nici un pacat nu trece de la minte la simtire (la inima) daca nu si-l inchipuie intai omul cu mintea.

Deci, in vremea rugaciunii n-ai voie sa-ti inchipui nimic. Nici imaginatii sfinte, nici pe Hristos pe Sfanta Cruce, nici pe scaunul Judecatiei. Nimic. Ca toate imaginatiile sunt afara de inima si daca ramai sa te inchini la acestea, nu te inchini lui Hristos.

Mintea trebuie sa se pogoare in inima, ca inima este camara mintii. Aceasta-i camara de care spune Hristos: Tu, cand te rogi, intra in camara ta si incuie usa ta si roaga-te Tatalui tau intru ascuns si Tatal tau, Care vede cele intru ascuns, iti va rasplati tie la aratare. Voi credeti caci camara este cea de lemn, casa? Daca o luati asa, o luati dupa litera.

Ori aici dumnezeiestii Parinti inteleg cu totul altfel : Trei usi ai de incuiat cand te rogi : usa cea de lemn, pentru oameni; usa buzelor, pentru cuvinte ca sa nu graiesti cu nimeni decat cu Dumnezeu; si usa inimii, pentru duhuri, ca sa te pogori cu mintea in camara inimii. Ca inima este camara mintii.

Auzi ce zice dumnezeiescul Parinte Isaac Sirianul : Omule, pogoara-te cu mintea in camara inimii tale si atunci ai ajuns in cer. Ca si aceea este camara cerului, a imparatiei cerului.

Dar cine ne-a spus noua ca Imparatia cerului este in inima noastra? Hristos. N-a spus El: Imparatia cerului inlauntrul vostru este? Deci, iata ca noi avem Imparatia cerului in inima noastra. Si cand ajungem cu mintea in inima, am ajuns la Imparatia cerurilor.

Deci, pogorandu-se mintea spre inima in vremea rugaciunii, intalneste aceste doua vami: intai vama imaginatiei si pe urma vama ratiunii, la poarta inimii. Un om intelept intr-o clipeala de vreme le trece.

Legea cea mai scurtă a rugăciunii este să nu-ți închipui nimic când te rogi. Ca imaginațiile sunt de trei feluri: rele, bune și sfinte. Să nu primești nici un fel de imaginație. Ca dacă te oprești la imaginație, nu poți intra cu mintea în inimă în vremea rugăciunii. Iar aici la vama rațiunii, care-i la poarta inimii, întâmpină alte duhuri rele. Să vă dau aici o pildă ca să înțelegeți.

La vama rațiunii o întâmpină pe mintea noastră teologii întinericului și filosofii iadului și-i dau minții rațiuni duhovnicești. Mintea noastră, după marturia Sfântului Vasile, are însușirea să izvorască vesnic gânduri, bune sau rele. și nu-i de vină ce izvorăște. Ca ce turnăm într-însa, moara macină. Noi suntem cei care hotărâm dacă dăm drumul la gânduri.

Stai uneori la rugăciune, în genunchi sau în picioare sau stai pe-un scaun sau pe-o lăută, ca te poți ruga și culcat când ești bolnav sau bătrân, cum zice Sfântul Grigore Sinaitul "Cel bătrân și bolnav, poate sta culcat cu capul pe o pernă, dacă nu poate sta în picioare, numai să se roage". Dumnezeu nu cere omului poziția trupului, ci a minții și a inimii. În clipa rugăciunii, numai ce vezi că apar nu cuvinte rele, ci din Scriptură, cum a ispitit pe Mantuitorul în muntele Carantaniei. Nu L-a ispitit din Scriptură? Arunca-Te jos, ca scris este: Ingerilor Sai va porunci pentru Tine și Te vor ridica pe maini, ca nu cumva să lovești de piatra piciorul Tau.

Ai văzut că rolul lor este să te ispitască din Scriptură? Așa face și cu mintea noastră, când vrea să se coboare în inimă la rugăciune. Și la vama rațiunii, care-i la poarta inimii, de exemplu îți vin în minte aceste cuvinte : Ridicat-ai de la mare caii Tai tulburati de ape multe. Sau : Lipsit-au de la mâncare oile, când nu vor fi boii lângă ieșle.

Ce este asta, ca-i din Scriptură, nu? Cine sunt boii Care sunt oile? Ce înțeles au astea? Și îndată; te duce cu mintea la tâlcuirea Sfântului Maxim: Boii raționali - ca-s mai mari boii decât oile -, sunt Apostolii, episcopii și preotii, Biserica povățuitoare, ierarhia. Ce sunt oile? Biserica ascultătoare, poporul de jos. De câte ori nu a numit Hristos poporul de jos oi? Oi cuvântătoare !

Ce este ieșlea din care se hrănesc și boii și oile? Biserica lui Hristos. Ca și Biserica povățuitoare și cea ascultătoare se hrănesc, cu Preacuratele Taine, cu învățăturile Sfintilor Părinți, a Sfintelor Scripturi celor vechi și noi și cu toate dogmele, cu toate tâlcuirile Evangheliei. De unde toate astea? Din această ieșle, care este Biserica.

Dar ce zice Duhul Sfânt aici? Lipsit-au de la mâncare oile, când nu vor fi boii lângă ieșle. Adică o să lipsească poporul lui Hristos din Biserica, când n-or să fie pastorii lângă Biserica. Ca boii, în chip rațional, sunt pastorii Bisericii. Și iată ce rațiuni adevărate și înalte, ne vin în vremea rugăciunii! Dar vrajmasul nu

se supara de asta, cand vede ca tu rationezi. El se bucura. Bine ca teologhisesti, cand te rogi!

Fratilor, n-au ce cauta astea in vremea rugaciunii! Sfantul Ioan Gura de Aur spune: "Tu, cand te rogi, nu teologhisi, ca esti batjocorit de demoni!" Cand te rogi trebuie sa ai inima infranta si smerita, durerea inimii pentru pacate si smerenie. Taina asta este a lui Dumnezeu, Izvorul mintilor rationale din cer si de pe pamant.

Deci, nu este voie, in vremea rugaciunii, nici sa teologhisesti. Pentru ca a sta de vorba cu niste ratiuni duhovnicesti in vremea rugaciunii, chiar de-ar fi din Sfanta Scriptura, nu ne rugam, ci teologhisim. Adica inseamna sa cugetam ceva la cuvintele Scripturii. Fiindca aceasta vama, a ratiunii este la poarta inimii, n-ai voie sa vorbești in vremea rugaciunii nici un cuvânt din Scriptura. Ci, te coboara in inima cu rugaciunea de-un singur gând. Adica gandind numai la numele Domnului nostru Iisus Hristos.

Deci cu aceasta ratiune ne coboram in inima, zicand asa : "Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine pacatosul (sau pacatoasa)". Cu alta ratiune n-ai ce cauta. Dupa cum v-am spus mai sus, la vama imaginatiei, ca nici o imaginatie cat de sfanta ar fi, nu este in inima ci afara de inima si trage mintea noastra din inima afara. Asa si ratiunile acestea.

Ca diavolul, numit teologul intunericului si filosoful iadului, are scop sa-i dea mintii noastre de teologhisit. Si el iti aduce la rugaciune toata Scriptura, daca vrei - ca el este teolog vechi -, si o stie pe de rost. Numai sa nu te rogi ! El stie ca rugaciunea il arde.

De aceea iti aduce texte si de la Apostol si din Evanghelie, din predicile pe care le-ai auzit in biserica, din cazanie. Tu stai la rugaciune iar diavolul iti aduce lucruri mari si ratiuni duhovnicesti foarte inalte. Atunci, tu capeti o trufie duhovniceasca: "De aceea imi vin mie acum cuvintele astea asa de inalte, ca eu ma rog lui Dumnezeu!" Si el rade eu gura pana la urechi! Tu nu te rogi atunci, ci teologhisesti. Mantuitorul iti spune sa te rogi: Voi nu vorbiti multe ca fatarnicii carora li se pare ca intru multe vorbe ii aude Dumnezeu!

Hristos cere de la noi rugaciunea "monologhie" adica de-un singur cuvânt, de-un singur gând. Ai auzit canaaneanca ? Mergea dupa Hristos si striga cu cateva cuvinte: Iisuse, Fiul lui David, miluieste-ma! Si Fiul lui David miluieste-ma! Dar striga din inima. Ea nu s-a rugat mult, s-a rugat cu un singur cuvânt, dar il zicea din inima, pana a biruit bunatatea lui Dumnezeu sa zica: O! femeie, mare este credinta ta!

Asa si noi in vremea rugaciunii, mai ales a rugaciunii inimii, cand vrem sa pogoram mintea in inima, asa sa ne rugam, cu un singur gând. Ca daca parasesti

teologia asta în vremea rugăciunii, cu ajutorul lui Dumnezeu, îndată mintea intră în inimă.

Camara minții este inimă. Când auzi în Evanghelie: Tu, când te rogi, intră în camera ta, să știi că-i vorba de intrarea minții în inimă. Pentru că acolo este Hristos de la Botez; acolo stă mireasa cu Mirele și se uneste, adică sufletul nostru se uneste cu Hristos în inimă.

Deci, îndată ce mintea a intrat în inimă, ai un semn firesc. Incepe ca un cui de foc și se încălzește inimă de la centru. Apoi se încălzește toată, pe urmă pieptul, umerii, coloana vertebrală, tot corpul și încep a curge sudori cu mare putere, iar ochii încep a varsa lacrimi calde de pocăință cu mare foc. Asta-i rugăciune de foc.

Ce s-a întâmplat acolo? S-a întâlnit Mirele cu mireasa. Hristos cu sufletul nostru. Această unire duhovnicească îl face pe om un duh cu Dumnezeu. Este ceea ce spune Apostolul. Căla ce se lipese de desfrânata, un trup este cu ea... și cel ce se lipește de Domnul, un duh este cu El. Această unire și lipire de Dumnezeu în inimă, prin Iisus Hristos, aduce mare dulceața duhovnicească și mare căldură.

Dar nu-i temelia lucrării, nici dulceața, nici căldura cea din inimă. Temelia lucrării este zdrobirea inimii, căința, durerea inimii pentru păcate și lacrimile de pocăință care se varsă atunci. În starea aceasta sufletul nostru are atată fericire, atată ușurare, atată căldură și dulceața duhovnicească, încât, după ce se trezește din starea aceasta de unire cu Iisus Hristos în inimă, el nu poate spune trei cuvinte.

Ce minute fericite, ce dulceața, ce bucurie a avut în inimă să ! Și dacă în starea aceasta ar sta un lucrător al rugăciunii un ceas sau două - cu mintea pogorată în inimă, adică să se unească mintea cu inimă -, când s-ar trezi, o săptămână sau două în inimă lui nu mai poate intra nici un gând din lumea aceasta ! Cerul inimii lui atât se curată, încât rămâne văzduhul inimii plin de lucrarea Duhului Sfânt. O inimă fericită care s-a adaptat cu lacrimi de pocăință și cu mare dragoste din unirea cu Iisus Hristos. Dragoste duhovnicească care nu se poate descrie cu limba!

Deci, aceasta-i rugăciunea inimii, de care v-am spus mai sus, la care de abia se învrednicește unul la zece mii! Așa-i de înaltă. Iar de rugăciunea cea duhovnicească, de care v-am amintit în primul cuvânt, de abia unul din neam în neam.

Dar o să mă întrebați: "Dar noi, părinți, ce facem, majoritatea lumii, care nu știm această tehnică și această filosofie de rugăciune înaltă? Noi ne pierdem?" Nu! Dar fiindcă a venit cuvântul despre rugăciune, v-am arătat care este rugăciunea cea adevărată.

Nu înseamnă că, dacă eu nu mă rog, nici să nu spun la altul. Nici eu nu mă rugat așa, de când sunt! Dar nu înseamnă să nu știu. Că neștiința este orbirea sufletului.

Dar știi ce face dracul mandriei și al nesimțirii? Dacă noi avem o lacrimă la rugăciune, știi ce zice? "Amu te-ai rugat strasnic!" Ehei! Și cât îi de acolo până la rugăciunea cea curată! Cât îi de departe cerul de pământ! V-am spus, că rugăciunea în creșterea ei n-are limită. Pentru că se unește cu Dumnezeu. N-are margine.

Aceea înseamnă rugăciune, cum zicea unul în Pateric: "Am poruncit minții mele să se ridice trei zile în ceruri! Să nu se pogoare de acolo trei zile".

Aceia-i rugăciune! Sau cum s-a rugat un bătrân din pustia scetică. Acesta, venind un frate la dansul, l-a întrebat:

- Fiule, ce este pe la Alexandria? Ce face lumea?
- Parinte, îi mare seceta; a răspuns fratele.
- Da de ce nu vă rugați? a zis bătrânul.
- Ba ne rugăm, parinte! Au scos și sfintele moaste și icoanele, au venit preoți, au făcut Sfântul Maslu cu arhieriei pe câmp, cu procesiune mare. Se roaga și tot nu plouă! Dar bătrânul a zis:

- Arătat este că nu vă rugați! Bătrânul stia adevărata rugăciune.
- Ba ne rugăm, parinte! Staruia fratele.
- Fiule, dacă-i așa, hai să ne rugăm oleacă! Ca să-i arate care-i adevărata rugăciune. A ridicat bătrânul mainile în sus și s-au făcut degetele lui ca zece făclii de foc și fata lui ca soarele. Și nu le-a lăsat în jos timp de un ceas. Și în timpul asta, cum era senin și seceta, au venit nori, s-au îngrosat norii, au început tunete și fulgere și a plouat așa de tare, în jurul lor și-n tot Egiptul, încât a strigat fratele:

- Parinte, parinte, coboară mainile în jos că mă îneacă apa! Și atunci parintele, când a coborât, mainile, i s-a făcut fata lui iarăși ca mai înainte.

Ai auzit care-i adevărata rugăciune? Așa, să ne rugăm și noi! S-au rugat mii și mii; și preoți și arhieriei și popor și n-o plouat. Și s-a rugat unul, dar s-a rugat cum trebuie. Într-un ceas a coborât și ploaia și norii și toate. Cu această rugăciune, Ilie a descuiat cerul, care era încuiat de trei ani și șase luni. Asta-i rugăciune în extaz sau în uimire.

Și așa, când ne rugăm, să știu că suntem departe de rugăciune, atata vreme cât mintea noastră este la cele de jos și necurată. Dar nu trebuie să deznădăjduim, pentru că Dumnezeu știe neputința noastră. Și de multe ori unul se roaga, saracul, amarat de vreun necaz și nu are nici când zice în ceasul acela rugăciune din Ceaslov sau din Psaltire. Zice și el ceva: "Doamne, miluiește-mă! Doamne, iartă-mă!" Dar zice din toată inima.

Când mintea lui patrunde în inimă, nici nu se poate ruga cu rugăciune lungă. Numai atata zice: "Miluiește-mă, Doamne!", sau "Mila mea!", sau "Indurarea mea!", sau "Dumnezeul meu!" Deci, când s-a pogorât mintea în inimă sau a intrat în camera inimii, atata zice: "Iisuse al meu! Iisuse al meu!". Pentru că inima atunci se închide și se deschide repede. Inimă înghite pe Iisus și Iisus, inimă!

Atunci nu mai este timp de vorbă, că el stă în fața Mantuitorului și se teme să zică cuvinte lungi, pentru că pierde atenția. Că atenția este puterea rugăciunii din fața Mantuitorului.

Și atunci zice numai câte un cuvânt: "Iisuse al meu!". Dar în acel "Iisuse al meu!", atâtea lacrimi se varsă și atata dragoste dumnezeiască, încât omul se face tot ca focul în vremea rugăciunii.

De aceea, când ne rugăm să zicem cum putem. Sfantul Macarie știa că nu știm să ne rugăm, dar ne da un sfat: "Omule, eu știu că tu nu știi să te rogi! el știa ce înseamnă rugăciunea, că era mare stâlپ al Ortodoxiei -, dar îți dau un sfat: Roaga-te cum poți tu! Dar roaga-te adeseori!" Că din deasă rugăciune, omul începe să se învețe rugăciunea cea adevărată.

Iar Sfantul Ioan Scararul zice: "Dar ce? Vom părăsi rugăciunea cea de cantitate?" Că rugăciunea de cantitate este cea pe care o facem multă, dar fără să fim cu mintea în inimă și fără să fim cu privirea minții la Dumnezeu. "N-o părăsim!" Că rugăciunea dintr-ai este pricina celei de a doua. Cantitatea naște calitatea.

Este o vorbă țărăneasca: "Exercițiul face premianți!" Roaga-te mereu! Apostolul spune: Rugați-vă neîncetat ! Noi, rugându-ne așa, neputincioși și răspândiți, cum putem noi, Dumnezeu, văzând sufletul nostru că vrea să se roage cât de cât, îi da câteva minute de rugăciune curată.

Și atunci el îndată începe să se roage cu lacrimi, cu foc mare. Înș rugăciunea aceea, chiar dacă durează câteva minute, acele câteva minute de rugăciune cu mintea în inimă sunt mai puternice decât dacă ai sta o lună de zile în rugăciune, citind la Psaltire sau din Ceaslov.

Așa de mare putere are. Și atunci, creștinul, gustând, din dulceata rugăciunii celei curate, zice: "Ehei! asta-i rugăciune!" Dar aceasta gustată din rugăciunea curată, din rugăciunea harică, nu vine la cheremul nostru, când vrem noi. Vine când vrea Dumnezeu să miluiască sufletul nostru.

Auți ce spune Sfantul Isaac Sirianul ? Semn al milei lui Dumnezeu sunt lacrimile la rugăciune. Când vedem că ne cercetează Dumnezeu cu lacrimi multe la rugăciune este semn că mila lui Dumnezeu s-a atins de ochii tăi și vrea,

prin aceste lacrimi de pocaintă și de dragoste mare, să te cureți pe tine, să te lumineze, să te spele de păcate și să-ți arate ție care-î adevărata rugăciune.

Deci noi suntem datori să ne rugăm cum știm noi, cum putem, începând cu rugăciunile începătoare: "Împărate ceresc", "Sfinte Dumnezeule", "Preasfântă Treime", "Tatăl nostru", "Crezul" și celelalte. Ne rugăm cum putem, dar să ne rugăm adeseori.

Ca auzi ce spun Sfinții Părinți? Sfântul Teofan Zăvoratul, este o mărturie preaindreptătită să vă spună: "Cela ce se roagă des, însăși rugăciunea îi se face lui cel mai mare dascăl al rugăciunii. Însăși rugăciunea îl poate învăța să se suie de la treptele cele mai de jos ale rugăciunii, până la treptele cele mai înalte și până la extaz și până la rugăciunea duhovnicească". Deci rugăciunea îi învăța pe sfinți să se roage, pentru că ei totdeauna se rugau.

De aceea Apostolul spune: Neîncetat vă rugați! Adică, oricând. Ești acasă, ești pe drum, ești în chilă, ești la lucru, oriunde, tu înalți mintea către Dumnezeu. Și zi cum poți, dar zi mereu! Orică rugăciune-î bună, dacă o zici cu frică lui Dumnezeu și cu atenție.

Să nu căutăm noi trepte de rugăciune înaltă, ca aceasta-î mandrie! Noi ne rugăm cum putem, iar Dumnezeu, văzând că sufletul se chinuiește să se învețe a se ruga, când știe darul Lui, îl învrednicește de momente de rugăciune curată.

Și atunci, acela caută însingurare, să fie numai cu Dumnezeu. Cum spune dumnezeiescul Ioan Scararul: Cela ce pe dulceața rugăciunii o a aflat, pururea vrea să fie singur. Și Sfântul Isaac Sirianul zice: Cela ce pe dulceața rugăciunii o a aflat, va fugi de gloate ca un asin salvatic! El vrea să rămână în dulceața aceea și în vorbirea cu Dumnezeu oricând. Și vorbăria și treburile și altele îl sustrag de la rugăciune, dar lui îi pare rău.

Este foarte greu să ajungă omul să se roage în așa fel, ca să nu-l traga înapoi zgomotul și vederea multora și auzirea despre atâtea lucruri. Rugăciunea desăvârșită puținii oameni o dobândesc.

Este o însingurare în sine, în inimă, și o însingurare dinafară. Însingurarea dinafară : Eu mă duc în pădure și stau într-un bordei, într-o colibă, undeva; într-o peșteră, și mă rog. Și aceasta ajută mult rugăciunii. Dar dacă nu vei avea însingurarea în sine, nu-ți ajută. Poți să fii acolo și să nălucești cu mintea toate orasele și tot Bucureștiul și toate târgurile.

Degeaba ai fugit cu trupul în pustie, căci cu mintea n-ai fugit în pustie. Ori, călugăr ce înseamnă? Spune Sfântul Ioan Scararul: Cel ce stă cu mintea sa afară de lume și deapănarea se roagă lui Dumnezeu. Acela este călugăr!

Dumnezeu nu cere să ieșim noi numai cu trupul din lume și să fugim în pădure; ci cu mintea să ieșim din lume. Aș putea să stau în zgomotul lumii, cum făcea Sfântul Teodosie, începătorul vieții de obște, dar îl vedeau rugându-se ca un stalp de foc în mijlocul lumii. El avea la trapeza câte trei mii de săraci pe zi și el le slujea la masă. Și-l vedeai în mijlocul lumii ca în cea mai mare pustie, că era desăvârșit. El nu mai auzea și nu mai privea la cele din lumea asta, ci numai la cele de sus. Dar a celor desăvârșiți este aceasta.

Iar noi care avem nevoie să ne învățăm rugăciunea, avem nevoie de o însingurare în noi mai întâi. Te închizi între patru pereti ai casei tale și te poți însingura. Ai închis ușa și intri în camera inimii. De abia acolo te poți ascunde să te rogi lui Dumnezeu în ascuns.

Sfântul Simeon Noul Teolog spune: Mintea nu se poate ascunde nicaieri între zidiri! Poti să te duci tu și-n pustie, poti să te duci și între stanci, poti să te duci oriunde, nu o poți ascunde în zidiri. Cel mai adânc loc unde poți ascunde mintea de lume este camera ei - inima! Numai în inima o poți ascunde, ea acolo sta de vorba cu Iisus, cu Mirele Cuvântul, pe care Il ai de la Botez.

Acolo dacă o ascunzi, mintea trebuie să intre în inima, mută, surdă și oarbă. Să nu mai vorbească, să nu mai audă nimic și să nu mai vadă nimic din lumea asta. Ci numai Pe Iisus să-L vadă și de El să se lipească și cu El să se unească în Duhul Sfânt. Acolo în inima, Mirele Cu mireasă! Sufletele noastre sunt miresele lui Hristos cum spune Sfântul Apostol Pavel: V-am logodit pe voi mireasă unui Mire fără de moarte și tare mi-e frică de voi să nu se poticnească inimile voastre, precum a Evei de satana. N-a spus mintea, ci inimile, că a știut că adevărata unire a sufletului nostru cu Hristos se face în inima, nu în alta parte.

Iar dacă noi ne rugăm cum putem, să ne rugăm adesea, că harul este maica de obște la fiecare. Ai văzut o mamă bună cu copilul cel mic al ei? Dacă vede că nu știe să meargă pe picioruse, îl lasă oleacă să meargă și el îndată cade jos și începe a plânge că el îi cu picioarele plapande și nu poate merge. Și îndată mama îl ridică: "Stai, hai să te învăț". Și-l ia de mână, îl mai duce oleacă, iar îl lasă. Că să se învețe a merge. Așa face harul cu noi în vremea rugăciunii, când nu știm să ne rugăm.

Când vine harul la tine, simți o rugăciune curată; simți o rugăciune a minții, a inimii. și pe urmă, când te lasă Duhul Sfânt din cauza mandriei și a leneviei, iar căzi jos. Când vine harul la tine, simți o rugăciune curată; simți o rugăciune a minții, a inimii. și pe urmă, când te lasă Duhul Sfânt din cauza mandriei și a leneviei, iar căzi jos, iar mintea se duce la lume, la tulburare. Apoi iar te ridică, până ce te înveți să mergi pe acest drum și să te ții pe picioarele tale. Și așa, văzând Dumnezeu că vrea sufletul să se roage, îl introduce încet-încet pe treptele rugăciunii. Și când a învățat el să se roage, nu-i mai trebuie să-l

duca nimeni de mana. El stie ca adevarata rugaciune o gaseste in inima sa, unindu-se cu Iisus Hristos.

Deci se cade sa ne rugam cum putem. Uneori cu gura, alteori cu mintea, alteori cu inima, alteori mai presus de rugaciunea inimii. Cine se va invrednici de celelalte trepte ale rugaciunii, cum v-am spus - de sine miscatoare, vazatoare, rugaciunea in extaz, in uimire, pana la rugaciunea cea duhovniceasca -, are mare dar de la Dumnezeu; dar nu stiu daca din neamul nostru de azi ajunge cineva. Numai Dumnezeu stie pe unul ca acela. Poate se gaseste undeva in vreo peștera ascunsa, prin munti pe undeva sau, cine stie, ca numai Domnul stie. Acela-i stalp de foc! Acela, cand se roaga, se face ca batranul din Pateric, stalp de foc!

Dar noi sa ne rugam cum putem, ca am vazut ca Mantuitorul n-a trecut cu vederea rugaciunea canaanencei. Ea, saraca, nici nu era evreica. Era fenicianca, din partile Tirului si ale Sidonului. Ori fenicienii erau pagani. Dar a auzit si ea de Mantuitorul ca face minuni si a venit. Vazand atata lume in jurul Lui, a inceput sa strige: Miluieste-ma pe mine, Fiul lui David, fiica mea rau se indracește!

Ca femeie pagana, a invatat si ea de la evrei cum sa strige. Ea nici nu stia cum il cheama. "Striga asa, femeie!" Dar ea, saraca, striga ca mama nacajita. Pe fata ei o chinuiau diavolii de atatia ani, ca era indracita. Si a luat asupra sa fata fiicei sale, ca auzi ce striga: Miluieste-ma, Doamne pe mine ca fiica mea rau se indracește! Nu striga: "Miluieste Doamne, pe fiica mea!" Adica, daca ai sa faci mila cu fiica mea, pe mine ma miluiesti.

Deci s-a bagat in fiinta fiicei sale si cu toata inima se ruga pentru fiica sa. Iar Mantuitorul se facea ca nu o aude ca sa arate la toti statornicia credintei ei. Ai vazut ce-a spus intai. Nu sunt trimis, fara numai la oile cele pierdute ale casei lui Israel. Adica "Tu esti fenicianca, esti pagana; nu pentru tine am venit in lume!" Ea atunci mai tare striga. Si la apostoli le era mila : Doamne, slobozeste-o pe ea, ca striga in urma noastra! O vedeau ca striga cu lacrimi din adancul inimii. Iar Mantuitorul o mai infrunta o data: Nu este bine sa iei painea fiilor si s-o dai cainilor.

Caine o facut-o! Intelegi? Dar ea nu s-a separat c-o face caine. Ea, in fierbinteala rugaciunii ei, a trecut peste toate. De aceea a zis: "Doamne, caine sunt eu - adica nu sunt din neamul lui Israil, eu sunt pagana -, dar si canii, Doamne, mananca din faramiturile care cad de la masa domnilor lor.

Adica, "chiar daca sunt caine, dar macar da-mi si mie o faramitura, ca eu nu intind mana la masa cu stapanii". Si atunci a spus Mantuitorul catre dansa: O! femeie, mare este credinta ta! Fie tie precum voiesti! Si s-a tamaduit fiica ei din acel ceas.

Ati vazut rugaciune? Ai vazut credinta? Nu cu multe cuvinte, dar din inima! Dar talharul pe Cruce? Ai vazut ce spune Sfantul Efrem in Cuvant la talhar din Vinerea Mare? Mai întâi el si celalalt talhar huleau pe Iisus pe Cruce, si-I ziceau: Daca esti Fiul lui Dumnezeu, coboara-Te de Pe Cruce si ne izbaveste si pe noi. Pe urma au vazut ca, Mantuitorul, cand ii bateau cuie in maini si-n picioare si-L batjocureau, se ruga pentru dansii fara rautate: Parinte, iarta-le lor, ca nu stiu ce fac!

Atunci talharul din dreapta s-a strapuns de blandetea Lui si zicea: "Ia uita-te! Noi cat ii blestemam si-i injuram pe acestia care ne-au rastignit aici, iar El zice: Parinte, iarta-i pe ei, ca nu stiu ce fac! Atunci a crezut in inima lui ca Acel Care este rastignit langa dansii, nu este un prooroc, ci este Dumnezeu.

Talharul care a inceput sa creada ca Mantuitorul este Dumnezeu, vazand ca rabda cu atata blandete, a inceput sa se uite la El in sus, caci Crucea Mantuitorului era mai inalta decat a lor, si se gandea: "Ce rau a facut Omul acesta? Morti a inviat, bolnavi a vindecat, oameni a saturat, a invatat cu cuvantul blandetii, n-a fost pacatos, nu s-a atins de El nimic... Cu adevarat acesta-i Dumnezeu!"

Aceasta zice si Apostolul : Cu inima se crede spre dreptate, iar cu gura se marturiseste spre mantuire. Ca nu-i de ajuns sa crezi in inima ta in Dumnezeu, ci sa-L marturisesti si cu gura, ca avem doua parti. Cu sufletul cred ca este Dumnezeu, dar trebuie sa-L marturisesc si cu buzele. De aceea a zis Mantuitorul : Cine se va lepada de Mine inaintea oamenilor si Eu Ma voi lepada de el inaintea Tatalui Meu. Cu toata fiinta ta trebuie Sa-L marturisesti; si prin cuvant si cu inima, prin credinta.

Atunci talharul, care credea in inima lui ca Mantuitorul este Dumnezeu, ce-a gandit el? "Oare o sa ma ierte Dumnezeu si pe mine, ca eu mai inainte am hulit, ca si cel din stanga?" Se gandea el. "Acest Iisus, Care se roaga pentru cei ce-L rastignesc, daca pe cei care L-au rastignit nu tine manie, cu cat mai mult o sa ma ierte si pe Mine, macar ca eu am facut atâtea desfrauri si ucideri si jafuri si injuraturi si betii!

Si-aducea aminte de viata lui de talhar, si-si zicea: "Oare ce pocainta sa mai fac eu acum? Daca as avea picioarele libere, as face metanii, dar ele sunt legate. Daca as avea mainile libere, as da doua palme la cel din stanga care huleste si as zice: De ce hulesti pe Acest bland Iisus! Dar si manile sunt rastignite". Se gandea el, "ce pocainta sa mai fac eu acum pe cruce?" Duhul Sfant i-a dat in gand: "Stii ce mai am eu slobod? Am limba! Limba nu-i rastignita. Si eu am sa strig din toata inima cu limba mea: Pomeneste-ma, Doamne, cand vei veni intru imparatia Ta!

Vezi? Întâi cu limba L-a aparat de talharul din stanga, care-L ocara pe Mantuitorul, zicandu-i: Nu te temi tu de Dumnezeu, ca noi suntem în aceeași osanda, ca am facut atâtea pacate? Dar Acest Iisus ce-a facut? Întâi cu limba îl ocara pe celalalt. "Eu cred ca acesta-I Iisus! Nu ma mai iau după tine!". După ce l-a ocarat pe talharul din stanga cu limba, a facut pocainta; roade de pocainta, ca numai limba și cainta inimii îi mai ramasese.

"Am să strig cu aceasta limba, pe acest Iisus Care nu tine minte raul, să mă ierte". Și a strigat din adâncul inimii: Pomeneste-mă, Doamne, când vei veni întru împărăția Ta! Și aude pe Mantuitorul de sus de pe Cruce : Adevărat graiesc ție, astăzi vei fi cu Mine în rai!

Sfântul Efrem face arta mare în cuvânt: "Văzut-ai rugăciune talharească? Văzut-ai talhar înțelept? A știut să fure mult în viața lui! Dar, având credința în inimă, a știut să fure cu limba raiul". Adică: "Talharule! Ai furat, ai spart, ai facut ucideri, rautati; dar acum cu credința ta din inimă ai știut să furi cu limba raiul". Și zice la urma acest cuvânt, așa: "O! talharule, și al raiului talharule! Ai furat toate, dar ai furat și raiul cu limba. O! talharule și al raiului talharule! O! floare timpurie a lui Hristos, Caruia I se cuvine slava!"

Adică cea mai întâi floare răsărită din Crucea lui Hristos a fost sufletul talharului.

De aceea el a mers întâi în rai cu Mantuitorul, ca L-a marturisit pe Cruce înainte de a-L marturisi pe Dumnezeu Longhin Sutasul, când l-a strapuns în coastă și alți mulți pe urmă. Cel dintâi, talharul l-a marturisit pe Dumnezeu și L-a rugat să-l ducă în rai. Iată ce înseamnă rugăciune, în vreme de nevoie!

Când suntem năcăjiți, să strigăm cu toată inima, ca Dumnezeu caută la inima noastră.

TREI CUVINTE DUHOVNICEȘTI ADRESATE OBȘTII SFINTEI MANASTIRI SIHASTRIA

CUVANT LA SFANTUL APOSTOL CLEOPA
30 Octombrie, 1994

Prea Cuvioase Parinte Staret, prea cuviosi parinti si frati, cand va vad aici ma bucur foarte mult. Asa as dori sa ne vedem inaintea Preavesnicului nostru Mantuitor, la bucuria cea fara margini.

Copiii mamei, care sunteti calugari, si fratii cei mai mici, uitati ce se spune la dreptul Iov, capitolul sapte : O lupta si o ispita este viata omului pe pamant. Fiti atenti, mama, ca, crescand cu anii, sa crestem si cu varsta duhovniceasa. Sa va ajute mila Domnului! Eu asa ma rog cu lacrimi, la Mantuitorul : sa va pazeasca Dumnezeu de ispite si de primejdii pe toti. Sa fiti calugari buni, mama! Cum ne-am bucurat aici si ne-am cunoscut, asa sa ne vedem si acolo in bucuria cea vesnica.

Copiii mei, eu ma simt bolnav, nu mai am putere. Anii lor, 70, iar de vor fi in putere 80 de ani si ce este mai mult, osteneala si durere (Ps.89). La un putregai de mosneag, care trebuie sa mearga maine in groapa, sa-i mai cante " Multi ani traiasca ? "

Faceti ascultare cu dragoste si sa fiti cu "Doamne Iisuse..." in minte. Trupul este Marta, si Mantuitorul i-a spus Martei: Marto, Marto, te grijesti si spre multe te silesti, ci un lucru iti trebuie. Iar Maria statea langa picioarele Domnului si asculta cuvintele Lui. Marta este trupul, iar sufletul este Maria, cum spune Sfantul Ioan Gura de Aur.

Mai copii, ma bucur cand va vad aici. Sa va pazeasca mila Preasfintei Treimi si Maica Domnului de ispite, pentru ca tineretea are nevoie de multa paze. Faceti ascultare cu dragoste, paziti-va mintea, pentru ca Dumnezeu nu se uita la fata voastra, ci la inima voastra totdeauna, sa vada daca il iubim pe El si daca ne pazim de pacat.

Mai copii, dragii mamei, trupul este Marta; puneti-l la treaba. Iar sufletul este Maria; puneti-l la rugaciune : Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluieste-ma pe mine pacatosul! Ascultarea, taierea voii si paza mintii. Vezi ca rugaciunea nu este conditionata de vreme sau de loc: "Acum pot, si acum nu!" "In psalmul 102 spune: In tot locul stapanirii Lui, binecuvinteaza suflete al meu pe Domnul. Iar in psalmul 33 zice: Bine voi cuvanta pe Domnul

în toată vremea, pururea lauda Lui în gura mea. Și Apostolul Pavel zice: Neîncetat vă rugați!

Vezi că în toată vremea și în tot locul trebuie să-L avem pe Mântuitorul în inimă? Oriunde veți fi. Pentru că Mântuitorul se uita în inimile voastre totdeauna. Paziti-vă mintea! Vrajmasul bate război ca să ne ia sufletul. Și pretul sufletului nu ni l-a spus, mama, un sfânt, un prooroc sau un apostol, ci însuși Mântuitorul: Ce va da omul în schimb pentru sufletul său?

Eu vă mulțumesc din toată inima. că ați venit la mine. Dacă întreaba cineva de mine cum mă cheamă, să-i spuneți: "Mosu putregai! Mosu putregai!". Să nu mai ziceți Cleopa! Eu sunt putred! Eu când vă vad, vă-as lua într-o traistă pe toți și vă-as duce pe toți la rai. De toți mi-e drag. Fiecare face ascultare unde este pus.

Noi cei bătrâni avem treabă cu mii de suflete. Voi să aveți grija de sufletele voastre. Auzi ce zice Sfântul Ioan Gura de Aur în cartea numită Putul : De este cu puțină, o, creștine, și-n fiecare ceas să te spovedești. Dar de ce? Pentru că în fiecare minut gresim lui Dumnezeu, ori cu gândul, ori cu cuvântul, ori cu voie, ori fără de voie, ori cu știință, ori cu neștiință. Fiecare să fie paznic pentru el și să-și aducă aminte că ingerul Domnului este permanent lângă dansul.

Nu vedeți că nu putem rabda o împunsătură de ac, o scanteie, un carbune? Dar, focul din gheena cum îl vom rabda? - spune Sfântul Vasile. El spune că focul gheenei este negru ca păcura și este de miliarde și miliarde de ori mai fierbinte decât acesta. Focul acesta pamantesc este racoare, umbră față de acela. Iar acela este ocean de flăcări negru și nu are fund în veacul veacului. Miliarde de miliarde de diavoli și miliarde de miliarde de pacatoși se vor arde! În focul acesta, macar vezi cum arde mama, cum arde sora, cum se arde ginerele, dar acolo nu vezi. Acolo se aud numai vaiete, scrasniri din dinți, racnete, dar pe nimeni nu vezi.

Stăretul nostru Ioanichie, când a slăbit și a vrut să mă pună în locul lui, a zis: "Aduceți băiatul ala de la stână! "Eu, dacă m-au chemat, m-am dus la parintele Paisie și l-am întrebat ce să fac. Bătrânul mi-a zis: "Să fii ca și cum n-ai da și ca și cum n-ai lua; nu te bucura când te-or pune nu te supăra când te-or scoate!"

Și cu sfatul lui am primit egumenia Sihastriei în vara anului 1945. Când a ars biserica în mai 1941 s-a întâmplat o minune atunci. Sfintele moaste, ce se aflau în altarul paraclisului, au ieșit singure din foc prin minune dumnezeiască, ca și cum le-ar fi aruncat cineva în ograda mănăstirii...

Dragii mamei, cum va vad aici, sa va vad pe toti la rai, impreuna cu parintele staret. Paziti-va viata curata, aveti frica lui Dumnezeu, spovediti-va curat, faceti ascultare cu dragoste. Feriti-va, mama, de prietenia cu cei rai, ca maine plecam si Mantuitorul spune in Evanghelie asa: Privegheati si va rugati ca nu stiti ziua nici ceasul... Nu stim cand plecam, dar plecam pentru ca nimeni nu ramane aici.

Parinte staret; va multumesc din toata inima. Va rog sa va rugati pentru mine. Dumnezeu sa va rasplateasca osteneala si dragostea.

CUVANT LA LASATUL SECULUI DE POSTUL CRACIUNULUI 1994

În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh. Binecuvintează, Prea Cuvioase Parinte Staret să vorbesc.

"Pentru rugăciunile Sfinților Părinților noștri, Doamne, Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-ne pe noi ! Amin " .

Prea Cuvioase Parinte Staret, cuvioși părinți și frați

Mai înainte de toate, sunt dator să mulțumesc din toată inima Preasfintei Treimi, Atotputernicului și Preavesnicului nostru Dumnezeu și Maicii Domnului și la toți sfinții care se roagă pentru noi, ca am mai ajuns și eu păcatosul până în ziua de azi.

Ma simt slăbit, foarte obosit, cu atata lume, saracă, care vine din toate părțile. Mi-e drag de credința lor, mi-e milă de ei, dar nu mai pot, mama, nu mai pot! Doctorul mi-a zis să vorbesc jumătate de ceas, ca sufăr cu inima, am patru operații, mâna asta mi-i ruptă; eu mai am de vorbit zece de ore, ca vin săracii și spun toate necazurile, toate scarbele.

Am fost chemat de Prea Cuviosul părinte staret să vin în seara aceasta aici și mulțumesc lui Dumnezeu că mai văd trapeza asta frumoasă și soborul sfintei mănăstiri. V-a înmulțit Preabunul Dumnezeu aici!

Eu când am venit aici în 1929, am găsit 14 părinți bătrâni, cu barbile albe; și am venit, noi doi frați și s-au făcut 16.

Îmi aduc aminte de staretul Ioanichie Moroi, saracu! A slujit aproape, 20 de ani singur liturghia, zi de, zi. Singur! Și numai cu Impartășania traia! Eram la bucatărie. Sămbăta și Duminică venea și el, la masă. Celelalte zile traia numai cu împartășania. Ma întreba: "Ma, băiatule, ai zăma de varză - noi moldovenii îi zicem "moare" - și oleacă de graț fierț? "Și stiam că asta mâncă. Lua graț fierț și oleacă de moare, dar nu înainte de a ne citi cuvânt la masă.

Foarte mă bucur că părintele staret a ținut obiceiul asta sfânt, de a se citi cuvânt la masă.

Mai ales părintele nostru staret Ioanichie, vesnic ne citea din "Sfântul Teodor Studitul" și din regulile Marelui Vasile, apoi ne întreba pe noi: "Ia zi tu, mai dragă, ce-am citit eu aici? "Ei! Dacă eram cu gândul la fasole, la cartofi, la cutare, ne zicea: "Apoi când citesc să fii și voi atenți; mai țineți minte! "Și apoi

l-a făcut preot pe bietul parinte Ioil. Parintele Ioil, saracul, cand ; -a făcut preot si el a slujit mult.

Cand m-a făcut pe mine preot la Manastirea Neami, in '45, bietul parinte Ioil slujise 136 de zile singur. Si cand m-a vazut ca vin de la Neamt - ca m-a tinut de-am făcut acolo 40 de zile, ca asa era obiceiul -, a inceput a plange: "Bodaproste, ca mai am un preot! "Si apoi am intrat eu si am făcut 40 de zile, ca eram numai eu cu dansul. Murise batranul si faceam, cu randul cate 40 de zile.

Dragii mei parinti si frati! Preasfanta Treime si Maica Domnului, v-a inmultit, mama; sunteti multisori; si tineri si mai in varsta, Eu de acolo de la deal nu pot veni, ca ma dor picioarele. Daca nu-mi trimitea asina, nici acum nu puteam veni. Nu pot merge! Dar, cand puneti difuzorul, eu aud slujba acolo sus. Eu plang uneori; ies pe-un scaun in fata chiliei cand va aud cantand asa de frumos la biserica., Uite saracii, daca-s tineri si multisori, ce frumos canta! Vad ca aici e Puterea cea negrita a lui Dumnezeu, Care v-a adus si Care intretine slujbele bisericii si ascultarile si toate.

Va rog, mama, sa aveti grija de spovedanie. Sunt vreo cativa care m-au rarit dar eu am multi la spovedanie. Dar sunt vreo cativa care nu au mai venit nu mai stiu de ei! Eu nu am nevoie sa vina la mine! Duca-se la altii, ca eu nu pot dovedi. Dar sunt o seama care nu vin, nu stiu daca s-au dus la altii. Daca s-au dus, fericite de ei, ca eu nu mai pot. La mine-s prea multi; sunt batran si nu mai pot.

Dar va rog sa va spovediti curat si adesea. Auzi ce spune Sfantul Ioan Gura, de Aur, in cartea numita "*Putul*", carte cu slova veche tiparita la Buzau in 1830: O! frate crestine, daca este cu putinta si in fiecare ceas sa te spovedesti ! Dar de ce asta ? Pentru ca in fiecare minut gresim lui Dumnezeu, ori cu cuvantul, ori cu gandul, ori cu voie ori fara voie, ori cu stiinta, ori cu nestiinta.

De aceea va spun, deasa spovedanie il tine pe om pe linia cea buna si sincer la Spovedanie. Eu vad ca vin unii, saracii, cu spovedania scrisa, trebuie sa am rabdare; alta data vin oameni, nu mai pot! Dar cand ii vad ca vin, imi fac rabdare: lasa-i sa vina, saracii, ca sa-si descarce constiinta si sa se usureze!

De-acum va spun, mama -, noptile au crescut mari, de acum pe camp nu o sa mai alergati atata. Sa fiti la Utrenie cu totii. Tare-i frumos noaptea cand aud; ca eu ies pe cerdac acolo, si va aud cantand la miezul noptii. Asa de frumos rasuna codrii acestia noaptea! Si asa cum va vad aici, dragul mamei, asa sa va vad in rai pe toti! Pe toti, pe toti! Tare mi-e mila de voi, ca v-a adus mila Preasfintei Treimi aici, si aici este viata de obste si-mi pare bine ca se tine regula si se citeste cuvânt la masa si la biserica.

Marele Vasile a fost întrebat de filosoful Eubul, cu care învățase el la Atena: "O, Vasile; care este cea mai mare înțelepciune, care păzește pe om de tot păcatul, și-l duce la rai?" "O, filosofule, cea mai mare înțelepciune, care păzește pe om de tot păcatul și îl duce la fericirea veșnică este aceasta : pururea să vezi moartea înaintea ta! Și să ai în minte și în inimă pe "Doamne Iisuse ...".

O, Doamne! Dacă ne-am învrednici să nu uităm asta niciodată! Prima școală, lecție, pe care a dat-o Dumnezeu omului în rai asta a fost : Să nu mananci din cutare pom, că ai să mori! Când a uitat moartea, a dus la moarte tot neamul omenesc. De aceea să nu uităm că azi suntem, mâine nu mai suntem. Mântuitorul spune în Evanghelie: Privegheați și vă rugați ca nu știți ziua, nici ceasul în care Fiul Omului va veni.

CUVANT VORBIT LA TRAPEZA (27 Decembrie 1994, Manastirea Sihastria)

Prea Cuvioase Parinte Staret, prea cuviosi parinti si frati.

Mai inainte de toate sa multumim din inima Preasfintei Nascatoare de Dumnezeu si pururea Fecioarei Maria si tuturor sfintilor care se roaga pentru noi, ca am ajuns si-n anul acesta la prealuminatul praznic al Nasterii Mantuitorului nostru Iisus Hristos, bucuria si mantuirea intregii lumi.

Parintilor si fratilor, n-am sa spun multe, ca-s obosit. Atata va spun ca, stand aici cateva zile, m-a chemat parintele staret si mi-a dat chiliuta asta langa biserica. Foarte bine, aproape, ca sa stau zilele astea aici. Eu am petrecut intre sfintiile voastre ca in rai. Am ascultat cu nevrednicie slujbele si cantarile bisericii, v-am vazut pe toti imbracati, diaconi, preoti, slujitori, cantareti la strana. Mi s-a parut ca sunt in rai. Vezi, Preasfanta Treime ce-a facut cu a noastra manastire?

Cand am venit eu aici am gasit 14 batrani si cu noi doi frati s-au facut 16. Iar acum, vad atatia parinti si frati in trapeza asta atat de frumoasa care nu are pereche in tara.

Fratii mei si parinti, cand va vad cu totii la ascultare si la biserica, ma simt ca in rai, mama!

Vad fiecare saracul cu ascultarica lui, fuga la treaba lui, la ascultarea lui... Ingerii Domnului pururea sunt cu voi, care va ajuta, va sprijinesc si va invata sa va feriti de pacate, de rautati.

Dar sa va spun un lucru: Sfantul Vasile cel Mare numit de Sfintii parinti "ochiul Bisericii", "gura cea de foc a Duhului Sfant" si "imparatul cuvintelor", ne da un sfat: a fost intrebat de un filosof, anume Eubul, din Alexandria, cu care invatase el la scoala in Atena, inainte de a fi episcop in Cezareea Capadociei. A venit la el si l-a intrebat: "O Vasile! care-i cea mai mare intelepciune, care il pazeste pe om de tot pacatul si-l duce la fericirea vesnica?"

Iar Sfantul Vasile a raspuns: "Cea mai mare intelepciune care pazeste pe om de tot pacatul si-l duce la rai, la bucuria cea fara de margini, este pururea sa vada moartea inaintea ochilor sai, si sa aiba in minte si in inima pe "Doamne Iisuse..."

Dragii mamei, parinti si frati, unde mergeti la ascultarica voastra, fie ca sunteti la biserica, sunteti la grajd, sunteti la vite, sunteti la oi, sunteti la camp, unde va trimite parintele staret, sa fiti cu "Doamne Iisuse..." in minte si gandul la moarte, ca moartea te pazeste de toate pacatele.

Aceasta lectie i-a dat-o Dumnezeu lui Adam in rai: "Adame, vezi raiul asta? N-are margini! Vezi frumusetile astea, care nu le poate judeca nimeni? Le-am facut pentru tine!" Si i-a dat Dumnezeu lui Adam in rai un miros - spune Sfantul Vasile -, miros de imparat al tuturor celor facute de Dumnezeu in rai. Cand venea balaurul la el si-l mirosea, gata! Ii lingeau picioarele leii, leopardul, tigrii, panterele si ziceau: "Imparatul! Imparatul!". Acest miros l-a avut pana a

gresit. Toate se supuneau ca unui împărat pus de Dumnezeu peste ele. Dar i-a spus: "Adame, vezi, toate-s ale tale, dar de colo, din pomul acela, să nu mâncați, CA O SĂ MURITI" Și când a uitat de moarte, a ajuns la moarte vremelnică, după nouă sute treizeci de ani și la moarte veșnică a dus tot neamul omenesc.

Dragii mei părinți și frați! Eu nu mai pot vorbi, că sunt bătrân, sunt obosit. Dar atata vă rog: oriunde vă duceți să aveți moartea înaintea ochilor și "Doamne Iisuse..." în minte și în inimă. Și veți fi păziți de toate păcatele și ispitele. Că îndată ce se trezește mintea: "Mai, maine mor! Și cum mor? Doamne fereste, să nu mă duc în focul veșnic! Doamne fereste de iad!"

Muncile de acolo și chinurile nimeni nu le poate povesti cu limba de tarană. Și nu-i o mie de ani sau un miliard, ci în veacul veacului. Ferească Dumnezeu, mama, să vă pazească mila Preasfântei Treimi, și nu numai pe voi, ci și pe toți binecredincioșii creștini din toate Bisericile Ortodoxe. Doamne fereste! Nimeni să nu ajungă în iad!

Și vă rog din toată inima, că-s bătrân și slab, de abia mă țin pe picioare, să mă pomeniți la rugăciunile voastre și-n chiliuța și la biserică, căci cât va fi scris nu știu. Mântuitorul a spus în Evanghelie așa: 'PRIVEGHIATI și vă rugați, căci nu știți ziua, nici ceasul.' Stim că plecăm, dar nu stim când. De aceea, vă rog, pomeniți-mă la sfintele voastre rugăciuni! Pe toți vă rog! Și pe călugări și pe părinți, și pe preoți și pe frați și pe toți, toți. Că mă vād slăbit tare.

De abia mă mai țin pe picioare, după cum vedeți. Am trecut de 80 de ani. Am văzut că venise la aniversarea mea mitropolitul, niște episcopi, când am împlinit 82 de ani, la zece aprilie. Și au adus daruri. Mitropolitul mi-a adus o icoană, cu icoana de aur și scrie pe dos:

"Povățuitorul meu, duhovnicul, nasul meu, cutare..." Acum mi-a trimis alta icoană cu Sfânta Parascheva, îmbrăcată frumos, când a fost 30 octombrie, la Sfântul Cleopa. Episcopul de la Radauți, Gherasim, mi-a trimis și el o carte. Dar ei au vrut să cânte la masă ceva:

- Da-ne voie să cântăm o cântare!

- Care?

- Multi ani trăiască!

- N-aveți voie. Dacă nu mă întrebați, gata era cântarea, dar așa, nu. Ce spune Scriptura?

'Anii lor, șaptezeci, și dacă vor fi în putere, optzeci'...Și după optzeci, ce zice? "osteneala și durere". Dar nu citiți în Psaltire?

- Dar ce să cântăm?

- Să vă învăt eu ce să cântați. Așa să cântați :

"Veșnică pomenire! Veșnică pomenire! Veșnică lui pomenire!"

I-a prins rasul pe toți. Da! Eu asta aștept: sicriul și veșnică pomenire, mama. Nu știu! Maină, poimaină, când o voi Domnul. Așa vă rog pe toți, mama: cât oi trăi să mă pomeniți la rugăciune și dacă oi muri iar să mă pomeniți. Pentru că eu vă doresc la toți râul și bucuria cea veșnică și cea vremelnică. Să vă rugați pentru mine, păcatosul!

NE VORBEȘTE PĂRINTELE CLEOPA

de

Arhim. Ioanichie Balan

FOLOSITI TEXTUL DOAR DACA AVETI CERTITUDINEA CA ESTE CONFORM CU ORIGINALUL ROMANESC APARUT IN EPISCOPIEI ROMANULUI SI HUSILOR, IN ANUL 1995. PENTRU ACEASTA PROCURATIVA LUCRAREA DOAR DE LA PERSOANE DE INCREDERE CARE AU VERIFICAT INTEGRITATEA TEXTULUI, SAU DESCARCATI-O DE PE SITEUL

<http://www.angelfire.com/blues2/carti/>

Rugati-va pentru cei ce au trudit la realizarea
acestei versiuni digitale.

APOLOGETICUM

2003
